

SISMANGOCTIO

Θ.Χ.Κ.
1968

Θ.Χ.Κ.
1973

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

1973

ΑΞΙΟΔΑΚΡΥΤΟΙ ΚΑΙ ΘΛΙΒΕΡΑΙ

ἦτοι

βιογραφική διήγησις ἐμοῦ τοῦ ἀναπήρου γεννηθέντος
ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς σπαραξι-
καρδίου δι' ἐμὲ ἡμέρας τοῦ τοκετοῦ μου, τοῦ
1866ου ἔτους μέχρι τοῦ 1910ου.

«Θάρασι, τέκνον, ἴσθι μέγας ἐν σέβανθ
« Ζεὺς, θεὸς ἔσθ' ἄντα καὶ κρατύνει. »
(Σοφοκλ. ἐν Τραγῳδίᾳ)

« Ἄνθρωπε, ἔλπιζε εἰς τὴν τὰ πάντα διοικοῦσαν Θεῖαν
πρόνοιαν· αἴτις ἐξ Ἀθῆναις τὸ εὐτυχὲς μέλλον σου δό-
ξαζε Ἀθῆναις μέχρι τελευταίας σου ἀναπνοῆς καὶ συ-
μπαθέστερον ἄσχος ἀνάπναι, ἥ τις ἢ πανοθενὲς δόναμις καὶ
ἀσπαστικὴ κηδεμονία κατὰ τὸν προφητάνυκτα· « Ἄσθι
κατακλιμένους, σοφοὶ τυφλοῦς, ἀνορθοὶ κατεργασμέ-
νοι κτλ. »

Σαμαρά

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1912

Τίτ. Α. Κορομηλά

«Τί ανταποδώσω τῷ Κυρίῳ περι πάντων, ὧν ἀνταπέδωκέ μοι;»
(ψαλμ. Δαβίδ).

Αναμνήσεις τὴν παροῦσαν θλιβερὰν βιογραφίαν
Νὰ καλέσω ἠβουλήθην καὶ εἰς καθενὸς καρδίαν,
Ἀπὸ τοὺς συνδρομητὰς μου καὶ τοὺς μὴ οἶκτον νὰ φέρω
Μ' ὅσα πάθη διηγοῦμαι καὶ εἰς φῶς αὐτὰ ἐκφέρω
Ναί, γνωστοὶ καὶ ἄγνωστοί μοι θὰ θλιβῶσι τὴν καρδίαν
Ἡμιτέλειαν ὡς ἴδουν 'ς τὴν ἐμὴν φωτογραφίαν
Σκληρὰν λέγ' ἀναπηρίαν ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν μου,
Εἰκονιζομένην ᾧδε μὲ δακτύλων τῶν τριῶν μου
Ἰλεοὶ λοιπὸν φανῆτε 'ς τὸν ἀνάπηρον ἐκδότην
Σ' τὸν στερούμενον τὰς χεῖρας Κωνσταντῖνον Ἑπει-
|ρώτην.

«Εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον καὶ μὴ ἐπιλανθάνου πάσας τὰς
ἀνταποδόσεις Αὐτοῦ.»

Κακομοιρίας τὸ παρὸν βιβλίον μου ἐκφράζει,
 Ὡ φέλιμα νοήματα ἔς τοὺς πάσχοντας μοιράζει·
 Νοήματα πολύτιμα εἰς πάντα θὲ νὰ δώσῃ,
 Σ' τὸν βίον τοῦτον δυστυχεῖς πολλοὺς θὰ δυναμώσῃ.
 Τὰς πλείστας δυστυχίας μου καὶ τ' ἄπειρα δεινά μου,
 Ἀφοῦ θὰ ἀναγνώσῃτε πάσχοντες κ' ὄρφανά μου,
 Νὰ μὴ ἀγανακτήσῃτε κατὰ τῆς πανσοφίας,
 Τῆς προνοούσης πάντοτε Θεότητος Ἁγίας.
 Ἰκετηρίουσ πάντοτε ὑψώσατε τὰς χεῖρας,
 Νὰ μὴ ἀδημονήσῃτε γιὰ τὰ κακὰ τῆς Μοίρας·
 Ὅσα σὰς ἠκολούθησαν ἐκ τῆς νεότητός σας,
 Σ' τὸ σῶμα ἢ τὸ πνεῦμά σας μὲ τυραννίας τόσας.
 Ἐὐλογημένον πάντοτε νὰ εἶναι τ' ὄνομά Του,
 Ὑψίστη Του ἡ δύναμις ἐπὶ τὰ πλάσματά Του.
 Ἀνοίγ' εὐθὺς τὴν χεῖρά Του καὶ πάντας μᾶς χορταίνει,
 Γυμνοὺς, πτωχοὺς κ' ἀνάπηρους ἐξ ἴσου μᾶς εὐφραίνει·
 Γνωρίζει τὰς ἐλλείψεις μας καὶ πάντας μᾶς προσφθάνει,
 Ἐξ οὐρανοῦ δ' Ὑψιστος τοὺς πάσχοντας προκίμνει.
 Ἀοιπὸν διὰ νὰ εὐρητὲ εὐκόλως τ' ὄνομά μου,
 Ἰδοὺ αὐτὸ καταχωρῶ ἔς τόδε τὸ ποίημά μου·
 Δίχως νὰ κοπιήσῃτε κ' ἐν ὄλῃ ἡσυχία,
 Ἡ γλῶσσα καὶ τὰ χεῖλή σας τὰ ἀρκτικά στοιχεῖα
 Σ' τὴν κείμετον αὐτῶν σειρᾶν ἀφοῦ θὲ νὰ προσφέρουν,
 Ἀμέσως πρῶτον τ' ὄνομα ἐμοῦ θὲ νὰ ἐκφέρουν·
 Νὰ μὴ σκοτίσῃτε ποσῶς τὸ λογικόν σας, φίλοι,
 Ἀμέσως καὶ ἐπώνυμον ἐν τῇ ἰδίᾳ στήλῃ.
 Προβαίνοντες δὲ κάτωθεν καὶ τ' ἀδιάσπαστόν μου,
 Ἡ ἄς εἰπῶ καλύτερον τὸ πάθος τῶν χειρῶν μου·
 Ρίψαντες, ἀναγνώσταί μου, εὐθὺς τὴν βλεφαρίδα,
 Ὅλα αὐτὰ θὰ εὐρητὲ εἰς τὴν ἀκροστιχίδα·
 Σᾶς εὐχομαι διατελῶν πᾶν ἀγαθὸν κ' ὑγίαν.

Τῆς ΣΕΠΤῆς ΜΝΗΜῆς,

Τῶν

ΛΟΙΔΙΜῶΝ ΚΑΙ ΕΥΕΡΓΕΤΙΚῶΝ ΜΟΙ ΣΚΙῶΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΖΑΡΙΦΗ,
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΦΙΑΝΟΥ,
ΑΡΙΑΔΝΗΣ ΣΕΒΑΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΙ

ΛΟΙΠῶΝ ΚΥΡΙῶΝ ΚΑΙ ΚΥΡΙῶΝ ΤῶΝ ΠΟΛΛΑΧῶΣ
 ΕΥΕΡΓΕΤΗΣΑΝΤῶΝ ΜΕ ΕΝ Τῇ ΒΑΣΙΛΕΥΟΥΣῃ
 ΤῶΝ ΠΟΛΕῶΝ, ΑΠΟ ΤΟΥ 1882^{ου} ΕΤΟΥΣ

ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ 1885^{ου}

ΕΛΑΧΙΣΤΟΝ ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ

ΓΙΟΒΙΟΥ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΗΣ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ

ΤῶΝ ΜΕΓΙΣΤῶΝ ΕΠΙΔΑΨΙΛΕΥΣΕῶΝ

ΤΟ ΠΟΝΗΜΑΤΙΟΝ ΤΟΥΤΟ

ΑΝΑΤΙΘΗΜΙ

Κ. Ε.

ΑΦΙΕΡΩΣΙΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΣΚΙΑΣ ΤΩΝ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ ΜΟΥ

Εἰς τὰς σκιάς εὐεργετῶν ἀφιερῶν μὲ στίχους
τὴν βίβλον μου καὶ υἱκῶς τοὺς ἔγκαρδίους ἦχους,
ἐξάγω σήμερον εἰς φῶς κ' ἐκ βάθους τῆς καρδίας,
σ' τὰς μακαρίας τῶν ψυχῶν τὰς εἰς τὰς οὐρανίας
σκηνώσεις ὑπαρχούσας νῦν, καὶ τόπους τρισολβίους,
ὡς δείγματ' ἀληθέστατα καὶ πόθους ἰσοβίους
ἐκφράζω, κί' ἀνατίθῃμι ὡς σεβασμοῦ μου φόρον,
πρὸς Σᾶς, τρισμάκαρες ψυχαί, τὴν βίβλον μου ὡς δῶρον,
καὶ φόρον ἀνεξάλειπτον ἐνθέρμ' εὐγνωμοσύνης,
διαπραχθείσης πρὸς ἐμὲ μεγίστης καλωσύνης.
Σκιαὶ τῶν ἀειμνήστων μου, ἐφ' ὅλης μου ζωῆς,
ὑπὲρ ὑμῶν θὰ δέωμαι πίπτων γονυκλιανῆς
ἐκ βάθους τῆς καρδίας μου ὑμᾶς θὲ νὰ τιμῶ
καὶ μέχρι τελευταίας μου πνοῆς θὰ ἐξυμνῶ.

ΕΤΕΡΑ

εἰς τὰς εὐγενεῖς καρδίας τῶν κκ. συνδρομητῶν καὶ μῆ.

Εἰς τὰς εὐγενεῖς καρδίας, δοσαι χεῖράς τῶν ἀπλώσουν, ὦ βιβλίον, ν' ἀγοράσουν καὶ ἔξέμενα χρῆμα δώσουν εἰς αὐτὰς κ' εἰς συγγενεῖς τῶν τοῦ Παντάνακτος τὸ χέρι, τὴν ὑγείαν κ' εὐτυχίαν εἶθε πᾶν καλὸν νὰ φέρῃ.	Ἐπειδ' ἡ συνεισφορά τῶν ἀντὶ σοῦ πίπτει ἔς ἐκείνον, τὸν ἀνάπηρον τὰς χεῖρας γραψάντά σε Κωνσταντῖνον ὄν εἰς τὴν φωτογραφίαν μετὰ πάθους ἀχειρίας, βλέπουν μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν γράφοντα μετ' ἀπορίας.
---	---

Ταῦτα εὔχει' ἐκ καρδίας
ὁ ἀνάπηρος ἐκδότης
δοσις εἰς τὸ φῶς σ' ἐξάγει
Κωνσταντῖνος Ἡπειρώτης.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τοῖς ἐντευξομένοις

*Σκληρὰ καὶ ἀνεπύφορος πᾶσα σωματικὴ στήριξις, πρὸ πάντων
δὲ τῶν μελῶν ἐκείνων τῶν προωρισμένων ἵνα βοηθῶσι τ' ἄλλα,
ὡς αἱ χεῖρες.*

*Ἐπιχειρήσαντα νὰ συγγράψω, φίλτατοί μου ἀναγνώσται καὶ
ἐθγενεῖς ἀναγνώστριαί, καὶ τύποις νὰ ἐκδώσω τὴν θλιβερὰν βιο-
γραφίαν μου, οὐδὲν ἄλλο ὠθεῖ με εἰς δημοσίευσιν μελαγχολικῶν
ἐκφράσεων, εἰμὴ αὐτὴ αὐτὴ ἢ ἐκ κοιλίας μητρὸς ἀτυχῆς θίσις μου
καὶ αἱ λυπηραὶ τοῦ παρελθόντος ἀναμνήσεις.*

*Δὲν εἶχον ὑπ' ὄφιν μόνον νὰ καταστήσω ὑμῖν γνωστὴν, τὴν
γνωστὴν ἄλλως τε τοῖς πολλοῖς ἐξ ὑμῶν ἐκ γενετῆς ἔλλειψιν τῶν
χειρῶν μου καὶ νὰ κινήσω τὸν οἶκτον καὶ τὸ ἔλεος ὑμῶν ἐπ' ἐμοί,
ἀλλὰ μᾶλλον νὰ προσφέρω ὑμῖν ἀνάγνωσμα, οὐ ἢ μετὰ προσοχῆς
ἀνάγνωσις δύναται ν' ἀποβῇ τοῖς πᾶσι μίαν ἐπιφοδομητικὴν, ὡς
ικανὴ ν' ἀνυψώσῃ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ὑμῶν πρὸς τὴν ἐπι-
στην Ἐκείνην πρόνοιαν, "Ἦτις παρσόφος διέπει καὶ κυβερνᾷ τὰ
ἐν τῷ ὄρατῷ καὶ ἀοράτῳ κόσμῳ κτίσματα Ἀυτῆς.*

*Ἐπὶ ἤρξαν καὶ ἐπάσχον ἴσως ἔτι πνεύματα εἰς τὰ χθαμαλὰ
στρώματα τῆς ἕλης κυλιόμενα καὶ μηδέποτε ἄνω ταύτης τὸν νοῦν
αὐτῶν ἀνυψώσαντα, αἴτινα ἐν τῇ μορῇ αὐτῶν ἐξέφρασαν τὴν βέ-
βηλον γνώμην δι, ὁ ἀνθρώπος μόνον εἰς τὴν ἐπιτέλειαν τῶν ἰδίων
αὐτοῦ δυνάμεων δύναται νὰ στηρίξῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἕπαρξιν, ἀλλὰ*

τούτους διαφρεύδουσι τρανῶς καὶ ἐλέγχουσι τὴν ἀφροσύνην αὐτῶν, ὑλομανίαν καὶ μωρίαν πολλὰ μὲν ἄλλα παραδείγματα, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐμὴ στέρησις τῶν κυριωτέρων μελῶν τοῦ σώματός μου, τῶν χειρῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἀτέλεια ἐκίνησε τὸν οἶκτον πάντων τῶν γνωρισάντων με νήπιον καὶ ἐν τοῖς σπαραγμοῖς ἐτι ὄν, καὶ ἐν ταῖς σκέψεσιν αὐτῶν πολὺ ἴσως ἐπεκράτησεν ἡ ἰδέα ὅτι πρόξενος μόνον θλίψεων τοῖς γεννήτοσί μου θὰ καθιστάμην καὶ αἰώνιον αὐτοῖς τε καὶ τοῖς πλησίον μου βάρος θ' ἀπέβαινον.

Ἄλλά, ὦ τῆς πανσοφίας καὶ παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ! Ὡ τῶν ἀνεξερευνητῶν Αὐτοῦ βουλῶν τῶν δυσκόλως εἰσχωρούντων εἰς τὸν μικρὸν καὶ περιορισμένον νοῦν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὰ ἀνεύρη τοὺς σκοποὺς τῶν δημιουργημάτων Του! Ὡς θέλετε ἰδεῖ ἀναγινώσκοντες τὴν παροῦσαν βιογραφίαν μου, ἐγὼ ὁ θεωρηθεὶς ἐπὶ πάντων ὡς ἁμαρτία καὶ βάρος ἐπὶ τῆς γῆς, ἠδύξήθην καὶ ἔρθησα εἰς μέτρον ἡλικίας καὶ παρὰ τὴν στέρησιν τῶν χειρῶν, τῇ τοῦ Θεοῦ βοηθείᾳ κατώρθωσα τὰ μὴ καταταχθῆναι εἰς τὴν τάξιν τῶν περιττῶν καὶ ἐπιβλαβῶν, ὡς ἐνόμιζον πάντες, ἀλλ' εἰς τὸ εὐγενὲς ἐπάγγελμα, ἐξ οὗ τὰ πορίζομαι τὰ πρὸς τὸ ζῆν, εἰς ἀπόδειξιν ὅτι ἡ Θεία χάρις θεραπεύει τὰ ἀσθενῆ καὶ ἀναπληροῖ τὰ ἐλλείποντα.

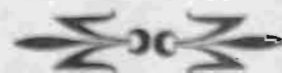
Σκοπὸς δὲ τοῦ ἀνα χειρᾶς προσιτύπου πονηματίου μου, ὅπερ προσφέρω ὑμῖν πρὸς ἀνάγνωσιν, καί, οὐτινος τὸ ἐμπεριεχόμενον δὲν ἔχει μὲν ἀξιώσεις μεγίστης μελέτης, παρουσιάζει ὅμως εἰς τοὺς ἀναγνώστας, οὐχὶ ὑπερβολάς, ἀλλ' ἀκριβῆ γεγονότα ἀνθρώπου γεννηθέντος ἐν ἀναπηρότητι, καὶ σκληροπαθήματα ὀρφανίας προσώρου καὶ δὴ ἀπελπισίας μεγίστης, καὶ βαθμηδὸν ὅλως ἀνεπαίσθητα καὶ ἀπροσδόκητα ἐπελθόντα φωτιστικὰ μέσα ἐκ Θείας προνοίας σκοπός, λέγω εἶνε, ὅπως ἐξαγάγω ἤδη αὐτὸ εἰς φῶς, κατὰ τὸ ἐλάχιστον δοθέν μοι χάρισμα, ἄνευ τοῦ ὁποίου ἀναμφιβόλως στερούμενος τῶν χειρῶν, θὰ ἔφερον ἐπὶ τῶν ὤμων μου τὴν πῆραν τοῦ ἐπαιίου καὶ θὰ ἐβασανίζομην περιφερόμενος ἀνα τὰς ὁδοὺς καὶ διόδους ἐπικαλούμενος τὸν ἐπ' ἐμοὶ οἶκτον καὶ ἔλαπῶν τὸ ἔλεος τῶν φιλελεημόνων οἰκογενειῶν, καί, ἂν ἐπιτύχω κατὰ τι τοῦ σκοποῦ μου δι' αὐτοῦ εὐτυχῆς λογισθήσομαι.

Τὸ ἔργον μου αὐτὸ τοῦ ὁποίου σήμερον τὴν εἰς φῶς ἐξαγωγήν

ποιούμαι, εἶνε λίαν συγκινητικὸν καὶ προσιτύπον, καὶ οὐδὲν μέχρι σήμερον τοιοῦτον ἀτέγνωσέ τις. Δὲν θὰ ἐπάρξῃ ὅμως καρδία ἡ ὁποία δὲν θὰ συγκινηθῇ, οὔτε ὀφθαλμὸς, ὅστις τὰ μὴ δακρύσει ἀναγινώσκων τὴν παροῦσαν βιογραφίαν τῶν ἀκαμνήσεών μου, εἰς τὴν ἐκθεσίᾳ τῶν ὁποίων προσεπάθησα τὰ διατηρήσω τὸ ἀπλοῦν καὶ τὸ εὐληπιον τῆς προφορικῆς ὁμιλίας, καὶ πρὸ πάντων τὴν εἰς τὸν ἄφρονον χάρτην ἐντύπωσιν τῶν ἐμψύχων θλιβερῶν μου ἐκφράσεων.

Εὐχαριστῶν δὲ ἐν τέλει, πάντας τοὺς διαφοροτρόπως εὐεργετήσαντάς με, ἢ διὰ λόγον, ἢ δι' ἔργον, καθ' ὅλον τὸ μέχρι τοῦδε διάστημα τοῦ βίου μου, ὡς καὶ τὰς διαφόρους Κοινότητας τὰς προτιμήσαντάς με πρὸς φωτισμὸν τῶν νεαρῶν βλαστῶν των, ἰδίως δὲ τοὺς ἀειμνήστους προστάτας καὶ εὐεργέτας μου, τοὺς τὰ μέγιστα συντελέσαντας πρὸς τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξίν μου, πρὸς τὰς σκιὰς τῶν ὁποίων τήνδε τὴν ἐλάχιστην μου βιογραφίαν ἀφιερῶ εὐγνωμόνος, καὶ περὶ ὧν ἐκτεταμένως ποιούμαι λόγον κατωτέρω, καὶ εἰμὶ εὐέλπις ὅτι ἡ δημοσίευσίς τῆς παρουσίας μου θέλει εὐχαριστήσῃ τὰς μακαρίας αὐτῶν ψυχάς, ὡς καὶ ἅπαντας τοὺς συνδρομητὰς αὐτῆς καὶ μὴ, διατελῶ μετὰ τῆς προσηκούσης ὑπολήψεως καὶ ἀφοσιώσεως.

Ὅλος ἀνάπηρος καὶ ἐλάχιστος ἐκδότης.

Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΟΥ

Ἐάν ποτε ἠδύνατο ἡ γλῶσσα νὰ ἀρθρώσῃ
πάν ὅ,τι ἡ καρδιά μου ποθεῖ νὰ φανερώσῃ,
ὦ! τ' ἀπὸ τῆς γεννήσεως καὶ μέχρι τοῦδε πάθῃ
σ' τῶν εὐγενῶν ἀναγνωστῶν τῶν καρδιῶν τὰ βάθῃ
ἤθελον ταῦτα νὰ εἰσδύσουν
καὶ τὴν φλόγα ποσῶς μὴ σβύσουν.

X

Ἐάν ποτε ἠδύνατο κάλαμος νὰ χαράξῃ
πάν ὅ,τι ἡ καρδιά μου εἰς φῶς θεῖ νὰ ἐξάξῃ,
ὦ! πόσα περισσότερα ἐκ τῶν ἱστορουμένων,
ἤθελον καταχωρηθῆ καὶ πλῆθὲ ἐκτεταμένον
ἤθελε γίνεῖ τὸ παρὸν μου
πονημάτιον τὸ πικρὸν μου.

1. Ο ΕΝ ΑΝΑΠΗΡΟΤΗΤΙ ΤΟΚΕΤΟΣ ΜΟΥ

Πρὶν ἄπνους πέσω κατὰ γῆς
καὶ εἰς τὸ τέρμα φθάσω,
καὶ πρὶν ἐκ τῶν ὀμμάτων μου
τὸν κόσμον τοῦτον χάσω
τὰ ἀπὸ τῆς γεννήσεως
πάθῃ μου θεῖ ν' ἀρχίσω,
καὶ μετὰ συγκινήσεως
νὰ τὰ ἐξιστορήσω
ὅσα ὑπέστην ἐπὶ γῆς
ὅλα μὲ στίχους γράφω,
νὰ μὴ κλεισθοῦν ὁμοῦ μ' ἐμὲ
κί' αὐτὰ ποτε ἐν τάφῳ.
Καὶ πρῶτον μὲν ἐξιστορῶ
τ' ἀνιάτογ μου πάθος,
τὸ ὅλος ἀδιάσπαστον
καὶ μέγιστόν μου ἄχθος
ὅπερ ἐκ τῆς γεννήσεως
εἰς ὅλον μου τὸν βίον,
σφόδρα μὲ καταταυρυνεῖ
ἀπὸ μικρὸν παιδίον.

Μαύρη ὑπῆρξεν ἐποχή,
μαύρη γιὰ μὲ ἡμέρα,
τὸν γεννηθέντ' ἀνάπηρον
ἐν τῇ γήινῃ σφαίρῳ
ὅτ' ἐκ κοιλίας τῆς μητρὸς
ἔς τὸ φῶς αὐτὸ ἐξήχθη,
κ' ἑσπερημένος τῶν χειρῶν
ὁ τλήμων ἐγεννήθη,

ἔτυχ' ἡμέρα θλιβερά
γιὰ μὲ νὰ μ' εἶχε φέξῃ,
τοῦ χίλια ὀκτακόσια
ἐξήκοντα καὶ ἔξη. (1)
Χίλιαις φοραῖς καλύτερα
καὶ νὰ μ' εἶγε χαράξῃ,
διότι εἰς πολλαῖς καρδιαῖς
φαρμάκ' εἶχε σταλαῖζει
καὶ ἔς τῆς πικρῆς μανοῦλας μου
ὀξύτατα μαχαίρῃα,
εἰσήγαγε μέσ' τὴν καρδιά
ποῦ μ' εἶδε χωρὶς χέρῃα.

Θεέ, ζητῶ συγχώρησιν
διὰ τοὺς ἄνω λόγους,
οὓς καὶ ἐκφράξ' ὁ δυστυχῆς
μὲ λέξεις παραλόγους.

Θεέ μου, εἰς τὰ ἄπειρα
ἐν κόσμῳ θαύματά Σου,
δείχνεις τρανώς τὴν δόξαν Σου
καὶ Μέγα τ' ὄνομά Σου.

Πᾶς ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς
τοῖς θαύμασί Σου φρίττει,
βλέπων ἐκπλήσσεται πολὺ
καὶ Σὲ ἀνακηρύττει.

Τὸν οὐρανὸ νᾶχα χαρτὶ
τὴν θάλασσα μελάνι,
τὰ ὅσα τὴν μητέρα μου
εἶχον καταπικραίνει.

Νὰ τ' ἄγραφα ἓνα πρὸς ἓν
καὶ νὰ τὰ στιχορροῦσα,
ἀμφοτέρωθεν μ' ἔφθανον
νὰ τὰ ἐξιστοροῦσα.

Διότι ἐγεννήθηκα
ἐν κόσμῳ ὁ καυμένος,
ἐστερημένος τῶν χειρῶν
λίαν ἀδικημένος.

Ἡ τῆξασά με μήτηρ μου
σφόδρα συνεκινήθη,
κι' ἔλεγε «Τὸ παιδάκι μου
πῶς τέτοιο ἐγεννήθη ;» (2).

Μὲ παγωμένη τὴν καρδιά
πίπτει δειλιασμένη,
σιγά, σιγά καὶ ἄφωνος
καὶ λιποθυμισμένη.

Μὲ ἀρκετὸν διάστημα
ὡς βρέφος κλαυθμιρίζον,
μοὶ ἔδωκεν ἡ δύστηνος
τὸ θήλασμα τὸ χρῆζον.

Σ' τὸ πρῶτό της τὸ θήλασμα
μὲ παίρν' ἔς τὴν ἀγκαλιά της,
μὲ ὄλωσ μαῦρα δάκρυα
βρέχει τὰ μάγουλά της.

Ἡ μητρικὴ της ἡ καρδιά
σπαράσσει δὲν βασταῖζει,
ἐκ τῶν σπαργάνων λύει με
καὶ εἰς τὸ φῶς μὲ βγάζει.

Ἄμα μὲ εἶδ' ἡ δύστηνος
σφόδρα συνεκινήθη,
εἰς στεναγμοὺς καὶ δάκρυα
καὶ πάλιν διεχύθη.

Κατάκαρδα λυπήθηκε,
ἠπληρώθηκ' ἡ καρδιά της,
καὶ κλαίουσα μ' ἐβάσταζε
ὅσα τὰ μαῦρα γόνατά της.

Κατάκαρδα ἕλυπήθηκε,
ἔφλογίσθηκ' ἡ ψυχὴ της,
ἄνευ χειρῶν νὰ θεωρῇ
τὸ τρυφερὸν παιδί της.

Τὰς χειρὰς της ἐσταύρωσε
τὴν κεφαλὴν της κλίνει,
καὶ ἔπάνω εἰς τὸ τέκνον της
κρουνοὺς δακρῦων χύνει.

Καὶ, κλαίουσα ἢ δύστηνος
μὲ ὅλην τὴν καρδιά της,
ἐπότιζε τὸ σῶμά μου,
φεῦ! μὲ τὰ δάκρυά της.

Μὲ πύρινα καὶ φλογερά
δάκρυα ἐγεμίσθη,
τὸ τρυφερὸν μου πρόσωπον
ἔκτοτε ἐποτίσθη.

Μητέρες, ὅσαι ἔχετε
παιδιά βεβλαμμένα,
νομίζω αἱ καρδίαι σας
πιστεύουν καὶ γιὰ ἑμένα.

Πόσα ἀναστενάγματα
καὶ δάκρυα ἔχθησαν,
ἀπ' τὴν καρδιά τῆς μάνας μου
καὶ ἀπὸ τὰ ἑμάτια βγήκαν.

Τὸν τοκετὸν μ' ὅσ' ἤκουσαν
ἤρχισαν νὰ λυποῦνται,
καὶ οἱ ζῶντες μέχρι σήμερον
τὰ τότε δηγοῦνται.

Οἱ γείτονες καὶ συγγενεῖς
ἔσπευδον ἔς τὴν οἰκίαν, ⁽³⁾
σὺν δὲ νὰ συγχαροῦν
πλὴν μὲ φωνὴν γλυκεῖαν.

Νὰ δώσωσιν εἰς τοὺς γονεῖς
κάπως παραμυθίαν,
γιὰ τὴν ἀναπηρότητα
κατὰ βουλήν τὴν Θεῖαν.

Καὶ τὴν πικρὴν μητέρα μου
νὰ τὴν παρηγορήσουν,
τὴν λύπην τῆς καρδίας της
ἔξω νὰ τὴν ὠθήσουν.

Παρηγοριὰ εἰς τὴν καρδιά
ποῦ πάθος ἂν φολιάσῃ,
ποτὲ κανεὶς δὲν δύναται
νὰ τὸ διασκεδάσῃ.

Μὲ λόγια, ὅσῃ πολὺ
καὶ εἰς προσπάθειαν,
δὲν δύναται τὴν κάμνον
μὲ δρόσον γιὰ νὰ σβύσῃ.

Κανεὶς λοιπὸν δὲν δύναται
μὲ λόγια νὰ δηλώσῃ,
τὴν πίκραν τῆς καρδίας της
ὅπου εἶγε ριζώσῃ.

Κατέστη θιζικάρδιος
ἢ τέτοια γέννησίς μου,
ἀπέβη καὶ κλαυσίφθογος
χειρῶν ἢ στέρησίς μου.

Μ' ὅλως ἐπώδυνον καρδιά
καὶ μὲ δακρῦων χύσεις,
φεῦ! ἐποτίσθη ὁ πικρὸς
χειρῶν ἔχων στερήσεις.

Μ' ἐμὲ τ' ὅλως ἀναίσθητον
βρέφος συνομιλοῦσε,
τὴν ἔλλειψιν καὶ συμφορὰν
συχνὰ μερολογοῦσε.

Κι' ὁσάκις ἔς τὰς ἀγκάλας της
μ' ἐλάμβανε ἄθρηνοῦσε,
τὴν τύχην μου ἠψιθύριζε
μ' ἐλεεινολογοῦσε.

Μὲ δάκρυα θερμότατα
τὸν δυστυχῆ βλαστόν της,
ἔπαιρνε ἔς τὰς ἀγκάλας της
κι' ἔβανε ἔς τὸν μαστόν της.

Ἐντὶ ἀπὸ τὸ στόμα της
νανούρισμα νὰ βγάῃ,
ἔφλεγεν ἡ καρδία της
κ' ἤρχιζε νὰ κοχλάῃ.

Ψυχὴ, καρδιὰ καὶ σῶμά της
κατεῖχεν ἀγωνία,
δάκρυα κ' ἀναστεναγμοὶ
προὔξενουν ἀτονία.

Μὲ δάκρυα θερμότατα
μὲ καταπλημμυροῦσεν,
ὡς ὅτου ἔς τὴν κοιτίδα μου
ἐμὲ ἀπεκοιμοῦσεν.

Ἐσκέπτετο τὸ μέλλον μου
πῶς ἤθελα ἠτύχει,
κ' ἔκλεγε ἀπαρηγόρητη
γὰ τὴν κακὴν μου τύχη.

Τὸ πάθος μου τὴν ἔκαμνε
κ' ἐστέναζ' ἐκ μυχιῶν,
ὄρωσά μου τὴν στέρησιν
ἠμαράνθη ἐκ δακρύων.

Κλαυθμοὶ της εἰς τὰ ὄτα μου
πένθιμοι ἀντηχοῦσαν,
μῶλωψ ἠχαράθη μέγιστος
ἔς τὴν ἄτυχη τεκοῦσαν.

Ἐσκέπτετο καὶ ἔλεγε
«χειρῶν ἔστερημένον,
πῶς ἄρά γε τὸ τέκνον μου
θὰ ζήσῃ βεβλαμμένον ;»

«Θλίψεις καὶ ἀναστεναγμοὶ
καὶ χύσεις τῶν δακρύων,
βεβαίως θὰ μοῦ φέρωσι
τὸ τέρμα εἰς τὸν βίον.»

Καὶ πράγματι τὴν ἔφερον
εἰς θέσιν ν' ἀποκάμῃ,
αἱ θλίψεις καὶ τὰ δάκρυα
τὰ ρέοντα ποτάμι.

Ὡς ὅτου τὸ δακρυροσοῦν
ἀπεξηράνθη ὄμμα,
καὶ ἔς τὸ τοῦ τάφου τοῦ ψυχροῦ
ἐκατεκλείσθη χῶμα.

ΣΗΜ. Οἱ κεκλεισμένοι ἀριθμοὶ (1), (2), (3) κτλ. δεικνύουσι τὴν ἐν ἐκτάσει ἐπακλουθοῦσαν ἀφήγησιν τοῦ ἡμετέρου.

(1). Ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἐφάνθη ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἦτο ἡ 15ῃ Σεπτεμβρίου τοῦ 1866ου ἔτους. Ἐγεννήθη ἐν τινὶ ἐν Ἠπιείρῳ χωρίῳ καλουμένῳ Λόγγῳ, πολιτικῶς μὲν ὑπαγομένῳ εἰς τὴν τοῦ Ἀργυροκάστρου διοίκησιν, ἐκκλησιαστικῶς δὲ εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Δρυϊνουπόλεως, κειμένῳ πρὸς τὸ ΝΑ μέρος τοῦ Ἀργυροκάστρου καὶ ἀπέχοντι αὐτοῦ ὄρων διάστημα. Ἀριθμεῖ δὲ σήμερον 120 οἰκογενεῖας διατηρούσας τὴν πατρῴαν χριστιανικὴν θρησκείαν, τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ χωρίου εὐταξίαν. Οἱ ἄνδρες ἀποδημοῦσιν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐνθα εὐρίσκονται σήμερον ὑπὲρ τῶν 180 ἀτόμων καὶ ὑπὲρ τῶν 60 γυναικοπαίδων, μετερχομένων διάφορα ἐπαγγέλματα πρὸς πορισμὸν τῶν χρειῶν καὶ συντήρησιν τῶν οἰκογενειῶν τῶν. Εἶναι δὲ τσιφλίκι τῆς Α. Ἐξοχ. Χαλήλ πασᾶ τοῦ ἐξ Ἀργυροκάστρου, ὅστις ὁμολογουμένως τυγχάνει εἰς ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων τῆς Σεβ. Αυτοκρατορ.

Κυβερνήσεως λειτουργῶν διακρινόμενος ἐπὶ ἐπιζήλην διανοητικῇ μορφώσει καὶ διοικητικῇ ἱκανότητι. (α)

Πόρος ζωῆς τοῖς Λογγιώταις ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἦτο ἀνέκαθεν ἢ καλλιέργεια τῶν ἀγρῶν, εἰς ἣν καὶ κατεγίνοντο ἐπιμελῶς, ἢ καπνοφυτεία, κεραμοποιία καὶ κτηνοτροφία, ἀλλὰ πρὸ 60ας περίπου ἐταξειδεύθησαν μερικοὶ εἰς Κων)πολιν, καὶ βαθμηδὸν μέχρι τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἅπαντες ἐν γένει οἱ ἄρρενες ἀπὸ τοῦ 12ου ἔτους τῆς ἡλικίας των ἀκούοντες μόλις μαθήματα 5' τάξεως δημοτικοῦ ἀναχωροῦσιν εἰς τὴν Βασιλεύουσαν. Εἰς τὸ τοιοῦτον ἐκούσιον μὲν ἀλλὰ πικρὸν ταξιδίον ἀναγκάζονται νὰ ὑποβάλλωνται ἐν γένει οἱ πλείστοι τῶν Ἑπειρωτῶν, ὅπως ἀποκτήσωσι καὶ ἐξασφαλίσωσι περιουσίαν τινὰ χρηματικὴν πρὸς περίθαλψιν τῶν οἰκογενειῶν των καὶ τῆς ὑπὸ πολυειδῶν ἀναγκῶν καταπιεζομένης δυστυχοῦς πατρίδος, διότι ὁ Ἑπειρωτῆς ὅπου καὶ ἂν εὑρίσκηται καὶ τρώγη τὸν πικρὸν τῆς ξενιτείας ἄρτον, κατέχεται ὑπὸ αἰσθήματος εὐσεβείας θεωρῶν τὴν γενέτειραν αὐτοῦ πατρίδα τὸν μόνον πολικὸν αὐτοῦ ἀστέρα καὶ δὲν παύει ποτὲ νὰ προσφέρῃ εἰς αὐτὴν ἐργαζόμενος ὡς μισθωτὸς ἢ ἔχων οἰανδήποτε ἰδικήν του ἐργασίαν ἢ καὶ εὐτυχῶν τὸν ὀβολὸν του ὑπὲρ τῆς οἰκογενείας του καὶ τὴν γενναίαν του συνδρομὴν ὑπὲρ τῶν κοινῶν αὐτῆς καθιδρυμάτων.

Ἡ ἡμέρα αὕτη τοῦ ἀξιοδακρύτου τοκετοῦ μου παρὰ μὲν τῶν γονέων μου, ὧν ὁ μὲν πατήρ μου καλεῖται Εὐάγγελος καὶ ζῆ εἰσέτι, ἢ δὲ μήτηρ μου Αἰκατερίνη ἀποπτῶσα εἰς οὐρανοῦς, ἐθεωρήθη μὲν ἀποφράς καὶ ἀπαίσιος, καθότι κατ' αὐτοὺς τὴν ἡμέραν αὐτὴν εἶδε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τέκνον ἐξεληθὲν ἐκ τῶν σπλάγχχνων αὐτῶν καὶ μέλλον νὰ πληρώσῃ πικρίας τὴν καρδίαν των, ὡς ἐκ τῆς ἀτελείας του, ἣν κατὰ Θεῖαν μὲν ὄντως εὐδοκίαν ἔφεραν, ἀλλὰ κατὰ δεισιδαίμονα αὐτῶν πρόληψιν ἀποδιδόντων αὐτὴν εἰς ἄλλους λόγους, οὗς ἢ ἀμάθεια εὑρίσκει πάντοτε προχείρους. Πλὴν

Σημ. Πρὸς τὴν Α. Ἐξοχ. πολλὰς καὶ μεγίστας ὀφείλων χάριτας εὐεργετηθεὶς ὑπ' Αὐτῆς ἐν Προύσῃ, οὐ παύο ἀναπέμπτων εὐχὰς ἐγκαρδίου πρὸς τὸν Ὑμνοστον ὑπὲρ τῆς πολιτίμου ὑγείας καὶ εὐημερίας τῆς τε Α. Ἐξοχ. καὶ ἀπάσης τῆς ἐνδόξου οἰκογενείας Αὐτῆς.

ἢ δυστυχῆς μήτηρ μου ἐπὶ ὀλίγα μόνον ἔτη ἐπέπρωτο νὰ μείνῃ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ κατόπιν τῆς ἐμφανίσεώς μου καὶ νὰ δοκιμάσῃ μόνον τὰς πικρίας καὶ τὰς θλίψεις, τὰς ὁποίας ἐγέννα ἐν αὐτῇ ἢ ἰδέα ὅτι τὸ μέλλον ἐμοῦ τοῦ ἐν τοιαύτῃ καταστάσει διακειμένου θὰ ἦτο πάντοτε ζοφερὸν καὶ σκοτεινὸν, χωρὶς νὰ φαντασθῇ ὅτι θὰ ἔλθῃ καὶ δι' ἐμὲ τὸ ἐστερημένον χειρῶν τέκνον τῆς ἡμέρα, καθ' ἣν ἢ ζωὴ θὰ ἔχῃ θέλγητρα, ὅσα ἔχει καὶ ἢ ζωὴ τῶν ἐν ἀρτιότητι καὶ τελείᾳ σωματικῇ καταστάσει ζώντων καὶ κινουμένων ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Δὲν ἠδύνατο, λέγω, νὰ φαντασθῇ ὅτι, ἢ ἄπειρος τοῦ Θεοῦ πανσοφία, ἢ δίδουσα ζωὴν εἰς τὰ πλάσματά Της, δίδει καὶ τὰ μέσα τῆς συντηρήσεως αὐτῶν, καὶ, ὅτι οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐκ τῶν πλασμάτων Αὐτῆς αἰωνίως τυραννεῖται καὶ στενάζει.

(2). Πρὶν ἢ προχωρήσω εἰς τὴν τῆς βιογραφίας μου ἀφήγησιν, φόρον σεβασμοῦ ἀποτεινῶν ἐν τῇ μακαρίᾳ σκιά τῆς τεκούσης με, ἐν συντόμοις λόγοις ἐξιστορῶ καὶ τὸν βίον αὐτῆς, ἣτις ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων πολλὰς ὑπέστη φρικτὰς δοκιμασίας. Καταγομένη ἐκ τοῦ παρακειμένου χωρίου Σελλείου καὶ διανύουσα μόλις τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας τῆς, ἐστερήθη τοῦ ἐπιγείου προστάτου αὐτῆς, τοῦ πατρὸς τῆς. Τῆς χηραυσάσης δὲ μητρός τῆς ἐν παντελεῖ ἐνδεία διατελούσης καὶ μὴ δυναμένης νὰ συντηρήσῃ ἑαυτὴν τε καὶ τὰς τρεῖς ἀπορφανισθείσας θυγατέρας τῆς, ἄτε στερουμένη καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου, ὡς μεγαλυτέρα αὐτῆ τῶν δύο ἄλλων, ἐλήφθη παρὰ τῶν προγεννητόρων μου ὡς ὑπηρέτρια, ἐξ οἴκτου μᾶλλον ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῶν, εἰς ἣν ἀνετράφη καὶ ηὔξήθη μετὰ τοῦ μόλις τὸ 14ον ἔτος ἄγοντος πατρὸς του. Ἡλικιωθεῖσα δὲ καὶ φθάσασα τὸ 18ον ἔτος, καὶ σκέψεως γενομένης παρὰ τῶν προγεννητόρων μου περὶ ἀποκαταστάσεως αὐτῆς, ὡς εἰθισται εἰς τὰ μέρη μας, τοῦ νὰ ὑπανδρευῶνται τὰ κοράσια ἐν τοιαύτῃ ἡλικίᾳ, ἐν ἣ τὰ πλείωτερα φέρουσιν εἰς τὰς ἀγκάλας των νεαρὰ βρέφη, ἀλλὰ καὶ ἐνωρίτερον αὐτῆς δηλ. ἀπὸ τοῦ 14ου ἔτους, καίτοι ἐζήτηθη παρὰ πολλῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο πεπρωτικισμένη διὰ τῶν προσόντων ἐκείνων, ἅτινα ἀπαιτεῖ ὁ συζυγικὸς βίος, ἐνεκρίθη μετὰ ὄριμον οἰκογενειακὴν σύσκεψιν ὅπως συζευχθῇ μετὰ τοῦ πατρὸς μου καὶ διαμένῃ τοῦ λοιποῦ ἐν τῷ αὐτῷ οἰκογενειακῷ κύκλῳ, ἐν

ἢ εἶχε δοκιμασθῆ ἢ τιμότης, ἢ ἐπίζηλος ἐργατικὴ ἱκανότης καὶ ἀντιληπτικότης αὐτῆς ἐπὶ ἐξαετίαν περίπου, ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Ἡ ἔνωσις αὕτη παραδόξως ἀπεδοκιμάσθη παρὰ πολλῶν, ἔνεκα λόγων, οὓς μόνον ἡ ἀμάθεια δικαιολογεῖ, καὶ οἱ λόγοι οὗτοι ἀνάγονται εἰς τινὰ κυκλοφοροῦσαν παράδοσιν, καθ' ἣν δὲν ἐπιτρέπεται δῆθεν τὸ συνέρχεσθαι εἰς γάμου κοινωνίαν ἄρρεν μετὰ θήλειος ἀνατραφέντων καὶ συναυξηθέντων ἐν τῇ αὐτῇ οἴκῳ, θεωρουμένων πλέον ὡς ἀδελφῶν. Τὴν ἀποδοκιμασίαν δὲ ταύτην συμμερισθέντες καὶ οἱ προγεννήτορές μου, μετὰ τὴν τοῦ μυστηρίου τέλει, ἐδασανίσθησαν οὐκ ὀλίγον ὑπ' αὐτῆς. Κατέφυγον μάλιστα πρὸς καθουσύχασιν τῆς συνειδήσεώς των, φρονούντες ὅτι παρέπεσον εἰς παράπτωμα θρησκευτικόν, εἰς διαφόρους πνευματικὸς πατέρας, ὡς καὶ εἰς τὸν τότε Ἀρχιερέα ἀείμνηστον Παντελεήμονα, ὅστις καὶ μόνος ἠδυνήθη πράγματι νὰ καθουσύχασῃ αὐτοὺς διὰ τῶν συμβουλῶν του εἰπὼν ὅτι, οὐδὲν τὸ θρησκευτικὸν κώλυμα ἔχει ὁ τοιοῦτος γάμος. Ἄλλ', ὦ τοῦ θαύματος! Ἡ Θεία πρόνοια οἶονεὶ θέλουσα ἐν τῇ ἀνεξερευνητῇ Αὐτῆς βουλῇ νὰ δώσῃ καὶ πάλιν τροφήν εἰς τοὺς ἀποδοκιμάσαντας τὸν γάμον, μετὰ δύο περίπου ἔτη φυσικῇ τῇ λόγῳ ἔδωκεν ἀφορμὴν καὶ ὕλην ἀφθονοῦν εἰς τὰ σχόλια τὰ δικαιολογοῦντα κατὰ τὴν γνώμην των τὰς ἀπαισίας αὐτῶν προμαντεύσεις καὶ ἐπέτρεψε νὰ ἐμφανισθῶ ἐν τῇ κόσμῳ τούτῳ ὅλος ἐνεφανίσθη μὲ σωματικὴν ἀτέλειαν, καὶ νὰ μεταβάλλω τὴν μόλις ἀναπαυθεῖσαν συνείδησιν καὶ χαρὰν τῶν οἰκείων μου εἰς λύπην ἀπερίγραπτον.

Θεέ μου! εἰς τὰς ἀνεξιχνιάστους βουλὰς Σου, εἰς τὰς ὁποίας ἠθέλησε νὰ εἰσδύσῃ ἢ πρόληψις καὶ δεισιδαιμονία ἀνθρώπων ἀθῶων μὲν ἴσως, ἀλλ' ἀμαθῶν, μὴ τολμῶν, ἢ μᾶλλον μὴ θέλων νὰ εἰσδύσω, διότι ἤδη ὄριμος τὴν ἡλικίαν ὢν καὶ δυνάμενος νὰ σκεφθῶ, σκέπτομαι ὅτι, οὐδὲν ἄνευ τῆς Θείας Σου θελήσεως γίνεται ἐν τῇ κόσμῳ τούτῳ. Παραδέχομαι ἀνενδοιάστως καὶ ἀδιασειστῶ πεποιθήσει ὅτι διὰ Σοῦ καὶ μόνου τοῦ ἀπειροτελείου ὄντος ἐγένοντο καὶ γίνονται ὅλα πανσόφως καὶ ὅλα μαρτυροῦσι τὴν ἀπειρον παντοδυναμίαν Σου, ἢ δὲ ἔρευνα περὶ ὅλων τῶν δημιουργημάτων Σου ἐπιτρέπεται ἡμῖν τοῖς ἀτελεῖσι καὶ πεπερασμένοις

μέχρι βαθμοῦ τινος. Ἐὰν δὲ τινες θέλουσι νὰ προχωρήσωσι καὶ πέραν τοῦ σημείου τούτου καταντῶσιν εἰς μεγάλην μωρίαν. Οὐδεὶς, οὐδεὶς ἀληθῶς δύναται νὰ κατανοήσῃ τὴν ἄβυσσον τῶν κριμάτων Σου! Ἀποκρούων λοιπὸν πᾶσαν ἀνθρωπίνην κρίσιν γενομένην ἐπὶ τῶν ἔργων Σου καὶ θεωρῶν ταύτην ἐσφαλμένην καὶ συμβαδίζουσαν τῇ Φαρισσαϊκῇ πνεύματι, ὅπερ ἀπέδιδε τὴν γέννησιν τοῦ διὰ πηλοῦ θεραπευθέντος τυφλοῦ ὑπὸ τοῦ μονογενοῦς Σου υἱοῦ, εἰς ἀμαρτίας γονέων, καὶ οὐχὶ διὰ νὰ φανερωθῇ ἡ δόξα Σου, ἣτις τρανῶς καὶ θαυμασίως ἐφανερώθη δι' αὐτοῦ, ἐκπαύομαι τῇ ἰδέᾳ ταύτῃ καὶ ἀναμνησκόμεαι καθ' ἐκάστην τὴν ἐν τῇ Ἱερῇ ἡμῶν Εὐαγγελίῳ ἐμπεριεχομένην ἀψευδέστατον περικοπήν: «Οὐ διὰ ταῦτα, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ δι' αὐτοῦ».

(3). Καὶ πράγματι ἡ ἐν τοιαύτῃ σωματικῇ καταστάσει ἐμφάνισίς μου ἐν τῇ κόσμῳ τούτῳ ἐν ἀκαρεῖ διαδοθείσα ἀνὰ τὴν Κοινωνίαν ὅλην, λύπην ἐπροξένησεν εἰς τὰς καρδίας ἀπάντων καὶ πρὸ πάντων τῶν συγγενῶν καὶ διήγειρε θύελλαν σχολίων χαρακτηριζόντων αὐτὴν διαφοροτρόπως. Πάντες μὲν ἐξεπλάγησαν ἀποροῦντες διὰ τὸ πρωτοφανές, οἱ δὲ οἰκείοί μου καὶ πρὸ πάντων ἡ μήτηρ μου, ἐδυθίσθησαν εἰς ἀπερίγραπτον θλίψιν, θεωροῦντες ἑαυτοὺς οἶονεὶ δυνεῖδος τοῖς λοιποῖς, μὴ ἔχοντες τὴν ἀπαιτούμενην διανοητικὴν ἀνάπτυξιν, ἵνα σκεφθῶσιν ὅτι πᾶν τὸ ἐκ Θείας Προνοίας διδόμενον δέον νὰ γένηται δεκτὸν μετὰ σεβασμοῦ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. Πάντες, λέγω, ἠννύουν τότε ὅποιον βαθὺ ἄλγος ἐνεσκηψεν εἰς τὰς καρδίας τῶν οἰκείων καὶ τῆς δυστήνου τεκούσης με καὶ κατεσπάρασσε τὰς ψυχὰς των καὶ ἔνεκεν τούτου πλείστοι ὅσοι ἐσπευδον τὴν ἐπομένην ἡμέραν τῆς γεννήσεώς μου ἐν τῇ οἴκῳ, ἄλλοι μὲν ὑπὸ περιεργείας ὠθοῦμενοι ἵνα μὲ ἴδωσιν ἰδίῳις ὄμμασιν, ἄλλοι δὲ ἐξ οἴκτου, ὅτινες καὶ συμμεριζόμενοι τὴν θλίψιν αὐτῶν μὲ λόγους παρηγόρους ἐδοκίμαζον νὰ μετριάσωσι τὴν ὀδύνην τῆς καρδίας των, ἀλλ' εἰς μάτην προσεπάθειν, διότι οὐδεὶς λόγος, οὐδεμίᾳ παρηγορίᾳ ἠδύνατο νὰ καταπραῦνη τὰς ψυχικὰς των ἀλγηδόνας, ἐχόντων ἔμπροσθέν των τὸ σπαρακτικὸν θέαμα. Ἡ γέννησίς μου εἶχε προσάψει στίγμα ἀνεξίτηλον ἐπὶ τῶν

SISIMANOGLIO
MEGARO

σπλάγχνων των. Ὁ μόνος λόγος τῶν οἰκείων μου ἦτο μετὰ τὰς παρηγορίας καὶ τὴν τῶν δακρύων των παύσιν ὁ ἐξῆς: «Ἦτο θέλημα Θεοῦ ἀντὶ νὰ χαρῶμεν νὰ πικραθῶμεν οἱ δυστυχεῖς.» Εἶναι περιττὸν νὰ προσθέσω ὅτι καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ ἐσταυροκοποῦντο ἐπὶ τῇ φρικτῇ θεᾷ μου. Πάντες ἐθεώρουν ἀπελπιστικὴν τὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὑπαρξίν ἐμοῦ τοῦ ὑπὸ τῆς τύχης γεννηθέντος ἀναπήρου, ἐμοῦ, λέγω, οὗτινος τὸ μέλλον πράγματι ὁμοίαζε μὲ ἐρεβώδη νύκτα καὶ ἡ εὐτυχία ἦτο ἔλωσ ἀνέλπιστος καὶ ἀπέχουσα ἀπ' ἐμοῦ ὅσον ἡ γῆ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Σκληρὰ καὶ δυσμενῆς εἰμαρμένη! Σὺ ἐν παραδύστῳ οὕτως ἀπεφάσισας περὶ τῆς τύχης μου Οἱ λόγοι δὲ οἅτινες ἀπευθύνοντο πρὸς τὴν μητέρα μου δὲν ἦσαν οἱ συνήθεις εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις συγχαρητήριοι, ἀλλὰ μᾶλλον παραμυθητικοί, οἅτινες καὶ ἐπέτεινον τὴν θλίψιν αὐτῆς.

Ἐπ' ἀρκετὴν ὥραν ἡ ὡσεὶ ὑπὸ δηλητηριώδους ἐχίδνης δηχθεῖσα μήτηρ μου πεσοῦσα λιπόθυμος πρὸ τῆς ἀπαισίας στιγμῆς κατέκειτο σφαδάζουσα ἐν τῇ ἐπιλογίῳ κλίνῃ αὐτῆς καὶ ὀλολύζουσα πικρῶς καὶ γοερῶς. Ἡ φωνὴ αὐτῆς διεκόπη. Ἡ λιποθυμία τῆς δὲν εἶχε παρέλθει ἀκόμη. Παρελθούσης δὲ τῆς λιποθυμίας ἀνεκλίθη ὑπτία καὶ μετ' ἀλγεινοτάτης βαρυθυμίας βαθὺν ἀφίσασα στεναγμὸν ἐκ τοῦ στήθους τῆς, οἱ μόνοι λόγοι τῆς οἅτινες διὰ ψιθυρισμοῦ ἐκ τοῦ στόματός τῆς ἐξήχθησαν δὲν θὰ ἦσαν βεβαίως ἄλλοι παρὰ οἱ ἐφεξῆς σπαραξικάρδιοι: «Ἡ ταλαίπωρος ἐγὼ τί κακὸν ἔπαθα! πῶς ἐγεννήθη τὸ τέκνον μου διαφορετικὸ τῶν ἄλλων! Τάχα ἐξ ἁμαρτιῶν μας ἐγεννήθη τοιοῦτον!» Καὶ πάλιν κατεκλίθη. Οὗτοι ἦσαν ἀναμφιδόλως οἱ μόνοι σπαραξικάρδιοι λόγοι οἱ ἀπὸ τοῦ στόματός τῆς ἐξερχόμενοι ἐκ τῆς στρωμνῆς τῆς. Δὲν ἠδύναντο δὲ καὶ αἱ παριστάμεναι πρὸς παρηγορίαν αὐτῆς νὰ προσθέσωσιν ὅτι, οὐχὶ ἐξ ἁμαρτιῶν ἐγεννήθη τοιοῦτος, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπ' ἐμοὶ τῷ ἀναπήρῳ πλάσματι Του, ἧτις καὶ ἐφάνη. Οὐδεμία ἐλπίς, οὐδεμία σκέψις, οὐδεμία παρηγορία παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἠδύνατο νὰ φαιδρύνῃ τὸ ἀπὸ τῆς ὄρας τῆς γεννήσεώς μου εἰς σκυθρωπὸν μεταβληθὲν πρόσωπον τῆς μητρὸς μου. Ἐλικνιζόμεν ὁ δύστηνος ὑπὸ τῆς βαρυαλγούσης

μητρὸς μου μὲ ἄφθονα δάκρυα καὶ μυρολόγια, ἧτις πολλάκις, ἢ μᾶλλον εἶπεν καθ' ἐκάστην ἱσταμένη παρὰ τὴν κοιτίδα μου ἀπολελιθωμένη καὶ ἀκίνητος, ἐτόνιζεν ἡ δυστυχῆς μετὰ στεναγμῶν, ὠχρότητος καὶ ἀλλοιώσεως τοῦ προσώπου τῆς τὴν ἀράν τῆς τύχης μου, ἧτις εἰς τὸ πάθος τῆς στερήσεως τῶν χειρῶν μου κατεδίκασέ με, νομίζουσα ὅτι ἡ ἀσπλαγχνος χεὶρ τοῦ πεπρωμένου εἶχε κλείσει διὰ παντός δι' ἐμὲ τὴν πύλην τῆς εὐτυχίας, καὶ ἠύχετο, ἴσως δὲ καὶ ἐπρωτίμα νὰ ἐδλεπεν αὐτὴν μᾶλλον κενὴν, ἢ περικλείουσαν ὅν ἐξελθὸν ἐκ τῶν σπλάγχνων αὐτῆς καὶ φέρον σπουδαίαν ἀτέλειαν. Τὴν ψυχικὴν ἀλγηδόνα τῆς δὲν ἠδύνατο δι' οὐδενὸς μέσου νὰ σκεδάσῃ. Ἡ τοῦ προσώπου τῆς φαιδρότης ἡμέραν παρ' ἡμέρας ἐξέλιπεν. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἔσβεσαν καὶ ἔλυωσαν φλογιζόμενοι ὑπὸ πυρετωδῶν δακρύων, ἡ δὲ μελαγχολία ἐρριζοῦτο εἰς τὴν καρδίαν τῆς καὶ ὡς σκόληξ ἀκοίμητος ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν κατέτρωγε τὰ μητρικά τῆς σπλάγχνα καὶ βραδέως μὲν, ἀλλ' ἀσφαλῶς κατεμάρανε τὴν ζωὴν τῆς καὶ τὴν ὠδήγει πρὸς τὸν τάφον. Ἡ ψυχικὴ ταραχὴ τῆς, λέγω, ὑπέκαιε τὴν εὐαίσθητον καρδίαν τῆς, ἐπηύξανε τὴν ἀδημονίαν τῆς καὶ καθίστα αὐτὴν τὴν μᾶλλον δυστυχῆ τῶν λοιπῶν μητέρων. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ὁ τοκετὸς μου εἶχε καταδυθῆσαι αὐτὴν εἰς πέλαγος δυστυχίας, συμφορᾶς, πένθους καὶ ἀπελπισίας. Δὲν ἔτρωγεν ἢ ὀλίγον ἄρτον μόνον, ὅσον νὰ συντηρῇ τὴν ζωὴν. Δὲν ἔκοιμάτο. Δὲν ἐγέλα τὸ χεῖλός τῆς. Ἐμαραίνετο καὶ ἐφθινε φέρουσα με τοιοῦτον εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς. Εἰς μάτην προσεπάθουν καὶ αὐτοὶ οἱ οἰκογενεῖς καὶ πλησιέστεροι συγγενεῖς, μολονότι τὴν ἐλυποῦντο, μολονότι ἐθλίβοντο μετ' αὐτῆς διὰ τὴν λυπηρὰν κατάστασίν μου, μολονότι ἠσθάνοντο τὰς ἀγωνίας τῆς, τὰς ἀϋπνίας τῆς, τὰ μαρτύριά τῆς, κατ' οὐδένα τρόπον ἐδλεπον ὅτι δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπέλθωσιν ἄρωγοὶ καὶ νὰ ἀποτρέψωσιν αὐτὴν τῶν συχνῶν στεναγμῶν καὶ οἰμωγῶν τῆς. Αἱ λύπαι, οἱ διαλογισμοὶ καὶ αἱ σκέψεις τῆς περὶ τῆς μελλούσης τύχης μου ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐγένοντο δριμύτεροι καὶ σπαραξικάρδιοι ἐν τῇ ἀβεβαιότητι καὶ εἶχον ἐπιφέρει βιαίους κλονισμοὺς εἰς τὴν ψυχὴν τῆς, καὶ ἤρχισαν νὰ ὑποσκάπτουν κατὰ μικρὸν τὸν ὀργανισμόν τῆς εἰς σημεῖον τρομακτικῶς ἐπικίνδυνον.

Ἄλλ' ἡ καρδιά τῆς μητρὸς εἶνε πάντοτε καρδιά μητρὸς καὶ οὐχὶ υἱίνης, καὶ συνερχομένη ἐκ τῆς τοιαύτης ληθαργικῆς καταστάσεως καὶ ἀκούουσα ἄλλην φωνήν, τὴν φωνὴν τῆς μητρικῆς καρδίας, ἔστρεφε τὸ βλέμμα τῆς ἀπὸ τῶν χειρῶν εἰς τὸ μειδιῶν πρόσωπόν μου μὲ ἠσπάζετο καὶ ἔλεγεν: — Ἄχ! παιδάκι μου γελᾷς ὅπου μὲ βλέπεις ν' ἀναστενάζω νομίζεις ὅτι γελῶ κ' ἐγὼ καὶ σὲ νανουρίζω, ἀλλ' ἡ καρδιά μου θλίβεται. ὅπου βλέπει τὰ χεράκια σου..... Γέλα, παιδί μου, καταδικασμένο ἀπ' ὄλα τ' ἄλλα παιδιὰ, γέλα, ὁ Θεὸς εἶνε μέγας καὶ ἴσως νὰ σὲ βοηθήσῃ, ὅμως ἐγὼ ἡ πικραμένη σου δὲν θὰ ζήσω νὰ ἴδω τὸ τέλος σου.— Καὶ ἐν τῇ ἅμα ἐχύνετο ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ἀνά ἐν δάκρυ πικρότατον καὶ θερμότατον. Τότε μόνον, τότε δὲν ἔδραπε τὴν ἀτέλειαν τῶν χειρῶν, περιτυλισσομένων αὐτῶν ἐν σπαργάνοις, ἀλλὰ μόνον τὸ μειδιῶν πρόσωπον τοῦ τέκνου τῆς, καὶ τοὺς μαστοὺς διδουσά μοι μοὶ ἰδίδεν ἡ τάλαινα ζωὴν ἐκ τῆς ζωῆς τῆς. Καθ' ἐκάστην γόσι ἀλγεινότετοι, ὀλολυγμοὶ καὶ σίμωγαὶ σπαραξικάρδιοι ἀντήχουν εἰς τὰ ὠτά μου τοῦ δυστυχοῦς καὶ ἐνθερμα δάκρυα κατέδρεχον τὰς τρυφεράς μου παρειάς. Ἐρραίνετο καὶ ἐποτίζετο μὲν πάντοτε τὸ τρυφερόν πρόσωπόν μου διὰ δακρύων ἐνθέρμων κατερχομένων ἐξ ἀναπλεγομένης μητρικῆς καρδίας, ἀλλ' οὐδέποτε ἔστερήθη τὸ στόμά μου τοῦ ζωογόνου γάλακτος τῆς μητρὸς μου, καὶ ἀνάμικτος οὕτως εἰπεῖν ἐκ γάλακτος καὶ δακρύων ὑπήρξεν ἡ πρώτη τροφή μου, πλὴν ἦτο τροφή μητρὸς, ἣτις μ' ἐζωογονεῖ. ὦ! πόσον ἠδὺ εἶνε τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς! ὦ! ὅποια εἶνε ἡ μήτηρ! Τῆς μητρὸς ἡ καρδιά μὲ ὄλας τὰς πικρίας καὶ θλίψεις τὰς ὁποίας ποτίζεται ὑπὸ τοῦ τέκνου αὐτῆς, εἶνε πάντοτε πλήρης ἀγάπης καὶ πλήρης τρυφερότητος πρὸς αὐτὸ καὶ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ κλεισθῇ αὕτη εἰς αὐτό.

Τέκνα, ὅσα ἔχετε τὸ εὐτύχημα νὰ ἔχητε ἐν τῇ ζωῇ τὴν μητέρα σας, μὴ θελήσητε νὰ πικράνητε αὐτήν, διότι αὐτήν πικραίνοντα διαπράττετε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τὸ μέγιστον τῶν ἁμαρτημάτων. Μὴ σεβόμενα αὐτήν, ἣτις σὰς ἐδάστασεν ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς καὶ ἣτις ἀκολούθως ἀφ' οὗ σὰς ἔφερεν εἰς τὸν κόσμον, νύκτας ὄλας καὶ ἡμέρας ἠγγρύπνει ἐπὶ τῆς παιδικῆς κλίνης σας, δὲν εἴσθε

πλέον ἄνθρωποι, ἀλλὰ τολμῶ νὰ εἶπω θηρία, καὶ θηρία τοῦ χειροτέρου εἶδους, διότι ὑπάρχουν καὶ ἐξ αὐτῶν πολλά, ἅτινα εἰς ὄλην τὴν ζωὴν ἀναγνωρίζουσι τὴν μητέρα των.

Καθηκόν μου θεωρῶ νὰ εἶπω ὀλίγα καὶ περὶ τῶν προγεννητόρων μου. Καὶ αὐτῶν συνάμα ἐν τῇ μέσῃ τῆς προσδοκωμένης γλυκειᾶς ἐλπίδος τῶν ἐρραγίσθη ἡ καρδιά ἅμα ἔμαθον τὴν ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ἔλευσίν μου ἐν τῇ κόσμῳ, καὶ ἠσθάνθησαν ὅ,τι δύναται τις νὰ φαντασθῇ ὑμιμύτερον εἰς τὴν καρδίαν του. Ἀναμένοντες ἐν παρακειμένῳ δωματίῳ τῆς οἰκίας μας τὴν εἰδησιν τοῦ αἰσίου τοκετοῦ τῆς μητρὸς μου, ἀντὶ τοιαύτης χαροποιᾶς καὶ εὐφροσύνης ἐδέχθησαν τὴν κεραυνοδόλον καὶ τηξικάρδιον ὅτι, ὁ πρῶτος ἔγγονός των ἐγεννήθη φέρων σπουδαίαν ἔλλειψιν χειρῶν. Στενάζαντες ἐκ βαθίων ἀλγεινότετον στεναγμόν, καὶ τὰς κεφαλὰς των κύψαντες ἐπὶ τοῦ στήθους των μετὰ βαρυθυμίας, καὶ πρηγεῖς παρόντες ἅμα τῇ ἀκούσματι τούτῳ τῇ ἀπροόπτῳ αὐτοῖς ἤρχισαν νὰ ὀλολύζωσι καὶ νὰ χύνουν ἀφθονα δάκρυα καὶ πικρὰ ἐπ' ἀρκετὴν ὥραν, μέχρις οὗ συνελθόντες ἤλθον νὰ με ἴδωσιν ὀφθαλμοφανῶς. Ἰδόντες με καὶ ἀπελθόντες μετὰ δακρύων κατεκλίθησαν καὶ μετὰ στεναγμῶν διενυκτέρευσαν μένοντες ἀπαρηγόρητοι καὶ θρηνοῦντες ἕκαστος διὰ τὴν ἐνσκήψασαν γενικὴν τοῦ οἴκου συμφορὰν, τὴν δὲ ἐπομένην πρὸς τοὺς ἐπισκεπτομένους αὐτοὺς ἔλεγον. — «Ἡ σημερινὴ ἡμέρα δι' ἡμᾶς ὁμοιάζει ἡμέραν λευφάνου. Εἶνε ἡμέρα θλίψεως δι' ἡμᾶς τοὺς ἀτυχεῖς, διότι ἀντὶ χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως ἐπὶ τῇ γεννήσει πρώτου ἐγγόνου μας πικραινόμεθα καὶ καταδρέχομεν τὰ μάγουλά μας μετὰ δακρύων.»— Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἅπανα ἡ οἰκογένεια τὴν νύκτα ἐκείνην ἐπέπρωτο νὰ δοκιμάσῃ καὶ γευθῇ διὰ μιᾶς ὄλας τὰς πικρίας. Οὐδεὶς ὀφθαλμὸς οὐδενὸς ἐκ τῶν οἰκείων μου καὶ συγγενῶν μου ἔμεινεν ἀδακρυς, καὶ οὐδεμία καρδιά ἀρράγιστος, ἀσυγκίνητος δὲ οὐδενὸς ἄλλου ξένου ἡ καρδιά ἔμεινεν, οὐδὲ θέλει μείνει μέχρι θανάτου μου βλέπουσα τὴν ἀνεπανόρθωτον συμφορὰν μου, ἣτις δικαίως προξενεῖ αἰσθησιν στηθικοῦ σπαραγμοῦ εἰς πάντα θεατὴν καὶ εἰς αὐτὸν ἀκόμη τὸν ἔχοντα ὀρειχάλκινα στήθη.....

2. Η ΔΙΑΣΩΣΙΣ ΜΟΥ ΕΚ ΤΩΝ ΧΕΙΡΩΝ ΤΩΝ ΜΑΙΩΝ

«Φοβούμεναι αἱ μαῖαι τὸν Θεὸν οὐκ ἐποίουν καθότι συνετάξατο αὐταῖς ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου Φαραώ.» (Ἐξοδ. κεφ. Α' 1.).

Τρεῖς μαῖαι παριστάμεναι
σ' τὸν δόλιο τοκετόν μου, (4).
αἱ δύο ἀπεφάσισαν
τὸν ἐξαφανισμόν μου.

Ἡ τρίτη μαῖα εὐσεβῆς
καὶ θεοβουμένη,
τὴν τρομερὰν ἀπόφασιν
μὴ παραδεχομένη.

Τῆς λέγ' «εἶνε ἁμάρτημα
μὴ βάνετ' ὁμως χεῖρι,
ὑπαρξίν ν' ἀφαιρέσητε,
τίς οἶδε; τίς ἠξεύρει;»

«Ὅλα τὰ πλάσματα Θεοῦ
ἔχουν τὸ τυχηρόν τους,
ἀφ' ὅτου βγαίνουν εἰς τὸ φῶς
μέχρι τὸν θάνατόν τους.»

«Μὴ πίπτετε, παρακαλῶ
εἰς ἁμαρτίας χάσμα,
τὴν γνώμην σας ἀλλάξατε,
μὴ βλάψετε τὸ πλάσμα.»

Καὶ κατὰ θεῖαν βούλησιν
ἔργον ἐγίν' ὁ λόγος,
καὶ ἐκ τῶν δύο ἐχιδνῶν
ἐγὼ ἐσώθην ὁμως.

Ἡ γείτων μου καὶ σώτειρα
γραῖα, ἣτις ἐξοῦσε,
πρὸς πάντας ὡς καὶ εἰς ἐμὲ
πολλάκις ἠμολογοῦσε.

Τὸ ἔργον τὸ ἀπαίσιον
τῆς ἐξοντώσεώς μου,
καὶ στυγερόν κακούργημα
τῆς ἀφανίσεώς μου.

Πρὸ πάντων δὲ ὅταν ἐγὼ
αὐτὴν τὴν ἐνοχλοῦσα,
ὡσάν ἀναίσθητο παιδί
καὶ τὴν ἠπεροβολοῦσα.

Χωρὶς θυμὸν μου ἔλεγε
μὲ συμβουλήν γλυκεῖαν,
τὰ παρακάτω λόγια
ὡς καὶ τὴν σωτηρίαν.

«Ἐμένα σὺ πετροβολᾷς,
ἐμένα σὺ πειραζεις;
ἐγῶμαι ποῦ σὲ ἠλύτῳσα
ἀλλὰ δὲν τ' ἀπεικάζεις.»

Ἐκτοτε τὸ διήγημα
σ' τὴν μνήμην μ' ἐφυλάχθη,
καὶ ἔς τὴν βιογραφίαν μου
τόρα διεχαράχθη.

(4). Ἦσαν τρεῖς, ἐξ ὧν τὰ δύο ὀνόματα παραλείπω ὡς ἔχουσιν καρδίαν τίγρεως. Ἴδοῦσαι τὴν ἐξαπλωθεῖσαν ἐπὶ τῆς οἰκογενείας μου κατῆφειαν καὶ μελαγχολίαν, καὶ περιττὴν θεωρήσασαι τὴν ὑπαρξίν μου διελογίσαντο εὐθὺς καὶ συνέλαβον εἰς τὸν νοῦν αὐτῶν τὸ σατανικὸν καὶ ἀπαίσιον ἐκεῖνο σχέδιον τῆς ἐξοντώσεώς μου. Αἱ ἀλιτήριοι! Δὲν ἐφείσθησαν τῆς ὑπάρξεώς μου, ἀλλ' ἐν

μιξ στιγμή εδουλεύσαντο ὡσεὶ ἐπρόκειτο περὶ ἐξοντώσεως ἐλαχίστου ζωοφίλου καὶ οὐχὶ περὶ πλάσματος Θεοῦ ἐλθόντος εἰς τὸν κόσμον ὡς Ἐκεῖνος ἠθέλησεν ἐν τῇ ἀνεξιχνίαστῃ Αὐτοῦ βουλῇ, οὐδέν, οὐδέν ἔλαττον, εἰμὴ νὰ διαπράξωσιν ἀμέσως τὸ ἀποτροπαιότατον ἔργον τῆς βρεφοκτονίας. Καὶ ἴσως, ἴσως τοιοῦτοτρόπως σκεπτόμεναι ἐνόμιζον ἐν τῇ σκληρότητι τῆς καρδίας των, ἅμα προσλάβωσι δικαιώματα τῆς Θείας Προνοίας, (δηλ. ἅμα ἀφαιρέσωσι τὴν ὑπαρξίν μου), ὅτι καθίσταντο τῆς οἰκογενείας μου παρήγοροι, ὡς ἀπομακρύνουσαι διὰ τοῦ τοιοῦτου τρόπου τὴν θλίψιν καὶ λύπην ἐξ αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤθελον ἐξαλείψῃ τὸ ἐπελθὸν οἰκογενειακὸν αὐτὸ στίγμα.

Οἱμοὶ τῆς ἐνόχου καὶ ἀνοσίας αὐτῶν βουλῆς! Ἐὰν ἐξετελεῖτο τὸ ἀπαίσιον αὐτῶν ἔργον, δὲν θὰ ὑπῆρχον μὲν ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον καὶ δὲν θὰ συνεχίνοιν αὐτὸν βλέποντά με, οὐδὲ θὰ ἠνώχλουν σήμερον διὰ τῆς θλιβεραῆς μου βιογραφίας τοὺς εὐγενεῖς μου ἀναγνώστας καὶ ἀναγνωστρίδας, ἀλλ' ἐν τῇ βίβλῳ τοῦ Θεοῦ τὰ ἀπαίσια ὀνόματα τῶν ἀσυνειδήτων αὐτῶν γραιδίων ἤθελον ἐγχαραχθῆ δι' αἵματος εἰς τινὰ μαύρην σελίδα, εἰς τὰς βίβλους λέγω, τῶν τετραμῶρφων φρονέων, ὡς ὀνόματα στυγερῶν κακούργων. Καὶ βεβαίως, διότι δὲν ὑπάρχει στυγερώτερον κακούργημα τούτου καὶ σκοπὸς βδελυρῆς καὶ ἀπάνθρωπος

Δὲν ἐξετελέσθη δὲ τὸ ἀπαίσιον ἔργον τῶν δύο αὐτῶν τίγρεων, διότι ἡ τρίτη, ἧς τὸ ὄνομα Βασιλική, ἀνεξιτήλοις γράμματα καὶ ἀνεξαλείπτους ἐνεχάραξα ἐν τῇ νῆϊ καὶ τῇ καρδίᾳ μου καὶ μνημονεύω διὰ παντός, παρεμβάσα ἠμπόδισεν αὐτὰς ἀπὸ τοῦ ἀνοσιούργημα καὶ ἔσωσέ με.

Ἄνευ τῶν προτροπῶν καὶ προσπαθειῶν τῆς φιλανθρώπου καὶ τιμίας ἐκεῖνης γραίας, τὸ στυγερὸν σχέδιον τῶν ἀλιτηρίων θὰ ἐπετόγγανεν ἀφεύκτως, διότι καὶ αἱ τῆς οἰκογενείας μου γυναῖκες ἀμέσως ἐκλιναν τὸν αὐχένα εἰς τὴν βδελυρὰν θέλησιν τῶν δύο τίγρεων τῶν ἀποφασισασῶν νὰ διαπράξωσι διὰ τῶν βεβήλων χειρῶν των τὸν ἐξαφανισμὸν μου. Οὐχὶ μόνον τότε, κατὰ τὴν ὄραν τοῦ τοκετοῦ μου, αἱ δύο ἀπαίσια μαῖαι συνεσκέφθησαν καὶ ἀπεφάσισαν τὸν διὰ πνιγμοῦ ἐξαφανισμὸν μου, ὃς ἐματαιώθη, ὡς εἰ-

πον τῇ ἐπεμβάσει τῆς τρίτης, ἀλλὰ καὶ κατόπιν, ἅμα ὡς ἐλάβανον ἀπάντησιν ἐκ τοῦ ἐν Κων)πόλει παρεπιδημοῦντος πατρός μου, εἰς δὲν ἔγραψαν περιπαθεστάτην δηθεν ἐπιστολὴν καὶ ἐξέθηκαν τὴν γνώμην των, καὶ μετὰ πάσης εἰλικρινείας ὑπέσχοντο, ἂν τὴν τοιαύτην γέννησίν μου ἐθεώρει καὶ οὗτος ὡς περιφρόνησιν, ὅτι εἶχον τὰ μέσα καὶ ἀργότερον ὅπως τύχωσι τῆς ἐξοντώσεώς μου.

Ἡ ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀνέλπιστος καὶ κεραυνώδης αὕτη ἀγγελία τοῦ τοκετοῦ μου, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἡ ἀποτρόπαιος ὑπόσχεσις τῶν τίγρεων διέχυσαν λυπηροτάτην ταραχὴν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ πατρός μου, ὥστε πικρὰ δάκρυα κατέρρευσαν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του λαβόντος ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἐξαδέλφου του Δημητρίου καὶ ἀναγνώσαντος τὰς περὶ τῆς γεννήσεώς μου φρικώδης δύο ταυτοχρόνους ἐπιστολάς, δηλ. μίαν ἐκ τῶν προγεννητόρων μου καὶ ἄλλην ἐκ τῶν μαϊῶν. Ἀμέσως ὁ δυστυχεὶς ἔκυψεν ἐπὶ τοῦ στήθους τὴν κεφαλὴν μετὰ βαρυθυμίας καὶ ἐξέβαλεν ἐκ βάθους τῶν σπλάγχων του ἀλγεινότατον στεναγμὸν. Ἀνακύψας δὲ μετὰ μικρὰν πένθιμον σιωπὴν τὴν κεφαλὴν του καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν ἐξαδέλφον του καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς συμπατριώτας τοὺς συνεργαζομένους μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ κήπῳ καὶ παρηγοροῦντας αὐτὸν τοῖς εἶπε μὲ ἀξιοπρεπῆ κατάνυξιν:— «Τοῦ Θεοῦ τὸ θέλημα ἄς γίνῃ, ἀδελφοί, τίποτε δὲν ἔχομεν εἰς τὸ χέρι μας.»— Καὶ ταῦτα εἰπὼν μετὰ συντριβῆς καρδίας πρὸς αὐτούς, ὅτινες κατενήγυσαν μέχρι δακρύων, ἠγέρθη ὀλίγον, ἀπέμαξε τὰ δάκρυα, τὰ πικρὰ δάκρυά του, ἅτινα εἶχον ὑγράνει τὰ βλέμματά του καὶ κατευνασθείσης ὅπως οὖν τῆς λύπης του, πάλιν ἐκάθισε πλησίον τοῦ ἐξαδέλφου του πρὸς τὸν ὁποῖον καὶ αἰθῆς εἶπεν: «Νὰ κάμωμεν τὴν δέουσαν ὑπομονήν, ἀδελφέ,.... ὁ Θεὸς εἶνε Μέγας κ τ.λ.—»

Ἴνα δὲ προληφθῆ τὸ στυγερὸν τῶν μαϊῶν κακούργημα, ἀμέσως ἀπεφασίσθη παρ' αὐτῶν ὅπως τὴν ἐπομένην ἀμφότεροι ἀπαντήσωσι δι' ἐπιστολῆς πρὸς τοὺς οἰκείους των, πλὴν ὅπως θὰ ἴδωμεν κατωτέρω καὶ ἐν ὄνειρον τῆς ἐσπέρας ἐκεῖνης συνετέλεσε λίαν, ὥστε δὲν ἐπατράπη ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἀνοσίου σχεδίου τῶν μαϊῶν τῶν ἀνυπομόνως περιμενουσῶν ἀπάντησιν. Μὴ λαδοῦσαι

Ημερομηνία Φεβρουάριος 27/5/35

SISIMANOGLIO

δὲ αὐταὶ ἀπάντησιν ἀνάλογον ἐκείνης, ἣν ἀνέμενον καὶ ἐπόθουν, ἀνάλογον λέγω, τῆς μοχθηρᾶς διαθέσεώς των, ἀλλ' ἀπάντησιν ἐμπεριέχουσιν λόγους γενναίου ἀνδρός καὶ λίαν προτρεπτικοῦ πρὸς περίθαλψίν μου μέχρι τῆς ἐλεύσεώς του. Ἀπάντησιν ἐνθάρρυντικὴν εἰς τὴν οἰκογένειαν ἅπασαν. Ἀπάντησις, ἣτις καὶ τὴν ἀπηλπισμένην ψυχὴν τῆς μητρός μου κἀπὼς ἐνεκαρδίωσεν, καὶ ὑποταγὴν εἰς τὰς βουλὰς τοῦ Θεοῦ ἐσύστησεν, καὶ δυνάμεις τῆς ἔδωκε νὰ ἐξακολουθῇ τὴν περίθαλψίν μου καὶ νὰ μὴ ἀπηλπίζητε. Ἀπάντησις, ἣτις ἀνέτρεψε καὶ τὰς ἀλιτηρίους τοῦ σχεδίου των, ὅπερ δὲν ἠδυνήθησαν τότε νὰ πράξωσι, φοβούμεναι μᾶλλον τὴν ἀνθρωπίνην τιμωρίαν παρὰ τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ.

ὦ, πόσον ἀντιχριστιανικὸν θὰ ἔπραττον ἔγκλημα, φονεύουσαι ἀθῶον βρέφος! Καὶ οὐ μόνον ἀντιχριστιανικὸν καὶ ἀπάνθρωπον, ἀλλὰ καὶ πολιτικὸν σφάλμα ἐπιζήμιον δι' αὐτάς. Ὅποια σκληρότης! Ὅποια ἀπάνθρωπία! Καὶ αὐτὰ τὰ ἀδύνατα καὶ παραμειορωμένα βρέφη εἶνε ἐμψυχα πλάσματα τοῦ Θεοῦ. ὦ, ποῦ ἡ κακία ὀδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον! Αἱ πλείστα ἀδικίαι συμβαίνουσιν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἐξ ἀφοβίας Θεοῦ καὶ ἀπερισκεψίας. Φεῦ, εἰς τὰς τοιαύτας ψυχάς! φεῦ! Ὅτι ἡ τοιαύτη γέννησίς μου ἐπήνεγκε τραῦμα βαθύτατον τῇ μητρὶ μου, ἀπάσῃ τῇ οἰκογενεῖᾳ καὶ συγγενεῖᾳ, σπαρακτικούς στεναγμούς καὶ χεῖμαρρον δακρύων ἀκατάσχετον, εἰς πάντας γνωστόν, ἡ δὲ τοιαύτη ἀπόφασίς των ἦτο λίαν ἀξιοκατάκριτος ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Παρακαλῶ, μὴ χύσητε, ἀδελφοί, ἀθῶον αἷμα, διότι τοῦτο θ' ἀναστῇ εἰς τοὺς οὐρανοὺς κραυγάζον ἐκδίκησιν, καὶ οὐδαμοῦ ὁ φονεὺς οὐδέποτε εὐρίσκει ἀνάπαυσιν. Συλλογισθῆτε ὅτι ὑπεράνω τῶν ἀστέρων ὑπάρχει Θεὸς ἐκδικήσεως, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου θὰ παρουσιασθῆτε ἡμέραν τινά. Συλλογισθῆτε, ἂν θὰ τολμήσητε νὰ πράξητε τοιοῦτον μέγα κακούργημα καὶ ἂν κανεὶς δὲν σὰς ἴδῃ, σὰς βλέπη ὁμως ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς κρατεῖ ἀδέκαστον λογαριασμὸν τῶν πράξεων ἐκάστου καὶ ἐλπίζεται μίαν ἡμέραν ἱκανοποίησις φοβερά. ὦ Θεέ, παντεπόπτα καὶ προστάτα τῶν τοιούτων ἀθῶων πλασμάτων, μάλαξον τὰς καρδίας τῶν τοιούτων σκληρῶν

ἀνθρώπων, καὶ δεύμευσον τοὺς βραχίονας αὐτῶν ὅπως μὴ διαπράττωσι τὰ τοιαῦτα ἀποτρόπαια ἐγκλήματα.

Καὶ τὸν δεῦτερον κίνδυνον διαφυγῶν ἐξ αὐτῶν τῶν σκληρῶν καρδιῶν τῶν μᾶλλον εἰπεῖν ἀτιθάσσων λεαινῶν, εὐνοϊκῆς ἐλθούσης τῆς τοῦ πατρός μου ἀπαντήσεως, ὡς ἀνωτέρω ἀφηγοῦμαι, δι' ἣς συνίστα εἰς τὴν μητέρα μου καὶ εἰς ὄλην ἐν γένει τὴν οἰκογένειαν τὴν ἐνθάρρυνσιν καὶ προσήκουσαν περιποίησίν μου μετὰ τῆς παρατηρήσεως ὅτι, ἔδει νὰ δοξάσωσι τὸν Θεὸν καὶ οὐχὶ νὰ γογγύζωσι κατ' αὐτοῦ, ἀναφέρω καὶ τὴν καθ' ὕπνον διὰ σπουδαιοτάτου ὄνειρου ἀνατροπὴν τοῦ ἀφεύκτου κινδύνου μου τῆς νυκτὸς ἐκείνης. οὕτινες ἡ ὀπτασία ἔχει ὡς ἐξῆς:

Τὸ ὄνειρον τοῦ πατρός μου.

Γυνὴ ἀσκεπής, εὐπλόκαμος καὶ χαρίεσσα στάσα ἐνώπιον τοῦ κατακεραυνωθέντος δυστυχοῦς πατρός μου καὶ εἰς χάος διαλογισμῶν καὶ ἐγκαρδιῶν ἀναστεναγμῶν πεσόντος, καὶ εἰς χεῖμαρρον δακρύων ἀναλυθέντος καὶ εἰς ὕπνον βυθισθέντος καὶ μόλις τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις εἰπόντος, «ὦ! εἶμαι πλέον ὁ δυστυχῆς πατὴρ ὄλων τῶν ἄλλων,» ἐνέβαλε θάρρος καὶ παρηγορίαν εἰς τὴν καθ' ὕπνον στεναγούσαν καρδίαν του ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ γεννήσει μου εἰπούσα αὐτῇ τάδε: «Μὴ ἀναστενάξῃς, καυμένη Βαγγέλη, καὶ μὴ χύνης πικρὰ δάκρυα· παῦσε τὴν τόσῃν λύπῃν σου διὰ τὸ ἄνευ χειρῶν γεννηθὲν τέκνον σου κατ' εὐδοκίαν Θεοῦ. Εἰς τὸν κόσμον ὑπάρχουν καὶ χειρότεροι τούτου. Λάβε λοιπὸν θάρρος καὶ μὴ γογγύξῃς. Ὑπάρχει ἀνωτέρα δύναμις, ἡ ὁποία προνοεῖ περὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης σκληρῶς ἀδικηθέντων. Ἐνδυνάμωσον πρῶτον τὸν ἑαυτὸν σου καὶ ἔπειτα τὴν οἰκογένειάν σου καὶ ἐνθάρρυνον τὴν σύζυγόν σου με ἐπιστολήν, πρόλαβε δὲ καὶ τὸν φόνον τοῦ τέκνου σου, τὸν ὁποῖον προμελετῶσι νὰ διαπράξωσιν. Ἐγὼ λέγομαι Φωτεινὴ.» (α) Ταῦτα εἰπούσης καὶ ὡς ἑλαφρὸς ἀήρ ἐκ τῆς καθ'

(α) Πλησίον τῶν Θεραπευτῶν, προαστείου Κων/πόλεως, ὑπάρχει ἀγίασμα τιμωμένον ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς, οὕτινος τὴν κανδήλαν ἤναπτιεν ὁ πατήρ μου τακτικῶς ὡς ἐνοικιαστὴς τοῦ κήπου ἐκείνου, εἰς ἣν καὶ τὴν ὀπτασίαν ταύτην καὶ σιωπηρίαν μου ἀπέδωκεν.

ὕπνον δράσειός του ἐξαφανισθείσης, ἀμέσως ὁ πατήρ μου ἀφυπνισθείς, οὐ μόνον αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἐπαρηγορήθη, ἀλλὰ καὶ ὡς διατάχθη κατ' ὄναρ ἐποίησε καὶ τὸ ὄνειρον τοῖς λοιποῖς ἐν τῇ κήπῳ μετ' αὐτοῦ συνεργαζομένοις διηγήθη καὶ μέχρι τοῦδε διηγείται αὐτὸ λόγου γενομένου περὶ ἐμοῦ.

Ἡ ἄρνησις τοῦ οἰκιακοῦ μας ἀναδόχου.

Καὶ αὐτὸς ὁ τοῦ οἴκου μας κοινὸς ἀνάδοχος προσκληθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀπὸ τῆς γεννήσεώς μου ὅπως μὲ ἀναδεχθῆ καὶ μαθῶν τὴν ἐν τοιαύτῃ οἰκτρᾷ καταστάσει γέννησίν μου, ἤρνήθη νὰ πράξῃ τοῦτο, ὅπερ ἐνωτισθεὶς ὁ τότε ἐνυπάρχων ἐν τῇ χωρίῳ ἡμῶν δημοδιδάσκαλος συνεχώριος ἀείμνηστος Θεόδωρος Βασιλείου μὲ ἀνεδέχθη προθύμως καὶ ἐκάλεσέ με Κωνσταντῖνον. Τὸν ἀείμνηστον αὐτὸν ἀνάδοχόν μου τὸν ὅποιον καὶ ἅπαντα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας μου κατόπιν τῆς βαπτίσεώς μου προὔτιμησαν καὶ μέχρι σήμερον διαδοχικῶς ἔχομεν ἀνάδοχόν μας εἶχον ἀκούσει πολλάκις διηγούμενον τὰ περὶ ἐμοῦ καὶ ἐν τῇ σχολείῳ, εἰς τοὺς διαδεχθέντας αὐτὸν διδασκάλους καὶ εἰς τὴν οἰκίαν του ὁσάκις τὸν ἐπεσκεπτόμην καὶ ἡμην ἤδη εἰς ἡλικίαν ὄριμον.

3. Η ΠΙΚΡΟΤΑΤΗ ΜΟΥ ΟΡΦΑΝΙΑ

Ὅσο σκεπάζει ὁ οὐρανὸς τὴ γῆ, σκεπάζει ἡ μάνα τὸ παιδί.

Καθ' ὅλον τὸ πενταετὲς τοῦ βίου διάστημά της, δὲν ἔπαυον τὰ δάκρυα ἀπὸ τὰ ὄμματά της.

Τῆς ταλαιπώρου μου μητρὸς οὔτε κ' οἱ στεναγμοί της, ἄνευ χειρῶν νὰ θεωρῆ τὸ ἀτυχὲς παιδί της.

Ἄλλὰ δὲν ἔζησε πολὺ γιὰ νὰ μὲ ἀναθρέψῃ, κ' ἡ λύπη τῆς καρδίας της εἰς τὴν χαρὰν νὰ στρέψῃ.

Μόλις πέντ' ἔτη ἔζησεν, ἔπειτ' ἀπεκοιμήθη ἵστους οὐρανοὺς ἀνέβηκεν ἔνθα καὶ προσεκληθῆ.

Τὸ τοῦ θανάτου δρέπανον τῆς ἔκοψε τὸ νῆμα, καὶ ἔγκυον τὴν ἔκλεισε μὲ δίδυμα ἔς τὸ μνήμα. (5)

Ὡ εἰμαρμένη ἀσπλαγχνος σιδήρου σκληροτέρα, χωρὶς χεράκια μ' ἄφησες πλὴν καὶ χωρὶς μητέρα.

Δὲν σ' εὐχαρίστησε τὸ ἐν πάθος τῆς τυραννίας, ποῦ πρόσθεσες καὶ δεῦτερον φαρμάκι ὀρφανίας :

(5). Τὸ πέμπτον μόλις διήνουν ἀπὸ τῆς γεννήσεώς μου ἔτος, ὅποτε ἡ μήτηρ μου, τῆς ὁποίας τὰ πενταετὴ δάκρυα τὰ μὴ παύσαντα μέχρι τῆς ὑστάτης ὥρας τοῦ σκληροτάτου θανάτου της, ἀνθημιλλῶντο πρὸς τὸν πίπτοντα ὑετόν, ὅποτε λέγω, Θεῖα εὐδοκία ἐγκυμονοῦσα περιμένετο νὰ φέρῃ εἰς τὸν κόσμον καὶ ἕτερον τέκνον πρὸς μετρίαισιν τῶν ἐκ τῆς ἀναπηρότητος ἐμοῦ πικριῶν αὐτῆς, πλὴν ἡ Θεῖα Πρόνοια ἐν τῇ ἀναξιχνιάστῳ πάντοτε Αὐτῆς βουλῇ, ἄλλως ἠθέλησεν. Ἐπέπρωτο ἀντὶ τῆς ἐπιλογίου κλίνης νὰ ἐξσπλωθῆ ἐπὶ τοῦ νεκρικοῦ φερέτρου κατόπιν τεσσάρων μαύρων ἡμερονυκτίων ἀγωνίας σπαραξικαρδίου, πολλῶν ὀδυνῶν καὶ πολλῶν βατάνων παραδοῦσα μετὰ διδύμων τὸ πνεῦμα αὐτῆς εἰς τὸν οὐτὸς εὐδοκῆσαντα Πλάστην.

4. Η ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ

Θυμοῦμαι τὴν μητέρα μου ποῦ ζήτησεν ἐμένα, καὶ μὲ ἀγκάλιασε σφιχτὰ μὲ μάτια βουρκομένα.

Κι' ὅταν φιλὶ μοῦ ἔδωκεν εὐθύς ἔς τὸ μέτωπόν μου, τὰ δάκρυά της ἠφλόγισαν ὅλον τὸ πρόσωπόν μου. (6)

Τὰ πίπτοντα θερμότατα σὰν τὸ βραστὸ μολύβι, καὶ ἐν τῷ ἄμα ἠρξάτο σφοδρῶς γιὰ νὰ μὲ θλίβῃ.

Ἦτο ἡ τελευταία μας τοῦ χωρισμοῦ ἡμέρα, νὰ μείνω τὸ ταλαιπώρον ἐγὼ χωρὶς μητέρα.

Αἱ παριστάμεναι ἐκεῖ
γυναῖκες γόνυ κλίνουν,
καί μετ' αὐτῆς ὄλαι ὁμοῦ
ἀμέσως δάκρυ χύνουν.

Ἄλλαι τὰς καθησάχαζον
τὰς ἔουρον ἕς τὴν ἄκρη,
λέγουσαι· «παῦστε τὰς φωνὰς
κρύψατε καὶ τὸ δάκρυ.»

Μία τὰς χεῖρας ἠπλωσε
τὸ δυστυχές μ' ἀρπάζει,
ἐκ τῆς πνιγμένης ἀγκαλιᾶς
τῆς μάνας μου μὲ βγάξει.

Πλὴν ἡ γλυκεῖά της φωνὴ
ὡσάν πνοὴ ἀνέμου,
ἀντήχησε ἕς τὰ ὄτα μου
«Κώστα, παιδί μου, γιγέ μου.

Τὸ πάθος σου μ' ἐμάρανε,
παιδί μου, κί' ἀπεθαίνω,
καὶ σὲ ἀφίνω ὄρφανὸ
καὶ παραπονεμένο.

Ὁ θάνατος μ' ἐκύκλωσε
καὶ παίρνει τὴν ψυχὴ μου,
χωρίζομαι, παιδάκι μου,
χωρίζομαι, ψυχὴ μου.—»

Εἰς τὴν ὑστάτην της στιγμὴν
μὲ μάτια θολωμένα,
καὶ πάλιν μὲ ἐφίλησε
μὲ χεῖλη πονεμένα.

Ταῦτα εἰποῦσα πρὸς ἐμὲ
τὸν λόγον πρὸς τὴν θεῖαν
ἔστρεψε, καὶ τῆς ἔδωκε
μίαν παραγγελίαν.

Μ' ὀλοφυρμούς καὶ μὲ λυγμούς
ἠμπόρεσε ν' ἀρθρώσῃ,
τὰς τελευταίας λέξεις της
γιὰ μὲ ἕς αὐτὴν νὰ δώσῃ.

«-Ζώνη»-τῆς λέγει· «τί κυττᾶς ;
πλέον ἢ ὦρα τώρα,
ἦλθε τοῦ δόλιου χωρισμοῦ
καὶ θνήσκω μὲ μιὰ ὦρα.

Σ' ὀρκίζω εἰς τὸν Νικό σου
σ' τὸ μοναχὸ παιδάκι,
νὰ γίνῃς μάννα τοῦ λοιποῦ
καὶ τ' ὄρφανοῦ Κωστάκη.

Τὸν Κώστα τὸν κακόμοιρον
ἀφίνω ἕς τὸν λαιμόν σου,
νὰ μοῦ τὸν περιποιηθῆς
κί' αὐτὸν σάν τὸν υἱόν σου.

Τὸν Νίκον εἰς τὴν δεξιάν
τὸν Κώσταν εἰς τὴν ἄλλην,
νὰ παίρνῃς καὶ νὰ τὰ κρατῆς
τὰ δύο εἰς τὴν ἀγκάλην.

Νὰ μὴ μοῦ παραπονευθῆ
ὁ Κώστας καμμιά ἡμέρα,
νὰ μὴ φωνάξῃ καὶ μὲ πῆ
γιὰ ἡμένα, ὦ μητέρα !!

Γιατὶ ἂν κλάψῃ γιὰ ἐμὲ
ποῦ θάμαι εἰς τὸ μνήμα,
θ' ἀναστεναζῶ καὶ ἐγὼ
καὶ τότε εἶνε κρῖμα.

Τὰς Κυριακὰς νὰ ἐρχῃσαι
σ' τὸ μνήμά μου τὸ κρῖον,
νὰ μοῦ ἀνάπτῃς κάποτε
κανέν μικρὸν κηρίον.

Νὰ γονατίζῃς ἄνωθεν
εἰς τὸν ψυχρόν μου τάφον,
νὰ κλίνῃς τὸ κεφάλι σου
καὶ ἐπὶ τῶν κροτάφων·

τῶν ἀναισθητῶν μου νὰ λές
σ' τὸ μυρολόγι ἕνα
λόγον, διὰ τὸν Κώστα μου,
ἂν μὲ θυμᾶτ' ἐμένα.

Καὶ ζῶσα ἔγὼ καὶ θνήσκουσα
ἀνάπαιυσιν δὲν βρῶσκω,
περιποιεῦ τὸν Κώστα μου
διότι ἀποθνήσκω.—»

Ταῦτα εἰποῦσα ἔκλινε
τὴν κεφαλὴν ἕς τὴν ἄκρη,
καὶ ἔχυσε τὸ ὑστατον
καὶ πικραμένο δάκρυ.

Μετὰ δακρύων καὶ λυγμῶν
καὶ πόνων ἐκοιμήθη,
καὶ πλέον οὐτ' ὠμίλησε
καὶ οὔτε ἐκινήθη.(?)

Τὰ μάτια πλὴθὸ δὲν ἀνοιξε
καὶ οὔτε θὰ ἀνοίξῃ,
τὸν Κώστα της γιὰ νὰ ἰδῇ
ὦ πικραμένη θνήξῃ !!!

Τότε ἡ θεῖά μου Φωτεινὴ
μὲ παίρν' ἀπὸ τὴν ἄλλην
γυναῖκα, καὶ μὲ ἔσφιζεν
ἐντὸς εἰς τὴν ἀγκάλην.

Ὡς νεοσσὸς περιστερᾶς
ἀνάμεσα ἕς τὰ στήθη,
τῆς θεῖας μου ἐκρύφθηκα
κί' ἕν δάκρυ μοὶ ἐχύθη.

Ἄπὸ τὰ τόσα δάκρυα
ποῦ τότε εἶχον ρεῦσει,
καὶ ἀπὸ τὴν μητέρα μου
ποῦ εἶχε βασιλεύσει.

Τοὺς δακρυροδούς ὀφθαλμούς
καὶ ὄπου εἶχε κλίνει
τὴν κεφαλὴν, κ' εἰς λήθαργον
ὡς μάρμαρ' εἶχε μείνει.

Φαίνεται καὶ ἡ τρυφερὰ
καρδιά μου εἶχε νοιώσει
τὸν χωρισμόν, κ' οἱ ὀφθαλμοὶ
γι' αὐτὸ μούχαν βουρκώσει.

Τὴ μάταιρα τὴν μητρικὴν
καρδιά διασπαθίζει ;
ὅταν ὁ χάριον ἐρχεται
καὶ τὴν διαχωρίζει.

Ἄπὸ τὰ τρυφερὰ παιδιὰ
ποῦ μένουν ἕς τὰ σοκκάκια,
καὶ διαρκῶς ποτίζονται
πικρότατα φαρμάκια.

Τῆς μάνας μου ἡ μαχαιρογὰ
ἦτο δυνατωτάτη,
ποῦ μ' ἄφηκ' ὄχι ὄρφανόν
ἀλλ' ὅμως καὶ σακάτη.

Τὸ βλέμμα της τὸ μητρικόν
δὲν θὰ τὸ λησμονήσω,
ὡς ὅτ' ἀπὸ τὰ μάτια μου
τὸν κόσμ' αὐτὸν θ' ἀφήσω.

Τὰ δάκρυα καὶ τὰ φιλιὰ
ὄπου μοῦ εἶχε δώσει,
πρὶν κλείσῃ τὰ ματάκια της
πρὶν πνεῦμα παραδώσῃ.

SISMANOGLIO
MILANO

Handwritten notes:
21/9/85 ημερομηνία
Σταμάτην Φωτεινῆς
Κωνσταντίνου Κωνσταντίνου

Θυμοῦμαι ! ! ! κ' ἡ ἐνθύμησις Ἡ μήτηρ εἶνε ἄγγελος
σπαράσσει τὴν καρδιά μου ! ! ! καὶ ἂν τῆς γῆς ἀπέλθῃ,
καὶ χύνω δάκρυα πικρὰ βαρεῖα ἢ ὀρφάνεια
ἀπὸ τὰ ὄμματά μου. (6) σ' τὰ τέκνα θὰ ἐπέλθῃ.

«— ὦ μήτηρ ἡ καρδιά μου Λέν θ' ἀσπασθοῦν πλέον σ' τὴν γῆν
συγκινουμένη πάλλει, τὴν μητρικὴν ἀγκάλην,
ὁσάκις τῆς ἀγκάλῃς σου καὶ πόνων ἀνακούφισιν
συναισθανθῆ τὰ κάλλη ! δὲν θέλουν εὖρει ἄλλην.

ὦ ! ναί ! ἡ μητρικὴ στοργὴ Παρηγοριάν, λόγον γλυκὴν
κ' ἡ μητρικὴ ἀγκάλῃ, δὲν θὰ ἀκούσουν πλέον,
εἶνε ἡ δρόσος τ' οὐρανοῦ καὶ τ' ὄμμα τῶν ἐκείστοτε
ἦτις τὰ τέκν' ἀγάλλει ! θὰ πτερυγίζῃ κλαῖον.

Τὸν σύμβουλον τοῦ βίου τῶν.
τὴν σταθερὰν ἐλπίδα
χάσαντα μένουσιν ἔρημα
χωρὶς στοργὴν κ' αἰγίδα.»—

(6). Ἐν τῇ ἐσχάτῃ ταύτῃ ὄρα, καθ' ἣν ἡ ἐκ τοῦ τοκετοῦ ἀπαλ-
λαγὴ τῆς καθίστατο ἀδύνατος, τὸ δὲ ἀπαίσιον τοῦ Χάρωνος φάσμα
περίπτατο ἄνωθεν αὐτῆς καὶ ἠπειλεῖ νὰ βυθίσῃ εἰς πένθος βαθύ
καὶ θλίψιν ἀπερίγραπτον τὴν οἰκογένειάν μου, ἡ ταλαίπωρος μή-
τηρ μου καὶ ἐν τῇ ἐσχάτῃ, λέγω, ταύτῃ ὄρα μὴ λησμονήσασα
μ' ὅλας τὰς δόνας αὐτῆς τὴν ὑπὲρ ἐμοῦ πρόνοιαν, ἀλλὰ ρίψασα
ἐπ' ἐμοὶ τὸ πένθιμον βλέμμα τῆς μ' ἐνηγκαλίσθη τρέμουσα καὶ
ἠσπάσθη διὰ τελευταίαν φορὰν ἀφίσασα ἐπὶ τῶν παρειῶν μου
φλογερὸν ἐκ τῶν χειλέων τῆς φίλημα τοῦ αἰωνίου χωρισμοῦ τῆς
καὶ τραυλίσασα διὰ ἠθησκουσίας φωνῆς εἶπε· «ζῶνια ἀποθνή-
σκω» (α) μὲ συνέστησε διὰ σπαραξικαρδίων λόγων ἐνώπιον καὶ

(α) Ἐπικρατεῖ ἀκόμη καὶ μέχρι σήμερον τὸ σύστημα εἰς τὰ ἄνω
χωρία Δρυϊνοπολίτικα τὰ μὴ γνωρίζοντα ποσῶς τὴν Ἀλβανικὴν γλῶσσαν
νὰ μεταχειρίζονται πολλὰς ἀλβανικὰς λέξεις. Ἡ λέξις ζῶνια = κυρά δι'
αὐτῆς καλεῖ ἡ μικροτέρα νύμφη τὴν μεγαλυτέραν, ὡς καὶ ἀπῶσαι τὰς
πρὸ αὐτῆς ὑπανδρευθείσας, τὰς δὲ ἀνυπανδρὸν κορασίδων καλεῖ διὰ τῆς
λέξεως «μότμα» = ἀδελφὴ κτλ.

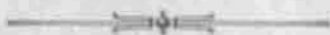
πολλῶν ἄλλων εἰς τὴν πρόνοιαν τῆς παρισταμένης ἀγαθῆς καὶ
σεβασμίας μου θείας Φωτεινῆς καλουμένης, ἦτις τὰς τελευταίας
ταύτας λέξεις τοῦ σκληροῦ ἀποχωρισμοῦ ἀκούσασα ἀνελύθη εἰς
δάκρυα καὶ διὰ λυγμῶν ὑποσχεθεῖσα πρὸς τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀπερ-
χομένην μητέρα μου ὅτι θέλει ἐκπληρώσει προθύμως τὰς τελευ-
ταίας ὑπὲρ ἐμοῦ θελήσεις τῆς, ἃς πράγματι ἐτήρησεν ἀκολούθως
ὡς ἱερὸν ὅρκον καὶ ἔκτοτε οὐ μόνον ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς μὲ
παρέλαθεν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἴδιον αὐτῆς τέκνον μὲ ἀνέθρεψε μετὰ
μητρικῆς τῆς ὄντι στοργῆς μέχρι τοῦ 13ου ἔτους τῆς ἡλικίας μου.

(7) Μετὰ δὲ τὴν συγκινητικωτάτην ταύτην συνδιάλεξιν αὐτῶν
τῶν δύο περὶ ἐμοῦ καὶ παρέλευσιν 15)λέπτου διαστήματος, καθ'
ὃ διήρκησεν ἡ παντελὴς ἀφωνία τῆς ἐπὶ τῆς κλίνης πεσοῦσης
μητρὸς μου, τῆς ἐκ τῶν τοῦ τοκετοῦ καὶ τῆς συγκινήσεως ἀγῶνων
ἐξαντληθείσης καὶ τὸ πνεῦμα ταύτοχρόνως παραδωσάσης, φωναὶ
ἐξήχθησαν καὶ δάκρυα δίκην βροχῆς ἐξεβλήθησαν ἐκ τῶν πέριξ
ἰσταμένων γυναικῶν, ἐγὼ δὲ τὸ ταλαίπωρον περιφερόμενον καὶ
μεταβιβαζόμενον ἀπὸ ἀγκάλῃς εἰς ἀγκάλῃν δὲν ἠνύσουν ποσῶς
τὴν διττῶς πλήξασάν με σκληρὰν τύχην. Μόνην τὴν ἀνάμνησιν
τῆς φρικώδους ἐκείνης σκηνης τοῦ σκληροτάτου ἀποχωρισμοῦ
τῆς μητρὸς μου διατηρῶν κατακαίωμαι τὰ σπλάγχνα καὶ οὐδέ-
ποτε θὰ λησμονήσω αὐτὴν καὶ μάλιστα τυγχάνων εἰς ὁμοίας πε-
ριστάσεις.

(8) Τὴν πρὸ τῶν τρυφερῶν ὀφθαλμῶν μου ἀπαισίαν καὶ σπα-
ρακτικὴν ἐκείνην σκηνην τὴν ὑπὸ δακρύων, λυγμῶν, ἐναγκαλι-
σμῶν, σκληροῦ ἀποχωρισμοῦ καὶ ἀλησμονήτων εἰλικρινῶν μη-
τρικῶν ἐκδηλώσεων συνοδευομένην καὶ ὡς βέλος εἰσελθεῖσαν καὶ
ριζωθεῖσαν εἰς τὴν τρυφερὰν καρδίαν μου, οὔτε ὁ πανδαμάτωρ
χρόνος, οὔτε ὁ πολυκύμαντος βίος ὁ ὑπὸ εὐτυχῶν καὶ δυστυχῶν
ἡμερῶν συνοδευόμενος θὰ δυνηθῶσι νὰ ἐξαλείψωσι ποτε ἐκ τῆς
μνήμης μου, διότι ὁσάκις ἀναπολῶ ταύτην βαθυτάτη συγκίνησις
καταλαμβάνει με καὶ δόνησις σφοδρὰ συνταράσσει τὰς λεπτοτά-
τας χορδὰς τῆς καρδίας μου καὶ χύνω ἀνὰ ἕν πικρότατον δά-
κρυ. Ἀλλά, φεῦ ! ὦ ! νὰ μὴ ἦρκει δι' ἐμὲ ἡ τῶν χειρῶν μου
στέρησις, ἐπέπρωτο ὅπως ὁ ἀμείλικτος χάρων καὶ τὸ νῆμα τοῦ

βίου τῆς μητρὸς μου προώρως, σκληρῶς καὶ ἀπαισίως κόψη καὶ φέρη εἰς τὸν τάφον τὸ μόνον φάρμακον τῆς παρηγορίας τῶν τρυφερῶν τέκνων καὶ δὴ ἐμοῦ τοῦ ἐν τοιαύτῃ ἀξιοδακρῦτῃ καταστάσει γεννηθέντος.

Δόξα τῷ οὕτως εὐδοκοῦντι Δημιουργῷ ἡμῶν

5). Τὰ ἀνυπόφορα δεινοπαθήματά μου
ἅτινα ὑπέστην παρὰ τῆς μητρυιάς.

Ἄφ' οὗ τὸ μνήμα ἠνοιξε
κ' ἡ μήτηρ μου ἐκλείσθη,
ἐμένα ποῦ μὲ ἄφηκεν
οὐδόλως ἄσπαστος.

Ἄφ' ἐστερήθην ὁ πτωχὸς
τῆς μητρικῆς ἀγκάλης,
ὡς βεβλαμμένος τῶν χειρῶν
εἶχον ἀνάγκη ἄλλης.

Ἔμειν' ὁ τάλας ὄρφανὸς
μόνον ἀπὸ μητέρα,
πλὴν εἶχον οἰκογένειαν
συνάμα καὶ πατέρα.

Νᾶχω κ' ἐγὼ τὸ ὄρφανὸ
κ' ἀνάπηρο μητέρα,
γῆ' αὐτὸ καὶ ἀπεφάσισε
νὰ συζευχθῆ ἑτέρα.

Ὁ δυστυχὴς μου ὁ πατήρ
ὦν εἰς τὴν ξενιτείαν,
ἴστενοχωρεῖτο δι' ἐμὲ
ἐπὶ τετραετίαν.

Γιὰ νὰ μὲ περιποιηθῆ
καὶ νὰ μὲ προστατεύσῃ,
καὶ εἰς τὴν καρδίαν τ' ὄρφανοῦ
χαρὰ νὰ βασιλεύσῃ.

Ἦλθεν ἐν πρώτοις, ἔφυγε
καὶ πάλιν εἰς τὰ ξένα,
παρὰ πολὺ ὁ δυστυχὴς
ἐθλίβετο γιὰ ἑμένα.

Ὡ μήτηρ πολυθρήνητος
ἀφοῦ τὰ ὄμματα μου,
ἄλλην μορφὴν προσέβλεψαν
ἐσπάραξ' ἡ καρδιά μου.

Τὰς θλίψεις του ὑπὲρ ἐμοῦ
δήροχετο μετρίως,
τῆς δὲ μητρὸς μ' ὁ θάνατος
τὸν ἄπληγωσε καιρίως. (ῥ)

Ἄντι περιποιήσεως
καὶ μητρικῆς μερίμνης,
παρέπεσα εἰς γύναιον
χειρότερον ἐχίδνης.

Ποῦ δὲν γελᾷ τὸ πρῶτ'
οὔτε τὸ μεσημέρι,
ἄνθρωποι ἄλλα βούλονται
κ' ἡ τύχη ἄλλα φέρει.

Αὕτη δὲν τὰ περιποιεῖ
τὰ ὄρφανὰ παῖδια,
ποῦ μένουσιν ἐλεεινὰ
χωρὶς παρηγορία.

— Πικρὰ τὰ χεῖλη μητρυιάς
γεμάτα φαρμακάδα,
χωρὶς ἀκτίνα οὐρανοῦ
καὶ γῆ χωρὶς ἱκμάδα.

— Μαραίνει τ' ἄνθη ὁ χειμὼν
καὶ ὁ καιρὸς τὰ κάλλη,
κατέχει θέσιν μὲν μητρὸς
πλὴν κρύαν ἔχ' ἀγκάλη.

Ὁ οὐρανὸς ὁ αἶθριος
δρόσον μαργαριτάρι,
κάθε πρῶτ' ῥίπτει εἰς τὴν γῆν
σ' τὸ τρυφερὸ χορτάρι.

Κρημνίζει δένδρα ὁ ἀήρ
κ' ἡ ἀστραπὴ φονεύει,
ὁμοίως καὶ ἡ μητρυιά
καρδίας φαρμακεύει.—

Ἔτσι κ' ἡ μάνα εἰς τὸ παιδί
ἔχει μεγάλη χάρι,
καὶ νὰ μὴ ζῆ καλύτερα
ἂν χάρος τοῦ τὴν πάρη.

Ἄδύνατον εἰς τὴν μητρυιάν
ἀγαπητὸς νὰ γένῃς,
διότ' ἀπὸ τὰ στήθη τῆς
στοργῆν μὴ περιμένῃς.

Ἡ μητρυιά οὐδέποτε
δὲν ἀντιπροσωπεύει,
κρῦα εἶν' ἡ ἀγκάλη τῆς
ἢ χεῖρ τῆς δὲν χαιδεύει.—

Ἄδύνατον ἡ μητρυιά
προγόνια ν' ἀγαπήσῃ,
ἀφοῦ ἡ ἀγάπη τῆς μητρὸς
μέσα εἰς τὸ μνήμα κλείσῃ.

Ἀγριωπῶ τῷ ὄμματι
γενρῆ καὶ ἀτενίζει,
Μὲ ἀσπλαγχνία τὰ ὄρφανὰ
ὠθεῖ καὶ τὰ ραβδίζει.

Μητρὸς χεῖλη γλυκύτατα,
μητρὸς ἀγκάλ' ἀκόμα,
παιδιῶν μέγα δυστύχημα
ἅμα κλεισθῶν εἰς τὸ χῶμα.

Τῶν ὄρφανῶν τὰ δάκρυα
αὐτὴν δὲν συγκινοῦσιν,
εἰς τὴν καρδίαν τῆς ποσῶς
οἴκτον δὲν προξενοῦσιν.

Ἴσως δὲ καὶ νὰ εὐρεθῶν
μὲ ἀγαθὴν καρδίαν,
σπανίως τρεῖς τοῖς ἑκατὸν
σ' ὄλην τὴν κοινωνίαν.

Τ' ἀπὸ μητέρα ὄρφανὰ
ποτὲ νὰ μὴ παντέχ' ἴνῃ,
τὴν μητρικὴν περίθαλψιν
ἐκ μητρυιάς νὰ ἔχουν.

Ἴσως καὶ περισσότεραι,
συγγνώμην ἔξαιτοῦμαι,
ὡς εἶδον κ' ἔδοξίμασα
ἴσως καμμιὰ φοβοῦμαι.

“Ομως δὲν πταί’ ἡ μητριὰ
ἢ τύχη μᾶς τὴν φέρνει,
πταίει αὐτὸς ὁ θάνατος,
ποὺ τὰς μητέρας παίρνει.

Κι’ ἀφί’ν’ ἔλεινά παιδιὰ
γυμνά καὶ ξεσχισμένα,
σ’ τοὺς δρόμους νὰ βαδίζωσι
τὰ μαῦρα, τὰ καυμένα.

Ἐπομονὴν νὰ ἔχητε,
ὧ ὄρφανὰ παιδάκια,
τὸ χέρι τοῦ Παντάνακτος
σᾶς τρέφει σὰν πουλιάκια.

Ἐπομονὴν σᾶς συνιστῶ
ἀγαπητ’ ἀδελφάκια,
τῆς τρυφερᾶς μας ἐποχῆς
παρέρχονται φαρμάκια.

Ἡ μητρικὴ ἢ στέρησις
πολλὰ δεινὰ μᾶς φέρει,
πλὴν τοῦ Θεοῦ ἢ πρόνοια
θέτει ζ’ ἐμᾶς τὸ χέρι.

(9). Τὸ ἐκ πατρίδος αἰφνίδιον καὶ βαρὺ ἄγγελμα τοῦ θανάτου τῆς μητρός μου κατεσπάραιξε τὴν καρδίαν τοῦ δυστυχικοῦ πατρός μου, ὅστις μετὰ παρέλευσιν δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἀποβιώσεως αὐτῆς κατῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα καὶ ἀπεφασίσθη ἐν οἰκογενειακῇ συμβουλίᾳ ἵνα ἔλθῃ εἰς δεύτερον γάμον καὶ τοῦτο χάριν ἐμοῦ πρὸ πάντων, ἵνα κἀγὼ ὁ ταλαίπωρος ἀπορφνησθεὶς μὴ λησμονήσω νὰ προφέρω τὴν λέξιν — μητέρα, — ἀλλὰ τὴν γλυκεῖαν ταύτην λέξιν δυνηθῶ ν’ ἀποτείνω πρὸς ἐκαίην, ἣν ἤθελεν ἐκλέξει ὁ πατήρ μου, ἣ φέρει ἢ τύχη ν’ ἀναγνωρίσω ὡς θετὴν μητέρα μου. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἀντὶ τῆς ἐλπιζομένης εὐρον ὀνόματι καὶ πράγματι μητριάν ἐκ τῆς ὁποίας ἰδίαις μου αἰσθήσεσιν ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἀντελήφθη, ὅτι ἀκολούθως εἰς διάφορα συγγράμματα ἀνέγγων ὅτι, ἡ μητριὰ οὐδέποτε ἦ σπανίως γίνεται μήτηρ. Δίκαιον ἔχουσι τινες τῶν ποιητῶν νὰ περιγράφωσι καὶ χαρακτηρίζωσι τὰς μητριὰς ὡς κακὰς καὶ ἀσπλάγχθους, διότι ἢ οἱ ἴδιοι ἐδοκίμασαν τοιαύτας ἢ εἶδον

Εὐκολώτερον, δύναμαι νὰ εἶπω, εἶνε νὰ τιθασσεύσῃ τις τίγριν, παρὰ ἄπονον, ἀσπλάγχθον καὶ λυσσῶσαν κατὰ τῶν ὄρφανῶν — μητριάν. — Φύσει σκληροκάρδιος οὖσα ἢ κατὰ κακὴν μου μοι-

ραν λαχοῦσα δευτέρα μήτηρ μου, οὐ μόνον ἐξ ἀρχῆς δὲν ἠσθάνθη πρὸς ἐμὲ συμπάθειαν, ἀλλὰ προϊόντος τοῦ χρόνου τῆς ἀστοργίας αὐτῆς κατανησάσης εἰς τελείαν ἀποστροφήν καὶ μίσος, ἐποτίσθη ὁ δυστυχὴς πικρότατα δηλητήρια καὶ ὑπέστην σκληρότατα δεινοπαθήματα ὅπως ἀπερίγραπτα καὶ ἀνεκδιήγητα. Παρ’ αὐτῆς ἐπὶ τῆς τρυφερᾶς ράχεώς μου ἀνηλεῶς ἐπιπτον καθ’ ἐκάστην ραβδισμοί, οἱ δὲ διωγμοί μου συνεχίνουσαν πάντας τοὺς συνεγχωρίους μου, οἵτινες ἰδίους ὄμμασιν ἐδλεπον τὰ βάσανά μου καὶ ἰδίους ὤσιν ἤκουον τὰς σπαρακτικὰς μου κραυγὰς. Οὐτε αἱ προτροπαὶ τῶν οἰκείων καὶ συγγενῶν, οὐτε αἱ παρατηρήσεις τῶν συνεγχωρίων μου ἠδυνήθησαν νὰ μαλάξωσι τὴν ἀμάλακτον καρδίαν αὐτῆς. Καίτοι ὑπέστην τὰ πάνδεινα ὑπ’ αὐτῆς ἐπὶ 8 ἡμέρας ὀλόκληρον, ἀλλ’ ἐπειδὴ ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦ πατρός μου καὶ ἐπειδὴ πρὸς αὐτὴν καὶ μόνην ἐκὼν ἄκων προσεκολλήθη, ἐπαλλούσης ἀργότερον καὶ οἰκογενειακῆς διαλύσεως, ἦλθεν ἐποχῆ, καθ’ ἣν ἀντὶ χολῆς καὶ δξους, ὧν ἐποτίσθη, μηδὲως μνησικαχῆσας προσέφερον εἰς αὐτὴν τρανῶς διαμεμαρτυρημένον μέλι καὶ γάλα. Μὴ ἀλλοιωθέντος ὅμως τοῦ φρονήματός της καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρω τὸν φύσει φιλόνηικον χαρακτήρα καὶ τὸ καθ’ ἐκάστην ὀλακτοῦν στόμα της, μετὰ τὴν ἐκ Κ)πόλεως ἐπάνοδόν μου καὶ σὺζευξίν μου, ἀπεσύρθη ἐξ αἰτίας αὐτῆς, τῆς πατρικῆς μου οἰκίας μὲ μεγάλην μου λύπην καὶ ἐνέπηξα ἴδιον οἶκον. Ὡ τῆς παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ! Ἐγὼ ὁ ἐλλιπὴς ταῖς χερσίν πόσα μέχρι τοῦδε ὑπέστην. Ἀλλοίμονον εἰς τὰ ὄρφανὰ τὰ πίπτοντα εἰς τὴν προστασίαν μητριᾶς ἐχούσης μοχθηρὰν ψυχὴν καὶ σκληρὰν καρδίαν. Θεέ μου, φύλαττε αὐτὰ ὑπὸ τὴν προστασίαν Σου.

SISMANOGLIO
MEGARO

6). Ἡ ἀπὸ τοῦ 10^{ου} ἔτους φοίτησίς μου
ἐν τῷ τῆς πατρίδος μου σχολείῳ. (10)

Πολλὰ τὰ περὶ μητριᾶς
εἶπον κ' ἐπισφραγίζω,
καὶ πάλιν τὸ τοῦ βίου μου
διήγημα ἀρχίζω.

Ἄπ' τὸν καιρὸν ποῦ ἤρχισα
τὸν κόσμον νὰ γνωρίζω,
μ' ἔπιανε πόνος σ' τὴν καρδιὰ
καὶ μ' ἔκαμνε ν' ἀρχίζω.

Νὰ ἐννοῶ ἐν δίστομον
καὶ κοπτερὸ μαχαίρι,
ποῦ τῶνα δὲν μοῦ ἔλειπεν
ἀλλὰ καὶ τ' ἄλλο χέρι.

Καὶ τοῦτο πλῆγωνε πολὺ
τὴν τρυφερὴ ψυχὴν μου,
σκεπτόμενον τὸ μέλλον μου,
τὴν ἄμοιρη ζωὴν μου.

Μοῦ προξενούσε μιὰ πληγὴ
εἰς τῆς ψυχῆς τὸ βάθος,
μ' ἐμάραινε τὸ δυστυχὲς
τὸ τῶν χειρῶν μου πάθος.

Ὁ ἔθεώρουν κ' ἐπιπτον
τὸ ἄμοιρον εἰς χάος,
κ' οἱ ὀφθαλμοί μου ἤρχιζον
νὰ κλαίουν ἀεννάως.

Καὶ μὲ παράπονον πικρὸ
μὲ ὄμμα λυπημένον,
ἔλεγα τὸ ταλαίπωρον,
πῶς ἦτο γεγραμμένον ;

Νὰ γεννηθῶ ἀνάπηρον,
πῶς ἄρα γε θὰ ζήσω ;
τί τόποι μὲ προσμένονσι
νὰ πάγω νὰ γυρίσω ;

Νὰ ἐπαιτῶ τὸ δυστυχὲς
χάριν ἀναπηρίας,
καὶ πάντα νὰ ποτίζωμαι
ἐπώδυνους πικρίας ;

Ταῦτα καὶ ἄλλα σκέπτομον
καὶ ἔχονα ἐν δάκρυ,
ὅποταν μόνον βρισκομουν
εἰς οἰανδήποτ' ἄκρη.

Τὴν τρομερὰν ἀπελπισιὰ
π' ἤρχισε νὰ ριζώνη,
στὴν τρυφερήμου τὴν καρδιὰ
καὶ νὰ σαλοπλακώνη.

Νὰ τὴν αὐτὴν ὡς σίδηρον
εἰς τὸ σκληρὸν ἀμόνι,
ἤρξατο ἅμα ἢ ἔξης
σκέψις νὰ βαλσαμώνη.

Πρέπει νὰ ἔχω, ἔλεγον
ἐλπίδα εἰς τὸν Πλάστην,
καὶ πρὸς Αὐτὸν νὰ δέωμαι
ἐνθέρμως καθ' ἑκάστην.

Εἶνε παιῆσ' πανάγαθος
κ' ὅστις σ' Αὐτὸν ἐλπίσῃ,
πάν ὅ,τι καὶ ἂν ἐξ Αὐτοῦ
αἰτήσῃ, θ' ἀποκτήσῃ.

Σ' τοὺς ἔχοντας ὑπομονὴν
καὶ τὴν ἐλπίδα μόνη,
ἡ Θεία εὐσπλαγχνία Του
εἰς τὴν καρδιὰ φευρώνει.

Σ' τὰ βαρειαναστενάζοντα
τέκνα Του κάτω σταζει,
τὴν Θείαν εὐλογίαν Του
καὶ τὰ δεινὰ σκεδαζει.

Τοῦ Πλάστου ἡ ἀπόφασις
γιὰ ἡμένα προνοούσε,
μ' ἠύξανε, μὲ δυνάμωνε
καὶ μὲ καθοδηγοῦσε.

Ἄφ' οὔτου ἐγεννήθηκα
μέχρι δεκαετίας,
ὅποτε κ' ἠκολούθησα
τὸν δρόμον τῆς παιδείας.

Εἰς τῆς πατρίδος τὴν σχολὴν
δεκαετῆς εἰσηλθὼν,
ἑπταετῆ διήκουσα
μαθήματα κ' ἐξηλθὼν.

(10). Μέχρι τοῦ δεκάτου ἔτους τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας ἢ ἐν τῷ σχολείῳ φοίτησίς μου ἐθεωρεῖτο ὑπὸ πάντων περιττὴ, θεωροῦντων με καταδεδικασμένον ὑπὸ τῆς Θείας Προνοίας ὡς ἀνίκανον ἕνεκα τῆς ἀναπηρότητός μου νὰ καταταχθῶ εἰς τὴν χορείαν τῶν ἐγγραμμάτων, καὶ ὅτι δι' ἐμὲ προωρίζετο, φεῦ ! ἢ ἐπὶ τοῦ ὄμου μου πήρα τοῦ ἐπαίτου· πλὴν αἱ χεῖρές μου τοῦ δυστυχοῦς δὲν ἠδύναντο νὰ κρατήσωσι καὶ τὴν ράβδον τούτου. Τῇ τοιαύτῃ γνώμῃ τῶν ἄλλων συνεφώνει καὶ ὁ τοῦ χωρίου τότε διδάσκαλος κ. Κωνστ. Μάντης ἐκ τοῦ χωρίου Ροπάτες, ὁ γνωστὸς τοῖς πλείστοις σήμερον τραπεζίτης ἐν Βαλοῦκ παζάρ Κων]λεως, καὶ διὰ τοῦτο ὅποτε οἱ προγεννητορές μου ἐπρότειναν εἰς αὐτὸν τὴν ἐν τῷ σχολείῳ εἰσαγωγὴν μου ἔλαβον παρ' αὐτοῦ ἀπάντησιν ἀρνητικὴν. Ὁ κ. Κ. Μάντης δούς ἀρνητικὴν ἀπάντησιν εἶχεν ὑπ' ὄψιν ὅτι, οὕτως σπουδαίαν ἔλλειψιν χειρῶν φέρων ματαιοπονία θὰ ἔσταφε τὸ ἀποτέλεσμα. Ἐσκέπτετο ὅτι μὲ τρεῖς καὶ μόνους δακτύλους ἐν ἀμφοτέραις ταῖς χερσίν καὶ τούτους ἀτελεῖς καὶ παραμεμορφωμένους, οὔτε βιβλίον ἦτο δυνατόν νὰ κρατήσω, οὔτε κονδύλιον. Φυσικῶς τῷ λόγῳ, γνώμη τοιαύτη ἐκφρασθεῖσα ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, ὑπάρχουσα ἄλλως τε τοιαύτη γνώμη ἐρριζωμέ-

νη και εις πάντας, δὲν ἦτο δυνατόν παρά νά γίνη ἀσπαστή και νά ἐνισχύη ἔτι περισσότερον τήν εἰς αὐτοὺς προϋπάρχουσαν. Ἄλλά, ὅ,τι ἐσκέπτετο ὁ διδάσκαλος και ἠσπάζοντο και οἱ λοιποὶ, εὐρέθη ὁμοίως εἰς, μετριωτέρας διανοητικῆς ἀναπτύξεως συγχωριανὸς και γείτων μου Μάρκος καλούμενος, ὅστις, λόγοις, οἱ Κύριος οἶδε, διαφόρως ἐσκέφθη και ὀρθῶς ὡς κατόπιν ἀπεδείχθη. Οὗτος προσφάτως ἐλθὼν ἐκ Κων]πόλεως και ἰδὼν με περιφερόμενον τῆδε κάκεισε ἐταλάνιζε τὴν κακὴν μου τύχην και μ' ἐλυπεῖτο σκεπτόμενος ὅτι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἔχων ἑλλειψίν χειρῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ μὴ φοιτῶν εἰς τὸ σχολεῖον μετὰ τῶν ἄλλων παιδῶν, και ἀπαίδευτος μένων και χαλαρῶς ἐπιτηρούμενος θὰ κατήντων ἔρμαιον πάσης κακίας και ἀνηθικότητος εἰς τὴν ὁποῖαν συνήθως καταντῶσιν οἱ μὴ εἰς τὰ τεμένη τῶν Μουσῶν φοιτῶντες. Πλὴν ὅταν ἡμέραν τινά, ἣν θεωρῶ αἰσίαν δι' ἐμέ, με εἶδε περιμένοντα τὰ ἐκ τοῦ σχολείου ἐξερχόμενα παιδία τῆς συνοικίας μου, μεθ' ὧν καθ' ἑκάστην ἑσπέραν συνειθίζον νά συμπαίζω, και λαβόντα μέρος ἀκολούθως εἰς ὅλα τὰ διάφορα παιγνίδια αὐτῶν, προσεγγίζει εἰς τὸν μικρὸν μας ὄμιλον και ὑπὸ περιεργείας ὠθοῦμενος παρατηρεῖ ἐμέ μετὰ προσοχῆς. Ἰδὼν δὲ ὅτι ἐποιοῦν τὰς διαφόρους στροφάς, ὡς οἱ συνομήλικές μου ἐποιοῦν μετὰ τῆς αὐτῆς εὐχερείας ὡς ἐκεῖνοι, και ἐλάμβανον τοὺς λίθους και ἐξεσφενδόνιζον αὐτοὺς μακρὰν διὰ τῶν δύο μου τῆς ἀριστερῆς δακτύλιον, ἐθαύμασε διὰ τοῦτο και εὐθὺς διακόψας τὸ παιγνίδιόν μου ζήτησε και λαμβάνει ἐξ ἑνὸς ἐκείνων ἀδάκιον μετὰ κονδυλίου και μοὶ λέγει μετὰ τόνου ἐμφανοντος θαυμασμὸν· «Κωνσταντίνε, γὰρ γράψε ἐδῶ ἔς τὴν πλάκα και θὰ σοῦ δώσω μιὰ δεκάρα και ἓνα πορτοκάλι.»

Λαβὼν ὅθεν, παρακινήθεις ἐκ τῆς ὑποσχέσεως τῆς προσφορᾶς μᾶλλον, παρά ὅπως εὐχαριστήσω αὐτόν, διότι οὐδόλως ἐφανταζόμην ὅτι ἡ κατόπιν τύχη μου ἐξήρτητο ἐκ τῆς εὐτυχοῦς ἐκείνης συμπτώσεως. ὦ, ἐκ τίνων συμπτώσεων ἐξαρτᾶται ἐνίοτε ἡ τύχη τοῦ ἀνθρώπου! Λαβὼν, λέγω, διὰ τῶν τριῶν μου δακτύλων τὸ κονδύλιον και τοποθετήσας τὸ ἀδάκιον ἐπὶ τῶν γονάτων μου ἐχάραξα ἐλευθέρως γραμμὰς τινὰς ἀκανονίστους και ὅπως ἀσημάντους. Μοὶ προσέφεραν ἀκολούθως και βιβλίον τι, ἵνα κρατήσω

και φυλλομετρήσω αὐτό, ὅπερ και ἐπραξα μεθ' ἱκανῆς ἐπίσης ἐπιτηδειότητος. Αἱ μικραὶ αὐταὶ δοκιμαὶ ἤρκεσαν ἵνα ἐμβάλωσιν εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ ἰδέας πολὺ διαφόρους τῶν ἄλλων και ἀμέσως ἐσχημάτισε τὴν ἀδιάσειστον εἰς αὐτὸν γνώμην ὅ,τι ἐπιπολαίως εἶχον κρίνει οἱ ἄλλοι περὶ ἐμοῦ και ὅτι ἦτο δυνατόν νά πράξω ὅ,τι πράττουσιν οἱ τέλειοι παῖδες ἐν τῷ σχολείῳ, ἔστω και με ὀλίγην δυσκολίαν κατ' ἀρχάς. Ὁ καλονάγαθος αὐτὸς ἀνθρώπος με ἔλην του τὴν ἠπιότητα, ἦτις μοὶ ἔδωκεν ἄφθονον θάρρος, με ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς του και με ἔφεραν εὐθὺς εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἐκεῖ δὲ ἀφοῦ μοὶ προσέφερε τὸ ὑποσχεθὲν πορτοκάλιον και τὴν δεκάραν μοὶ εἶπε προσέτι και τοὺς ἀληθμονήτους δι' ἐμέ ἐφεξῆς λόγους: «—Κωνσταντίνε· αὐριον θὰ σὲ πάρω νά πάμε οἱ δύο εἰς τὸ σχολεῖο και θὰ σοῦ πάρω χαρτί και πλάκα νά μάθης γραμματα διὰ νά ἰμορῶσῃς νά ζήσης εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, και ὅχι σὲ ἀφήκων οἱ παπποῦδες σου νά σεργιανῆς εἰς τοὺς δρόμους και εἰς τὰ κέδρα τῆς ράχης—» κ. τ. λ. (*) Εἰς τὴν ξένην μέχρι τοῦδε ταύτην φωνὴν δι' ἐμέ, τῆς ὁποίας τὴν γλακύτητα δὲν δύναμαι νά περιγράψω, ἀπήντησα ἀμέσως ὅτι προθύμως θὰ ἔλθω. Πράγματι τὴν ἐπισύσαν ὅποτε ἤθελε νά με παραλάβῃ ἔσπευσα μετὰ προθυμίας, ὡσάν νά ἠσθανόμην ὅτι ἡ χεὶρ ἐκείνη με ὠδήγει ἐκ τῆς κολάσεως εἰς τὸν παράδεισον και φθάσαντες εἰς τὸ σχολεῖον με ὠδήγει εἰς τὸ τοῦ διδασκάλου δωμάτιον, μεθ' οὗ συνωμίλησεν ἐπ' ἀρκετὴν ὥραν και ἐξιστόρησε λεπτομερῶς τὰς ἐπ' ἐμοῦ γενομένας τὴν προτεραίαν δοκιμὰς, προσθέσας συνάμα και τὴν περὶ ἐμοῦ σχηματισθεῖσαν γνώμην του, τὴν ὁποῖαν μετὰ προσοχῆς ἤκουεν ὁ διδάσκαλος θαυμάζων και ἀδυνατῶν νά παραδεχθῆ και πιστεύσῃ αὐτήν. Κατόπιν και πολλῶν γενομένων δοκιμῶν ἐκ τοῦ διδασκάλου τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἡμέραν ἐπέισθη και αὐτὸς ὅτι δίκαιον εἶχεν ὁ ὠδηγήσας με ἐν τῷ σχολείῳ. Οὕτως ἐκτοτε λοιπὸν ἤρχισα νά φοιτῶ εἰς τὸ σχολεῖον πρὸς μέγαν θαυμασμὸν οὐ μόνον τῆς οἰκογενείας μου, ἦτις τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἠγνόει τὴν εἰς τὸ σχολεῖον μετάδοσίν μου, ἀλλὰ και τῶν ἄλλων, οἵτινες μ' ἐθεώ-

(*) Ἡ λέξις ράχη ἐννοεῖ τοὺς λόφους ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑπάρχουν κέδροι και ἄλλοι θάμνοι.

ρουν μετά τῶν ἄλλων παιδίων συμπορευόμενον καθ' ἑκάστην εἰς τὸ σχολεῖον ὅπου ἐξεπλήττοντο πάντες ὡς καὶ οἱ ἐπισκεπτόμενοι αὐτὸ ξένοι εἰ βλέποντες τὴν ἀθλίαν κατάστασίν μου. Πάντοτε ἀκολούθως ἤμην τὸ ἀντικείμενον θαυμασμοῦ ὄλων, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἢ στέρησις χειρῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἢ ἐπιμέλεια καὶ ἐπιδεξιότης μου εἰς τὸ γράφειν καὶ τὰ λοιπὰ ἐκίνει αὐτόν.

Ἐνταῦθα ὀφείλω νὰ εἶπω ὅτι μεγάλην ὑπὲρ ἐμοῦ προσπάθειαν κατέβαλλον καὶ οἱ ἐπὶ ἐπταετίαν ὄλην διδάξαντές με ἑλλόγιμοι κκ. Κωνσταντῖνος Μάντης, Δημήτριος παπᾶ Γεωργίου συνεγγώριός μου (νῦν οἰκονόμος), καὶ ὁ ἐκ τοῦ χωρίου Σωπικῆς Κωνσταντῖνος Βασιλείου Ζέρης. Πρὸς πάντας τοὺς τὰ πρῶτα βήματά μου διευθύνοντας εἰς τὸ τῆς μαθήσεως στάδιον ὀφείλω ἰσόδιον εὐγνωμοσύνην καὶ θεωρῶ ἑμαυτὸν ὑπόχρεον νὰ δέωμαι πάντοτε πρὸς τὸν Ἰψίστον, ἵνα ἀνταμείψῃ αὐτοῦς ὅπου καὶ ὅπως Ἐκεῖνος οἶδεν. Δεόμενος δὲ ὑπὲρ αὐτῶν ἐκφωνῶ τόδε τὸ ὀλιγόστιχον ποίημά μου

Μισθαποδότα Κύριε, Δημιουργὲ καὶ Πλάστα,
ἐν βίβλοις Σου κατάγραφον ὀνόματα καὶ βάστα.

Αἰτίων γενομένων μοι καὶ μέριμναν δειζάντων,
ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦ ἀτυχοῦς ἄμα καὶ διδασάντων.

Ἀντάμειψον αὐτὰ Θεέ, ἐν τῷ παρόντι βίῳ,
καὶ τάξον ἐν τῷ μέλλοντι ἐν τόπῳ τρισολβίῳ.

7. *Τὰ δάκρυά μου ἐπὶ τοῦ ψυχροῦ τάφου
τῆς μητρός μου.*

Εἰς τὸ σχολεῖο πού 'πήγαινα
ὁ νοῦς μου ἐπλανᾶτο,
καὶ ἔτρεχον τὸ δυστυχῆς
σὲ μιὰ κρανεῖά 'ποκάτω.

Σ' τὸν τάφον τῆς μητέρας μου
ἐκάθομον θλιμμένο,
κ' ἔχυνα δάκρυα πικρὰ
τὸ μαῦρο, τὸ καυμένο. (11)

Ἄχ, μητέρα μου, ἐφώναζον
μητέρα δυστυχισμένη,
ποτέ μου δὲν σὲ λημονῶ
δὲν εἶσαι ξεχασμένη.

Ἡ τῶν χειρῶν μου στέρησις
μὲ κάμνει νὰ θυμοῦμαι,
ἣτις αἰτία ἔγινεν
ἐσένα νὰ στεροῦμαι.

Οὔτε σ' αὐτὸν τὸν ὕπνο μου
ἐσὲ δὲν λημονάω,
πλὴν τὰ πικρὰ σου δάκρυα
θυμοῦμαι καὶ πονάω.

Ἄτινα σὲ ἐτρύπησαν
σᾶν τὸ σκληρὸ σαράκι,
πού ἐβλεπες ἄνευ χειρῶν
τὸ μοναχὸ παιδάκι,

Τὸ γεννηθὲν ἀνάπηρον,
διάφορον τῶν ἄλλων,
πλασμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς
μικρῶν τε καὶ μεγάλων.

Καὶ δὲν ἠμῶρεσε κανεὶς
παρηγοριὰ νὰ δώσῃ,
νὰ βγάλῃ τὸ μεριά σου
καὶ νὰ τὸ ξεριζώσῃ.

Ποῦ τόπο μέσα σ' τὴν καρδιὰ
μεγάλον εἶχε πιάσει,
'φαρμάκωσε τὰ στήθη σου
καὶ σ' εἶχε κατεβάσει.

Ὁ Χάρων, ὅστις σ' ἤρπασε
καὶ σ' εἶχε θανατώσει,
σ' τὸ μνήμα τὸ ψυχρὸ τῆς γῆς
τελείως νὰ σὲ λιώσῃ.

Σ' τὸ μνήμα ὅπου ἄπειροι
νεκροὶ βαρεῖά κοιμοῦνται,
καὶ θρήνους κ' ἀναστεναγμοὺς
δὲν 'κοῦν καὶ δὲν κινοῦνται.

Τώρα π' ἀρχίζω, μητέρα μου,
τὸν κόσμον νὰ γνωρίζω,
καὶ σ' τὸ σχολεῖον ἔρχομαι
καὶ σ' τὴν αὐλὴν γυρίζω.

Τώρα σ' τὸ μνήμα τὸ ψυχρὸν
ἔρχομαι γονατίζω,
γὰ τ' ὄνομά σου τὸ γλυκὸ
κλαίω καὶ μουρμουρίζω.

Διότι βλέπω τὰ παιδιὰ
τ' ἄλλα νᾶχουν μητέρα,
κ' ἐγὼ μόνο μαραίνομαι
τὸ μαῦρο νύχτα 'μέρα.

Τώρα τὴν δόλγα μου καρδιὰ
αἱ λύπαι τὴν σκεπαζουν,
π' ἀκούω συνομήλικα
—μητέρα— νὰ φωνάζουν.

Ἐκεῖνα σᾶν τὰ λούλουδα
τῆς ἀνοιξὸς μυρίζουν,
κ' ἐμὲ ἢ στέρησις μητρὸς
καὶ τῶν χειρῶν μαυρίζουν.

Τὰ βάσανα μ' σ' τὸν τάφον σου
σ' τὸ σκοτεινὸ κρεββάτι,
μὲ φέρουσι τὸ ὄρφανὸ
μὲ θολωμένο 'μάτι.

Ταῦτα καὶ ἄλλα ἔλεγον
καθήμενον σ' τὴν ἄκρη,
τοῦ τάφου τῆς καὶ ἔχυνα
πικρὸ κ' ἐνθερμὸ δάκρυ.

Κ' εὐθὺς πάλιν ἐγείρομουν μὲ μάτια θολωμένα, ἀπ' τὰ ὑγρά τὰ χόματα τὰ δακρυοπνιγμένα.	Εἰς τὸ σχολεῖον ἔμβαινα μεσ' τ' ἄλλα τὰ παιδάκια, καὶ κάπως διεσκέδαζα τὰς θλίψεις καὶ φαρμάκια.
--	---

(11). Ἐξερχόμενον τὸ ἀτυχὲς καὶ ταλαίπωρον ἐνίοτε τοῦ σχολείου καὶ μεταβαῖνον εἰς τὸ πλησίον νεκροταφεῖον, εἰς δὲ καθε Κυριακὴν μετέβαινον μετὰ τῆς θείας μου καὶ ἠνάπτομεν κηρίον ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς μητρός μου, ἰστάμην ἐπὶ τινα λεπτὰ ρεμβάζον ὑπὸ δένδρου κρανέας, κάτωθι τῆς ὁποίας εἶχαν εὑρεῖ τὴν ἰστάτην κατοικίαν ἢ μήτηρ μου καὶ ἐκοιμάτο τὸν αἰώνιον, λησμονήσασα πλέον πᾶσαν θλίψιν καὶ οἶκτον δι' ἐμὲ τὸν ἐν ἀτελείᾳ διαμένοντα ἐν τῇ κοιλάδι ταύτῃ τοῦ κλαυθμῶνος, τῶν βασάνων, λέγω, καὶ σάλων τοῦ ματαίου καὶ ἐπιγείου τούτου βίου, εἰς ἃν πᾶς ἄνθρωπος θέλει παλαίσει μετὰ γενναιότητος μέχρι τελευταίας τοῦ ἀναπνοῆς.

8. Τὸ ἐξ ἀπαλῶν μου ὀνύχων ἐλεεινολογεῖν· ἢ πρὸς τὸ ἐπαιτεῖν ἀπόφασις ἐκ πλείστων, καί, ὁ ἐκ τοῦ 15^{ου} ἔτους κορυφωθείς ἐπ' ἐμοὶ διαλογισμὸς καὶ ζῆλος πρὸς τὴν παιδείαν.

Τοὺς παῖδας τοῦ χωρίου μου καὶ συνηλικιώτας, νὰ ταξειδεύουν ἔβλεπον μὲ ἄλλους πατριώτας. (12)	Ἄνεπτυγμένους ἠθικῶς καὶ πεπολιτισμένους, μ' εὐγένειαν καὶ μὲ χαρὰν καλῶς ἐνδεδυμένους.
Μὲ χρονικὸν διάστημα νὰ ἐπιστρέφουν πάλιν, σ' τὴν προσφιλεῖ πατρίδα των σ' τὴν μητρικὴν ἀγκάλην.	Ἐγὼ ὁ τάλας ἔμενον γυμνὸς καὶ ξεσχημένος, μὲ πόδας ἀνυπόδητους καὶ κακομοιριασμένους.

Τὰ πάθη μου ὅσ' ἔβλεπον
μ' ἐλεεινολογοῦσαν,
πάντες μὲ συνεβούλευον
καὶ μὲ παρακινούσαν.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν
κ' ἐγὼ νὰ ταξειδεύσω,
καὶ ὡς ἐπαίτης νὰ σταθῶ
ἐκεῖ νὰ ζητηανεύσω,

Σ' τὴν γέφυρα τῆς πόλεως
ἔλεος νὰ ζητήσω,
καὶ μὲ πεντάρη κ' ὀβολὸν
νὰ δυνηθῶ νὰ ζήσω.

Τοιαῦτα ὅταν ἤκουον
νὰ λέγωσιν ἐκεῖνοι,
ἔφλεγεν ἡ καρδιά μου
ἔκαιεν ὡς καμίνη.

Ρίγος μου καταλάμβανεν
ὀλόκληρον τὸ σῶμα,
καὶ δάκρυα ἐξήρχοντο
θερμότατ' ἀπ' τὸ ὄμμα.

Κατήρχοντο καὶ ἔβρεχον
τὰς δύο παρειάς μου,
κ' ἐδρόσιζον τὰ στήθη μου,
τὰς φλόγας τῆς καρδιάς μου.

Ὅσοι μικρὸς κ' ἀνήλικος
καὶ ἄπειρος ἂν ἦμουν,
τοῦ ἐπαιτεῖν τὰ βάσανα
ἠγνόουν καὶ ἠθύμουν.

Τὸ ἐπαιτεῖν οὐδέποτε
τολμῶ νὰ κατακρίνω,
ὡς μόνον καταφύγιον
στοὺς πάσχοντα ἐγκρίνω.

Πολλάκις πάλιν ἔλεγον,
χειρῶν ἐστερημένος,
πῶς ἀρά γε θὰ δυνηθῶ
νὰ ζήσω ὁ καθήμενος !

Ταλαίπωρος ! τοῦ βίου μου
τὸ ἔαρ τεθλιμμένος,
διηλθὸν μ' ἀνεστεναγμοῦς
κ' ἀπ' ὅλα ἄστερημένος.

Ἡ τύχη μ' ἀκατάπαντα
εἰς δάκρυα μ' ἐκίνει
καὶ πάντας τοὺς τὸ πάθος μου
βλέποντας συνεχίνει.

Ἡ τῶν χειρῶν μου στέρησις
ἔφλεγεν τὴν ψυχὴν μου,
πλὴν ἕνας διαλογισμὸς
εἰς τὴν συνείδησίν μου.

Ἐκορυφώθη κ' ἠῤῥησε
καὶ ἐνεδυναμώθη,
κ' εἰς τῶν γραμμάτων τὴν ὁδὸν
καὶ πόθον των μὲ ᾤθει.

Μ' ἔλεγε νὰ ἐκπαιδευθῶ,
τὸν νοῦν μου νὰ φωτίσω,
καὶ μόνον διὰ διδασχῆς
νὰ δυνηθῶ νὰ ζήσω.

Τὸ στάδιον τοῦ βίου μου
λοιπὸν διενεσθήην,
νὰ μάθω τέλος γράμματα,
εἰς ἃ προσεκολλήθην.

Ὡς βάλαμον τῶν θλίψεων
καὶ ὄλων μου τῶν πόνων,
τὸ τῆς παιδείας στάδιον
ς' ἐμὲ εὐρέθη μόνον.

SISMANOGLIO
MEGARO

Ὅπερ μ' ἐπαρამύθησε
 κ' ἐφάνη ζωογόνον,
 καὶ εἰς τὸ φῶς μ' ᾠδήγησε
 τῶν ἀνθηρῶν λειμώνων.
 Ἐπταετὲς διάστημα
 σ' τῶν φώτων τὴν πορείαν,

ἐν πρώτοις ἠκολούθησα
 καὶ εὖρον σωτηρίαν.
 Καὶ οὕτως ἡ ἀλγοῦσά μου
 καὶ πάντοτε σφριγῶσα
 καρδίά μου, κατέπαισε
 κ' ἔμεινε σιωπῶσα.

(12). Πάντες οἱ συνηλικιωταί μου φθάσαντες ἤδη εἰς τὸ 13ον ἔτος τῆς ἡλικίας των εἶχον ταξιδεύσει μετὰ τῶν γονέων των εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐγὼ δὲ τὸ δῶστηνον καὶ ὑπὸ τῆς σκληρᾶς τύχης καταδεδικασμένον ὄφειλον νὰ μένω εἰς τὴν πατρίδα διατελῶν οἶκαδε ἄχθος ἀφόρητον τῇ τε μητρικῇ καὶ ἀπάσῃ τῇ οἰκογενεῖα καὶ ὀδυρόμενον πικρῶς, ἐννοῶν πάντοτε τὰς διαφόρους ἐκφράσεις πολλῶν συνεγχωρίων μου, ἃς ὑπὸ οἴκτου κινούμενοι βλέποντες τὴν ἀθλίαν μου κατάστασιν καὶ γυμνότητα ἐξέφραζον ὑπὲρ ἐμοῦ.

9. Ἡ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀναχώρησίς μου. Ἡ ἀποχαιρέτησις πατρίδος καὶ σχολῆς, καί, ἡ κατὰ μικρὸν καὶ ἀνεπαισθήτως διασκεδασθεῖσα νέα βαθυτάτη στενοχωρία ἡ καταλαβοῦσα ἐν Κ]πόλει τὴν τρυφεράν μου ψυχὴν.

Σ' τὸ χίλια ὀκτακόσια
 ἔτος ὀγδόοντα δύο,
 μηνὸς Αὐγούστου φθίνοντος
 εἰς τὰς εἴκοσι δύο.
 Ἐγένετο ἀπόφασις
 ὅπως ἀναχωρήσω,
 τὴν ποθητὴν πατρίδα μου
 νὰ ἀποχαιρέτησω. (ῥ)

Μὲ πόνους καὶ μὲ δάκρυα,
 καὶ μὲ καρδίας κτύπον,
 μὲ λύπην κ' ἀναστεναγμοὺς
 πρὸς τὴν πατρίδα εἶπον :

Προσφιλεστάτη μου πατρίς
 γιὰ σὲ δάκρυα χύνω,
 χαριεστάτη χώρα μου
 ἀναχωρῶ σ' ἀφίνω.

Χώρα, ἦτις μ' ἀνέθρεψας,
 ἄγνωστον ἂν θὰ ζήσω,
 νὰ ἐπιστρέψω πρὸς ἐσὲ
 νὰ σὲ γλυκοφιλήσω.

Χαίρετε λόφοι καὶ βουνά,
 κρύα νερά καὶ δάση,
 σὰς ἡ ψυχὴ μ' ἐπιποθεῖ
 γιὰ σὰς πολὺν σπαράσσει.

Φεύγω μακρὰν, ἀπέρχομαι
 χαῖρε τὸ τελευταῖον,
 ἀναχωρῶν σὰς ἐκφωνῶ
 ἔχει ὑγιάν πλέον.

Χαῖρε καὶ σὺ ἡ τῆς σχολῆς
 χωρίου Λόγγου στέγη,
 πάντοτε τὴν καρδίαν μου
 ἡ μνήμη σου θὰ φλέγη.

Ἐκ σοῦ τὰς βάσεις ἔλαβον
 τὰς πρώτας τῆς παιδείας,
 καὶ δι' αὐτὰς σ' εὐγνωμονῶ
 ἐξ ὅλης μου καρδίας.

Εἰς σὲ διήλθον παιδικὰς
 στιγμὰς εὐδαιμονίας,
 πλὴν νὰ γευθῶ μοὶ ἡμαρτο
 κ' ἀπείρους τὰς πικρίας.

Θὰ μένουν εἰς τὴν μνήμην μου
 οἱ παιδικοί μου χρόνοι,
 ὄσφ κ' ἂν μὲ τυράντισαν
 τὰ βάσανα κ' οἱ πόνοι.

Ὅσα μὲ ἠκολούθησαν
 ἀπὸ τὴν γέννησίν μου,
 ἴσως μ' ἀκολουθήσουνε
 κ' εἰς ὅλην τὴν ζωὴν μου.

Τὸ πάθος τὸ σωματικὸν
 κτῆμά μου ἔχει γίνει,
 σύντροφος ἀδιάσπαστος
 βεβαίως θὰ μοῦ μείνη.

Ἀδύνατον ν' ἀφαιρεθῇ
 θὰ μὲ ἀκολουθήσῃ,
 μέχρι τοῦ τάφου τοῦ ψυχροῦ
 κ' ὁμοῦ μὲ ἐμὲ θὰ κλείσῃ.

Τὰ ἄλλα ὅμως βάσανα
 ἴσως νὰ σκορπισθῶσιν,
 ἐὰν θελήσῃ ὁ Θεὸς
 θ' ἀποσκορακισθῶσιν.

Τὴν ὄρφανίαν δέχονται
 πολλὰ παιδιὰ σὰν ἴμένα,
 ὅμως δὲν εἰν' ἀνάπηρα
 χειρῶν ἑστερημένα.

Ἐκεῖνα κάπως ἔβρισκουναι
 μίαν παρηγορίαν,
 ἐγὼ, οὐδ' ὦρα καὶ στιγμὴν
 ἑλπίδα μηδεμίαν.

Δὲν εἶχον μόνον μιὰ πληγὴν
 ἀπ' ὄρφανίας μαχαίρι,
 πλὴν μ' ἔλλειπον τὸν δυστυχῆ
 τῶνα καὶ τ' ἄλλο χεῖρι.

Ξένος ε' τὰ ξένα κ' ἀπελις
 κ' ἀνάπηρος συγχρόνως,
 εἰς δάκρυα θὰ μὲ κινή
 τοῦ πάθους μου ὁ πόνος.

Θὰ εἶμαι ὡς τὸ μαρανθὲν
 φύλλον τοῦ φθινοπώρου,
 τὰς παρακλήσεις ἄρά γε
 ἐμοῦ τοῦ ταλαιπώρου !

Θὰ εὔρεθῶν ἀγναὶ ψυχαὶ
διὰ νὰ τὰς δεχθῶσιν,
κ' εἰς τῶν γραμμῶν τήν σπουδὴν
προστάται νὰ δειθῶσιν ;

Θὰ μοῦ προσφέρουν ἄρα γε
παραμυθίας χεῖρα ;
ἢ θὰ μὲ καταπολεμᾷ
ἀνηλεῶς ἡ Μοῖρα ;

Ἦ, ὃ ποτὲ μὴ γένοιτο,
θὰ τρέχω σ' τὰ πελάγη,
καὶ θὰ μὲ καταταυραννοῦν
αἱ ζέσται καὶ οἱ πάγοι ;

Χώρα, σχολὴ σ' τὴν ξένην γῆν
ἂν μοῦ κοπῆ τὸ νῆμα,
ἢ μνήμη σας καὶ πίκραις του
θὲ νὰ ταφοῦν εἰς μνήμα.

Πλὴν, ὦ Θεέ εὐδόκησον
τοῦ πόθου μου νὰ τύχω,
κ' εἰς τῶν γραμμῶν τήν σπουδὴν
προστάταις νὰ πτύχω.

Ἐλάουσον κ' εὐδόκησον
νὰ ἐπιστρέψω πάλιν,
καὶ νὰ ριφθῶ χαρούμενος
σ' τὴν πατριὸν ἀγκάλην.

Οὐχὶ ὅπως ἀναχωρῶ,
ἄπελις, μαραμένος,
ἀλλ' ὅπως Σὲ παρακαλῶ,
καὶ δὴ μεμορφωμένος.

Καὶ ταῦτα ὁ ταλαίπωρος
εἰπὼν μετὰ δακρύων
ἀπῆλθον καὶ ὡς ἄπελις
ἐμβῆκα εἰς τὸ πλοῖον.

Μὲ πίκραις καὶ μὲ δάκρυα
μετὰ ψυχῆς τρεμούσης,
ἐπάτησα ὁ δυστυχὴς
τὴν γῆν τῆς Πρωτευούσης.

Τὴν γῆν τῆς ὡς ἐπάτησα
καὶ εἶδον ἄλλον κόσμον,
ἔπαλλεν ἡ καρδιά μου
καὶ τὸ κορμί μου ὄλον.

Ἦούχαζον μὲν τοὺς παλμοὺς
τῆς θλιβερᾶς καρδίας,
τὰς θλίψεις καὶ τὰ βάσανα
τῆς μαύρ' ἀναπηρίας.

Τὰ πάντοτε ἐρχόμενα
ἴστην μνήμην τοῦ καθμένου,
ἐντὸς καλύβης μένοντος
ἀπομεμονωμένοι.

Οἱ λογισμοὶ δὲν μ' ἄφηναν
καθόλου νὰ ἰσχύσω,
οὔτε σ' τὸν κῆπον γιὰ νὰ ἴβγῶ
καὶ νὰ διασκεδάσω.

Μέσ' τὴν καλύβην ἔμενον
ἡμέρας κεκλεισμένος,
οὔτε ψωμί δὲν ἔτρεγον
ἂν κ' ἤμην πεινασμένος.

Ἦ Θεία ὁμοῦς Πρόνοια
μὲ δεκαπέντ' ἡμέρας,
πάσας τὰς παρακλήσεις μου
τὰς ἔφερεν εἰς πέρας.

Ἄμέσως μοῦ ἀφήρσε
τοῦ λογισμοῦ τὸ βάρος,
τὰ δάκρυα μοῦ ἔπαισε
μοῦ ἔδωκ' ἓνα θάρρος.

Ἦ ἄνωθεν ἀντίληψις
ἔξ οὐρανοῦ κατήλθε,
μ' εὔρηκε σ' τὴν καλύβην μου
εἰς ἣν εὐθὺς εἰσῆλθε.

Καὶ εἰσελθοῦσα ἔλαμψεν
ὡς φῶς σ' τοὺς ὀφθαλμοὺς μου,
καὶ βαθμηδὸν διέλυσε
τοὺς διαλογισμοὺς μου.

(13). Φοιτήσας ἐν τῇ σχολείῳ τῆς πατρίδος μου μέχρι τοῦ 17ου ἔτους καὶ διακούσας τὰ ἐν αὐτῇ διδασκόμενα μαθήματα μετ' ἀκρας ἐπιμελείας καὶ ἐπιτηδειότητος ἐξισουμένης πρὸς τοὺς ἄλλους συμμαθητάς μου, ἦλθε πλέον καιρὸς καθ' ὃν ἐπεβάλλετό μοι σκέψις περὶ τοῦ μέλλοντός μου. Ἀναχωρήσας μετὰ δακρύων ἐκ τῆς ποθητῆς μου πατρίδος ἔφθασα ὁ δυστυχὴς μετὰ παλλούσης καρδίας καὶ πενταήμερον πλοῦν εἰς τὴν Βασιλίδαν τῶν πόλεων διευθυνθεὶς κατ' εὐθείαν εἰς τὸν ἐν Θεραπείῳ τοῦ Βοσπόρου κῆπον τοῦ πατρός μου, ἐν τῇ καλύβῃ τοῦ ὁποῦ ἐμείνα ἢ ὀρθότερον εἰπεῖν ἐκλείσθην ἕνεκα τῆς σωματικῆς μου ἐλλείψεως ἐντρεπόμενος διὰ ταύτην νὰ ἐξέλθω εἰς θέαν ἐπὶ δεκαπενθημερίαν ὄλην. Ἐν τῇ αὐτῇ κατὰ σύμπτωσιν καλύβῃ, ἐν ἣ ὁ πατήρ μου εἶδε τὸ κατὰ τὴν γέννησίν μου ὄνειρον, ὅπερ ἀφηγοῦμαι ἐν σελίδι 31, ἐν αὐτῇ, λέγω, ἦλθον καὶ διέμενον καὶ ἐν αὐτῇ ἐξεπληρώθη ἡ τῆς ὀπτασίας του δι' ἐμὲ ὑπόσχεσις, ὡς κατωτέρω ἐξιστορῶ.

Ἐφθασα μὲν αἰσίως εἰς Κων/πολιν, ἀλλὰ μετὰ σπλάγγων κατακαιομένων, διότι νεαρὸς ὢν ὁ δυστυχὴς καὶ πρώτην ἤδη φοράν ἐξελθὼν τῶν ὀρίων τῆς πατρίδος μου καὶ οὐδεμίαν ἔχων πείραν τοῦ κόσμου, τὰ πάντα μοὶ ἐφαίνοντο παράδοξα καὶ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι προσέτι διαφορετικοί, ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ πούς μου ἐπάτησε τὸ τῆς μαγευτικῆς πρωτευούσης ἔδαφος, τὸ εἰς πάντα ἄνθρωπον παρέχον μεγαλυτέρας ἀπολαύσεις καὶ εὐαρέστους ἐντυπώσεις ἕνεκα τῶν διαφόρων θεαμάτων, διασκεδάσεων, ἐξοχῶν καὶ θαυμασιῶν φυσικῶν καλλονῶν, οὐ μόνον διέμενον πράγματι ἀκίνητος καὶ περιορισμένος ἐν τῇ κηπουρικῇ καλύβῃ, ἀλλ' οὔτε ἡ ὠραιότης τῆς πόλεως, οὔτε τὰ θαυμάσια θέλγητρα τὰ ἐνθουσιάζοντα πάντας, οὐδεμία τῶν φθινοπωριῶν χαρίτων τῆς Βασιλευούσης, φεῦ! οὐδὲν τῶν παρασχόντων ἐντύπωσιν εἰς τοὺς διαβαίνοντας

SISMANOGLIO
MEGARO

ἠὺχαρίστησε τὴν ψυχὴν μου. Οἱ ὀφθαλμοί μου τοῦ δυστυχοῦς ἀντὶ ν' ἀτενίζωσι καὶ νὰ θαυμάζωσι τὰς ἐξόχους ταύτας καλλο-
νάς ἔρρεον πικρότατα δάκρυα βαθείας συγκινήσεως καὶ κατέβρε-
χον τὸ πρόσωπόν μου. Μοὶ ἐφαίνετο πῶς ὅλα τὰ ὄρατα διὰ τοὺς
ἄλλους θεάματα τῆς πόλεως παρίσταντο πρὸ τῶν ὀμμάτων μου
περιβεδλημένα μέλανα πέπλον, περιβεδλημένης οὔσης τῆς ψυχῆς
μου ὑπὸ μελαγχολίας. Βαρέως ἔφερον ὁ τλήμων τὸ μέγεθος τῆς
καταπιεζούσης με ἀλγηδόνας. Πᾶσα προσδοκωμένη ἐλπίς τῆς εἰς
Κων[πολιν μεταβάσεώς μου, ἣτις ἔμελλε νὰ διαλύσῃ τὰς τοῦ
παρελθόντος πικρίας, ἤρξατο νὰ μὲ φέρῃ εἰς ἀποθάρρυνσιν ἕνεκα
τῶν ὡς κατωτέρω λεπτομερῶς ἐξιστορουμένων ἐκφράσεων τῶν
πλείστων ἐν Κων[πόλει εὐρισκομένων συνεγχωρίων μου.

Κεκλεισμένος διαμμένων ἐν τῇ καλύβῃ, βαρυθυμῶν οὕτω καὶ τα-
ρασσόμενος διηρχόμεν ὁ μόνον ὄρας μελαγχολικός, ἀλλ' ἡμέρας
καίνυκτας ὀλοκλήρους, καταλαμβανόμενος ὑπὸ βαθυτάτης θλίψεως,
καὶ ἀφορήτου σκέψεως καὶ στενοχωρίας, μέχρις οὗ ἡ οὕτω συντρι-
δομένη καὶ συνταρασσομένη καρδίᾳ μου, τὸ ριγοῦν ἐλλειπὲς σῶ-
μά μου, τὸ καθ' ἑκάστην δακρυρροοῦν ὄμμα μου καὶ τὸ διαλογι-
ζόμενον καὶ σκοτιζόμενον πνεῦμά μου, εὖρον τὴν προσήκουσαν
ἀνάπαυσιν, παραμυθίαν καὶ μετρίασιν τῶν ἀφορήτων θλίψεων,
ὧν οὔτε ἴχνος τοῦ λοιποῦ ἐναπέμεινε, τὰς δὲ ψυχικὰς μου ἀλγη-
δόνας διεδέχθη θυμηδία ἀνέκφραστος ἐκ τῆς παντοδυναμίας, ἐνώ-
πιον τῆς Ὁποίας ἐν τῇ ἀπομονώσει μου ἔκλινον τακτικῶς γόνυ
πρὸ τοῦ ἐν τῇ καλύβῃ ἀνηρτημένου εἰκονίσματος τοῦ Εὐαγγελι-
σμοῦ τῆς Θεοτόκου καὶ ὑψωνόν δακρύδρεκτον βλέμμα ἐπικαλού-
μενος τὴν ἐξ ὕψους ἀντίληψιν περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῶν πόθων μου
καὶ ἐζήτειν ἐξ Αὐτῆς τὸ μόνον λυσίπονον βάλσαμον, ὅπερ καὶ
ἐπέτυχον.

Δόξα τῇ μόνῃ Θεῷ καὶ Πατρὶ τοῦ σύμπαντος κόσμου τῇ τὰ
ἀνυπόφορα καὶ δύσκολα ἐν τῇ βίῃ τῶν ἀναπήριων καὶ λοιπῶν
πασχόντων ἀνθρώπων ὑποφερτὰ καὶ ἀνακουφιστικὰ καθιστῶντι.

“*Ἄν εἰς τὴν καρδίαν ἔχῃς κ' εἰς τὸν τοῦν σου τὸν Θεόν,
πλήρης πάντοτε θὰ εἶσαι οὐρανίων ἀγαθῶν.*”

10. Ἡ τῶν ἐν Κων[πόλει συνεγχωρίων μου καὶ λοιπῶν
πατριωτῶν ἐκφρασθεῖσα ὑπὲρ ἐμοῦ γνώμη τῆς ἐν
τῇ γεφύρᾳ Γαλατᾶ τοποθετήσεώς μου.

Καίτ' εὖρον τὸν πατέρα μου
πόρων ἐστερημένον,
μὲ ὑπεδέχθ' ὁ δύστηνος
μὲ ἴματι δακρυσμένον.

Οἱ πατριῶται καὶ λοιποὶ
ἄμα μὲ εἶδον μόλις,
γνώμην εὐθὺς ἐξέφρασαν
σ' τὴν γέφυραν τῆς Πόλις.

Ἐκαὶ νὰ τοποθετηθῶ
ἔλαος νὰ ζητήσω,
καὶ οὕτω πῶς νὰ δυνηθῶ
τὸν ἄρτον ν' ἀποκτίσω. (14).

Εἰς τοὺς ἐκφερομένους τῶν
λόγους ἀδημονοῦσα,
καὶ τὸν πατέρα μου θερμῶς
τὸν ἐπαρακαλοῦσα.

Πάτερ μου εἰς τοὺς λόγους τῶν
ἀκράσιν μὴ δώσης,
ἂν θέλῃς εἰς τὸν βίον μου
τὸ τέρμα νὰ μὴ δώσης.

Σ' τὴν γέφυραν, ἂν θὰ μὲ πᾶς
νὰ μὲ τοποθετήσης,
εἰς τῆς θαλάσσης τὸν βυθὸν
ἐκαὶ νὰ μὲ ζητήσης.

Πάτερ, ποθῶ τὰ γράμματα
καὶ θέλω νὰ σπουδάσω,
σ' τὴν γέφυρα δὲν στέκομαι
καλύτερα νὰ σκάσω.

Ταῦτα καὶ ἄλλα τοῦλεγα
εἰς τὴν καλύβην μέσα,
καὶ μαχαιρῆαις διέβαινον
σ' τὰ σπλαγχνικά μου μέσα.

Πατὴρ κ' υἱὸς ἐχύναμε
τὰ δάκρυα σὰν ποτάμι,
κι' αὐτὸς ἐσυλλογιζέτο
ἐμὲ τί νὰ μὲ κάμῃ.

Νὰ μ' ἔβανεν εἰς τὸ σχολεῖο
τὸν ἔλλειπε τὸ χρῆμα,
νὰ μ' ἔβανε σ' τὴν γέφυρα
θὰ μ' ἔτρωγε τὸ κύμα.

Ἴδὼν λοιπὸν τὸν πόθον μου
καὶ τὴν διάθεσίν μου,
ἐπέισθη νὰ παραδεχθῆ
τέλος τὴν πρότασίν μου.

Νὰ δανεισθῆ ἐσκέπτετο
χρήματα ἐκ κυρίων,
νὰ μὲ εἰσάξ' εἰς τὴν ἐκεῖ
σχολὴν τῶν Θεραπειῶν.

Τὰ δ' ἐκ τοῦ κήπου κέρδη του
σ' τὸ δάνειον νὰ δώσῃ,
καὶ βαθμηδὸν τοὺς δανειστάς
τελείως νὰ πληρώσῃ.

Ἐνῶ προτοιμάζετο
τὸ δάνειον νὰ κάμῃ,
ἐξ οὐρανοῦ ἀντιληψίς
ἑτέρα μᾶς προκάμνει.

Τὴν πενιχρὰν καλύβην μας
Θεῖα οἰκονομία,
τὴν ἐπισκέφθη κι' ἔδειξε
σ' ἡμᾶς τὴν εὐσπλαγχνία.

Διὸ εὐεργετικὰς ψυχὰς
μᾶς στέλλ' ὁ Παντογνώστης,
ἅς κάτωθεν ἐξιστορῶ
κι' ἅς ἴδ' ὁ ἀναγνώστης.

Ὅ, τι ζητεῖ πᾶς ἄνθρωπος
ὁ Ὑψιστος τοῦ δίνει,
κανέναν εἰς παράπονον
ὁ πλάστης δὲν ἀφίνει.

(14). Ἐν τῇ εἰρημένῃ κηπουρικῇ καλύβῃ τοῦ πατρός μου ἐν ἣ ἔμενον ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας κατεχόμενος ὁ δύστηνος ὑπὸ σφοδρᾶς ἀνησυχίας, μὴ γνωρίζων τί θ' ἀπογίνω, ἤρχοντο πολλοὶ τῶν συνεγγωρίων μου ἵνα μᾶς ἐπισκεφθῶσι, πλὴν ὅλοι ἀπήρχοντο μετὰ τῆς δικαίας γνώμης ὅτι δι' οὐδεμίαν ἐργασίαν ἡμῶν κατάλληλος καὶ ὡς μόνον βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα ὑπεδείκνυον εἰς τὸν δυστυχεῖ πατέρα μου, οὐχὶ τὴν τῶν γνώσεών μου ἐπέκτασιν διὰ τῆς εἰσάξεώς μου εἰς τι σχολεῖον, γνωρίζοντες προσέτι καὶ τὴν χρηματικὴν στέρησίν του, ὅσον τὴν τοποθέτησίν μου ἐν τῇ γερύρῃ τοῦ Γαλατᾶ, ἐν ἣ μένουσι πάντες οἱ ἀνάπηροι καὶ ἐξαιτοῦσι τὸ τῶν διαβατῶν ἔλεος. Μυρίαὶ σκέψεις διαδεχόμεναι ἀλλήλας μὲ ἠνάγκαζον νὰ χύνω ἀφθόνα ἀπογνώσεως πικρὰ δάκρυα. Καθ' ὅλην

τὴν 15]ημερίαν, ἐνωτιζόμενος ὁ τάλας τὴν ἔλωσ μὲν δικαίαν δι' αὐτούς, φρικιώδη δὲ δι' ἐμὲ ἐκφερομένην σύστασιν αὐτῶν ἐστέναζον, ἐθρήνουν καὶ πικρῶς ἐφαλλον τὸν ἐπικήθειον τῆς τύχης μου, ἣν οὐδέποτε ἤλπιζον ὑπάρχουσιν πλέον εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ἀλλ' ἔνεκα τῶν τοιούτων ἐκφράσεων τῶν συνεγχωρίων μου καὶ ἐν τῇ μέσῃ τῶν θλίψεων καὶ τῶν δακρύων ἐθεώρουν αὐτὴν ἤδη νεκράν καὶ δὲν ἔπαυον λέγων· οἴμοι τῷ δυστήνῃ! πῶς ἡ τύχη εἰς ἐμὲ ἔδωκε πάθος ἀναπόσπαστον καὶ πένθος ἀμετρον! Τί νὰ γίνω τώρα! ποῦ νὰ καταφύγω! ποῖον νὰ μεμφθῶ! καὶ δὲν εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ πράξω τοῦτο. Ἄφοῦ παρὰ τῶν συνεγχωρίων μου ἀκούω ταῦτα, τί νὰ ἀναμείνω παρὰ τῶν ξένων καὶ ἀγνώστων μοι; Σκληρὰ εἴμαρμένη! Σὺ, ὡς φάντασμα εἰρωνείας φέρεις τῇ ἀνθρωπότητι παροδικὰς στιγμὰς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας! ἀλλ' εἰς ἐμὲ ἐκ κοιτίας μητρὸς πάσας τὰς δόξνας ἐπέχυσας. Ἄς ἔχω εἰς-ἔτι ἐλάχιστον θάρρος, γινώσκων καλῶς ὅτι, τὰς θλίψεις διαδέχονται χαρὰί, καὶ ἐν τῇ μέσῃ τῶν θλίψεων ἴσως νὰ ἐπέλθῃ δι' ἐμὲ καὶ ἡμέρα χαρᾶς. Ἐν τοιαύτῃ θέσει ἄλλος τις ἴσως θὰ ἐσκέπτετο ὅπως δεινῶς τερματίσῃ τὸν βίον του, πλὴν ἐγὼ βαθύως ἔχων ἐρριζωμένας τὰς θρησκευτικὰς μου πεποιθήσεις, ἃς ἐν τῇ τῆς πατρίδος μου σχολίῃ ἀπέκτησα, οὐδόλως ἐσκέφθην περὶ τούτου, ἀλλὰ τὸ πνεῦμά μου ἀνυψώθη ἐκεῖ ἐνθεν ἀπορρέει πᾶσα δύναμις, πᾶσα προστασία τῶν πτωχῶν, τῶν ὀρφανῶν καὶ ἐν γένει πάντων τῶν τῆς τύχης ἀποκλήρων. Πᾶσαν, λέγω, ἐλπίδα σωτηρίας ἐστήριξα εἰς τὸν πάνσοφον καὶ πανυπέρτατον Πλάστην, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται ἡ σωτηρία πάντων τῶν ὄντων, καὶ ἐξ οὗ «πᾶσα δόσις ἀγαθῆ, καὶ πᾶν δώρημα τέλειον, ἀνωθεν ἴσθι καταβαῖνον,» καὶ πρὸς Αὐτὸν καθ' ἑκάστην ἔλεγον· Θεέ μου, βοήθησόν με τὸν σωματοβλαβῆ καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, ὅπως μὲ διεφύλαξας ἐκ νηπιότητός μου ἐκ βεβαίου κινδύνου, καὶ μὲ κατηύθυνας εἰς τὸ στάδιον τῆς παιδείας καὶ τοῦ φωτισμοῦ. Πρὸς τε τὸν πατέρα μου ἔλεγον· πάτερ μου, σοὶ λέγω ὀριστικῶς ὅτι, ὁ πόθος μου εἶνε νὰ σπουδάσω καὶ διὰ τῶν γραμμάτων μόνων θὰ δυνηθῶ κάπως νὰ ζήσω καὶ παρακαλῶ, μὴ ἐπιμένης μετὰ τῶν ἄλλων νὰ μὲ τοποθετήσῃς ἐν τῇ γεφύρᾳ. Ἀπερίγραπτα ὅμως εἶνε τὰ δάκρυα,

δάκρυα, τὰ ὅποια μίαν τῶν ἡμερῶν ἔχυσα, ὁπότεν ἦλθεν εἰς τῶν συνεγχωρίων μου καὶ μοι ἐπρότεινε νὰ μὲ παραλάβῃ καὶ μὲ καταδιάσῃ εἰς Πρεβύζαγα, ἐνθα ὑπῆρχον πολλοὶ πτωχοὶ καὶ πᾶσχοντες, οἵτινες τὴν μὲν ἡμέραν ἐξήρχοντο ἐπαιτοῦντες ἐν τῇ γεφύρᾳ καὶ ἐν ἄλλοις τόποις τῆς πόλεως, τὸ δὲ ἐσπέρας ἐπιστρέφοντες διενυκτέρευον εἰς Πρεβύζαγα παρὰ τινι κήπῳ ἐνοικιασμένην ὑπὸ τοῦ συνεγχωρίου Γ. Σ. ἐν τῷ ὁποίῳ ὑπῆρχον μερικὰ ἐκ σκινιδίων παραπήγματα. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν ἀλησιμόνητον δι' ἐμὲ, οὐ μόνον ἠρνήθην ν' ἀκολουθήσω τὸν συνεγχωρίον μου ἐκεῖνον, ἀλλ' ἐντόνως πρὸς τὸν πατέρα μου πάλιν εἶπον τοὺς ἐφεξῆς λόγους· Πάτερ μου, ἐὰν σὺ ὁ ἐπίγειος πατήρ μου ἀνεχθείας ἔνεκεν συμμερισθῆς τὴν γνώμην τῶν ἄλλων καὶ θελήσῃς νὰ παρασταθῶ εἰς τὴν γέφυραν ἐπικαλούμενος τὸ ἔλεος τῶν ἀνθρώπων καὶ μὲ στερήσῃς τοῦ φωτός τῆς παιδείας, ἔχω ὅμως χρηστάς ἐλπίδας εἰς τὸν ἐπουράνιον μας Πατέρα, ὅστις δὲν θὰ στερῇ τὴν εἰς Γέφυραν ἀποκατάστασιν μου. Εἰς Αὐτόν, πάτερ μου, νὰ κλίνωμεν ἐκ συμφώνου γόνου, ν' ἀτενίσωμεν ὁμοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς μας καὶ ἐξ Αὐτοῦ νὰ αἰτήσωμεν τὸ λυσιπικρον βάλσαμον τῆς παρούσης ἀνάγκης μας. Ἐλπίζω ὅτι, ὁ Ὑψιστος, ὅστις μέχρι τοῦδε κατώπτευσεν καὶ κατηύθυνεν τὰ διαδήματά μου, θὰ ἐκπληρώσῃ καὶ τοὺς εἰλικρινεῖς πόθους μας. Μόνη ἡ ἐνθερμος δέησις ἐνώπιον τοῦ Πλάστου εἶνε ἐπαρκής, ὅπως λάβῃ ὑπὲρ ἡμῶν τὴν πρόνοιαν. Ἄλλ', ὦ τῆς Θεῆς οἰκονομίας! οἱ πόθοι ἐκπληροῦνται ἐν τῇ ἡμῶν Θεῆ μου, εὐγνωμονῶ. Δὲν μ' ἐλησιμόνησας. Ὑπάρχει λοιπὸν εἰς τὸ Μέγα βιβλίον τῆς φιλανθρωπίας Σου καὶ μία σελίς, ἣτις φέρει κεχαραγμένον τὸ ἐκ τῆς γεννήσεως ὄνομά μου τὸ κατὰ τὰ μωρὰ μὲν πνεύματα κινδυνεύσαν νὰ σθεσθῇ τῆς ὑπάρξεώς του, ὑπὸ δὲ τῆς φιλευσπλαγχνίας καὶ προνοίας Σου διασωθῆν.

Δημιουργέ τοῦ παντός, κατὰ τοῦ ὁποίου ἐγόγγυζον καὶ γογγύζουσι πολλοί, οὐκ ἔαξ τὰ πλάσματά Σου! Συγχώρει με, ἡ φυσικὴ ἀδυναμία ἢ διακρίνουσα τοὺς θνητοὺς καὶ αἱ διαφοροὶ ἐκφράσεις τοῦ μέλλοντός μου μὲ ἔφερον παρ' ὀλίγον εἰς θέσιν ἀπογνώσεως καὶ καταποντισμοῦ.

11). Ἡ ἐν τῇ καλύβῃ πρὸς τὸν Θεὸν ψυχικὴ
δέησις μου ἀπομεμονωμένου.

Ἡ ψυχὴ μου γεννηθέντος ἐν τῷ κόσμῳ ἀναπήρου,
λυπημένη διὰ τοῦτο, εἰς τὴν ἐλπίδα τοῦ ἀπειροῦ
Πλαστούργου τε καὶ Πανσόφου, αἰσθανθεῖσα κατατρέχει,
ἰκετεύουσα μὲ δάκρυ ἐνθερμον εὐθύς προστρέχει,
σ' τοῦ Θεοῦ τὴν εὐσπλαγχνίαν εἰς τὸν ἀναρχον πατέρα.
ἔλεος καὶ σωτηρίαν ἐξαιτούσα νύχτα ἡμέρα.
νά χάριση τοῦ Ὑψίστου ὁ πανίσχυρος βραχίων,
ἢ παλάμη Του νά σώση ἄλλειπῆ ἐξ ὀλεθρίων.
Ψωμοζήτουλαν, Θεέ μου, λέγουσα νά μὴ ἐάσης,
Ὑψιστε, νά περιάγη εἰς τὰ πελάγη τῆς θαλάσσης.
Χάριτός Σου οὐρανόθεν δέομαι μίαν ρανίδα,
ἢ βουλή Σου ἂν θά πέμψῃ ἔχω ἄφθονον ἐλπίδα·
μαρασμοὺς ἵνα διώξῃ ἅμα καὶ πολλὰς πικρίας,
ἔσας, ἄλλειπές Σου πλάσμα ἔχον ἐξ ἀναπηρίας
ὑποφέρει ἐπὶ δέκα καὶ ἑπτὰ ἔτων ἡμέρας.
Εὐσπλαγχνε, νά ἐπιφέρῃς τοῦ λοιποῦ αὐτὰς εἰς πέρας.
Πρὸς Σε λοιπόν, ὦ πάνσοφε, τὸ ὄμμα ἀτενίζει,
ἰκέτης Σου ἀνάπηρος βοήθειαν ἐλπίζει.
Τὴν ἀνωθεν εἰς ἅπαντας ἐκ Σοῦ κατερχομένην,
οὐράνιον ἀντίληψιν τὴν θαψιλευομένην,
ν' ἀξιωθῇ ὁ δύστηνος χειρῶν ἐστερημένος.
καὶ σφόδρ' ἀδικημένος.
Κύριος ψυχῆς δέησιν ἀθώως ἐνωτίσθη,
ὑπὲρ ἐμοῦ τὴν Πρόνοιαν ἔδειξε καὶ ἐφείσθη,
ρίψας τὸ Θεῖον ἔλεος ὑποκινεῖ καρδίας,
ἐν' ἀπολαύσ' ὁ δύστηνος γενναίας προστασίας.

Ὅτι ζητεῖ ἀνθρώπινος ψυχὴ συντριβομένη,
νά ἀπολαύσῃ δύναται μὴ ἐξουδενωμένη. (α')

(α'). « Πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ ὑμῶν, πιστεύοντες λήψετε ». Καὶ « Ἐπέβλεψε Κύριος ἐπὶ τὴν προσευχὴν τῶν ταπεινῶν καὶ οὐκ ἐξουδένωσε τὴν δέησιν αὐτῶν ». — (ψαλμ. ρδ, 17.) Ἄγαθόν ἐλπίζειν ἐπὶ Κύριον καὶ ἐλπίσας συνεκρατήθην καὶ ἀνέμεινα ἐν τῇ πρὸς Αὐτὸν ἐλπίδι, ἥτις δὲν ἀπέθη ματαία γενομένη ἀπὸ καρδίας, ἀλλὰ λυσιτελής, λυσιπόνος καὶ βαλσαμώδης καὶ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ μέχρι τοῦδε, διότι ὡς θέλετε ἀναγνώσει προχωροῦντες κατωτέρω δόξα Αὐτῷ ζῆ καὶ κινεῖσθαι, οὐδέποτε οὐδενὸς ἐστερήθην καὶ πολυμελῆ οἰκογένειαν διατήρησα καὶ διατηρῶ ἐν ἀλίγοις ἐπαρκούμενος.

Ἡ Θεία Πρόνοια εἰσακούσασα τὰς ἐνθέριμους καὶ ἐγκαρδίους μου δεήσεις δὲν ἀφήκεν οὔτε τὸν πατέρα μου νά στενοχωρηθῇ ἐπὶ πλειότερον, οὔτε ἐμὲ νά θλίθωμαι ἐπὶ πολὺ διάστημα, ἀλλ' ὡσπερ τὴν τρικυμίαν διαδέχεται ἡ γαλήνη, τὴν νύχτα ἢ ἡμέρα καὶ τὸν χειμῶνα τὸ ἔαρ, οὕτως ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Σοφιανοῦ ἐμφανισθεῖσα Αὐτῇ, ἀμφοτέρους ἡμᾶς ἐξήγαγεν ἐκ τῆς δεινῆς θέσεως καὶ ἐνταῦθα λαμβάνουσι μὲν πέρας ἅπαντα τὰ δεινοπαθήματά μου καὶ αἱ λυπηραὶ ἀναμνήσεις μου, ἀρχονται δὲ αἱ ἀπειροὶ τοῦ Θεοῦ εὐεργεσίαι, αἱ ὅλων ἀνέλπιστοι δι' ἐμὲ καὶ λεπτομερῶς ἐξιστορούμεναι κατωτέρω.

12). Ἡ φιλανθρωπία τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Σοφιανοῦ
καὶ τῆς συζύγου κυρίας Ἀρίστης.

Τὰ παρελθόντα μου δεινὰ ἀφίνω ἀναστέλλων,
ἀνέλπιστ' ὁμιῶς ἀγαθὰ εἰς τῆς ζωῆς τὸ μέλλον,
ἀρχομαι καὶ ἐξιστορῶ μὲ ὄλην τὴν ἰσχύν μου,
ἅτινα συνετέλεσαν πολὺ εἰς τὴν ὑπαρξίν μου.

Ἡ μοῖρά μου ἢ φθονερά ταχέως μετεβλήθη,
 κ' ἢ πικραμένη μου καρδιά πολὺ παρηγορήθη.
 Αἰσθηματίαι δὲ ψυχαὶ εἰς τῆς ζωῆς τὰς θλίψεις,
 καὶ εἰς τὰς μαύρας συμφορὰς βοηθοῦσι τὰς ἐλλείψεις.
 Γεώργιος ὁ Σοφιανὸς κ' ἢ σύζυγός τ' Ἀρίστη, (15)
 ἀνέλαβον ὑπὲρ ἐμοῦ φροντίδα τὴν πρωτίστη.
 Ἀμφότεροι ὡς ἔμαθον τὸ πάθος μου μιὰ ἡμέρα,
 ἐξήλθον κ' ἐπεσκέφθησαν τὸν κήπον τοῦ πατέρα.
 Ἐντὸς καλύβης πενιχρὰς τὸ δυστυχὲς μ' εὗρηκαν.
 Ἰδόντες δὲ τὸ πάθος μου εἰς δάκρυα ἔχυθησαν.
 Ἰδόντες καὶ τὸ γράψιμον, ὅπερ μὲ τρεῖς δακτύλους,
 ἔγραφον, τὸ παρέλαβον νὰ δείξωσιν εἰς φίλους.
 Τοῦς ἐκινήθη ἢ καρδιά πρὸς ἀγαθοεργίαν,
 εὐθὺς καὶ μ' ἐπαρέλαβον μαζί τιν ὅσιν οἰκίαν.
 Ὀνειρο μ' οὖρθε νὰ ἐμβῶ σ' ἀρχοντικὸ παλάτι,
 μ' ἕνα κουρελοφόρεμα ριγμένον εἰς τὴν πλάτη.
 Ὀνειρο μοῦ ἐφάνηκε μοῦ ἦλθεν ἀπορία,
 νὰ εὗρεθῶ εἰς ἔντιμον καὶ εὐγενῆ χορεία.
 Τὸ ἔπαθα σὲν τὸ πτωχὸ παιδάκι, ποῦ ἔπεινοῦσε,
 καὶ εἰς τὸ κλησάκι τοῦ χωργγιῦ τὸ μαῦρον ἀπερνοῦσε.
 Καὶ μόλις προστηχίθηκα τὸ ἤκουσε Κυρία,
 καὶ γιὰ τ' ἀδέλφια του κ' αὐτὸ προσέφερε μυρία.
 Σ' τὸ σπίτι ὅταν ἔφθάσαμε τὰ ράκη μου ἐκδύουν,
 μὲ καινουργῆ ἐνδύματα εὐθέως μὲ ἐνδύουν.
 Τὴν ὄψιν εἶχα σκυθρωπὴ τὰ δάκρυα κρατοῦσα,
 ὅταν καφὲ μοῦ προσέφεραν νὰ ἴδω ὡς θὰ ἔμπορευσα,
 μὲ τὰ μισὰ χερσάκια μου φλυτζάνι νὰ κρατήσω,
 καὶ εἰς τὰ χεῖλη μου αὐτὸ πῶς θὰ τὸ προσεγγίσω.
 Χέργρια ἐγὼ δὲν ἄπλωσα καφὲ νὰ πάρω ὄχι,
 ἢ ἐντροπὴ μὲ ἔκαμε ν' ἀποσυρθῶ εἰς τὴν κόχη.

Τέλος μὲ πλείστας δοκιμὰς αὐτῶν καὶ ἀτενίσεις,
 τὴν προστασίαν ἔλαβον καὶ τὰς περιποιήσεις.
 Σ' τῶν Θεραπειῶν τὴν Σχολὴν μὲ μέσον των εἰσηλθον.
 μετὰ ἕν ἔτος ἐξ αὐτῆς μὲ ἔπαινον ἐξήλθον.
 Μαθήματα διήκουσα ἑλληνικοῦ δευτέρας,
 κ' ἔλαβον δι' ἐνδεικτικοῦ τῶν μαθημάτων πέρας.
 Ἴδοῦ Θεῖος προορισμὸς Θεῖα οἰκονομία,
 μεγίστ' ἐδείχθη ἐπ' ἐμοὶ ἢ Θεῖα εὐσπλαγχνία.

(15) «Κύριος τὸ θέλημα τῶν ἐπ' Αὐτὸν ἐλπίζοντων ποιήσει καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν ἐπακούσεται». (ψαλμ. μδ', 18)

Καὶ «Ἐστρεψας, Κύριε, τὸν κοιτῶν μου εἰς χαρὰν καὶ περιστάσας με εὐφροσύνην.» (ψαλμ. ε', 12)

Ἀνδρῶν φιλευσπλάγχων εὐεργεσίαι καὶ ὀνόματα οὐκ ἀπόλλονται, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον μνημονεύονται ὑπὸ πάντων τῶν εὐεργετουμένων καὶ αἱ ἀγαθοεργίαι των οὐδέποτε ἀποκρύπτονται.

Ὁ ἀείμνηστος Γεώργιος Σοφιανός, περὶ οὗ ἀνωτέρω ἀναφέρω, γόνος τοῦ ἐρατεινοῦ τῶν Θεραπειῶν προαστείου τυγχάνων, ἐχρημάτησεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐν τοῖς ἐν Γαλατῶ γραφεῖσι τοῦ ἀοιδίου καὶ μεγαλήμου Γεωργίου Ζαρίφη, τοῦ παρ' ὅλων θαυμαζομένου διὰ τὴν εὐσέβειάν του, τὰς θαυσιεὶς χορηγουμένας ἐλεημοσύνας, καλοκαγαθίαν καὶ ἀρετὰς του, τοῦ τὴν περιφημοτέραν σελίδα καταλαβόντος καὶ κατακοσμοῦντος ἐν τῇ βιβλίῳ, ἐν ᾗ ἐγγράφονται τὰ ὀνόματα τῶν μεγάλων εὐεργετῶν τοῦ ἔθνους, ἔζη ἐν εὐτυχίᾳ μετὰ τῆς συζύγου του κ. Ἀρίστης καὶ μιᾶς ἀδελφῆς του. Ἄν καὶ δὲν ἦτο ἱκανῶς πλούσιος, δὲν ἦτο ὁμοῦ καὶ πτωχός, διότι ἐν τῇ Μεγάλῃ οἰκῇ Ζαρίφη καὶ τοῖς ἐργαζομένοις ἐν αὐτῇ δὲν εἶχε τόπον ἢ ἐνδεῖα, ἔζη ἐν σχετικῇ εὐτυχίᾳ καὶ ἐν τῇ οἰκῇ αὐτοῦ ἐβασίλευεν ἡ τάξις, ἡ συζυγικὴ ἀγάπη καὶ εἰρηνικὴ συμβίωσις καὶ ἐν μόνον νέφος ἐπεσκίαζε τὴν εὐτυχίαν των ἢ στέρησις τέκνων, ἀλλὰ καὶ τὸ νέφος τοῦτο διεσκέδαζεν ἢ μικρὰ Αἵκα-

τερίνη, ἣν εἶχεν υἱοθετήσῃ τὸ εὐτυχὲς καὶ φιλεὺσπλαγγχον τοῦτο ζεῦγος, ἠγάπα περιπαθῶς ὡς τέκνον καὶ ἀνέτρεφεν αὐτὴν μεθ' ὅλης τῆς ἐπιμελείας. Ἐνώπιον δὲ τοῦ φιλεὺσπλαγγχου τοῦτου ζεύγους ἰδοὺ πῶς με ἔφεραν ἡ Θεία Πρόνοια.

Ἐσπέραν τινα τοῦ Σαββάτου 16ης 7)δρίου τοῦ 1882ου ἔτους, ἐνῶ ὁ πατήρ μου ἕνεκα τῆς δυσχεροῦς θέσεώς του, εὕρισκετο διαταθειμένος εἰς σκέψεις περὶ τῆς ἀποκαταστάσεώς μου, ὁ ἀείμνηστος ἀνὴρ ἐπιστρέψας ἐκ Γαλατῶ εἰς τὴν ἐν Θεραπείοις οἰκίαν του τὴν εἰς τὴν γραμμὴν τῆς ἀγορᾶς οὖσαν καὶ καθήσας ἐπὶ τοῦ ἐξώστου αὐτῆς, ἐν ᾗ ἐθεάτο πάντας τοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀνερχομένους καὶ κατερχομένους, αἰφνίως ἤκουσε συζήτησιν κηπουρῶν γενομένην ἐν τῷ ἐναντι καφενείῳ, ἐν ᾗ καὶ συνεζήτουν διάφοροι κηπουροὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ὁ πατήρ μου. Τὴν συζήτησιν αὐτὴν ἀκροώμενος βλέπει διαρχόμενον καὶ πρὸς τὸ καφενεῖον ἐκεῖνο διευθυνόμενον τὸν συνεγχώριόν μου Κυριακὸν Μπαλάσκαν, ὅστις ἦτο καὶ τακτικὸς ὑδροφόρος τῆς οἰκίας του. Τοῦτον καλεῖ ἵνα πληρώσῃ τὸ ἐν τῇ οἰκίᾳ του κομισθὲν παρ' αὐτοῦ τῆς ἑβδομάδος ὕδωρ, ὡς εἰθισται κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκαίνην ἐν Κωστ)πόλει. Ἐν τῇ πληρωμῇ δὲ καθ' ἣν συνωμίλουν περὶ τῶν συζητούντων ἀπέναντι κηπουρῶν, ὁ Κυριακὸς ἐδράξατο τῆς εὐκαιρίας ἵνα στρέψῃ τὸν λόγον πρὸς τὸν ἐν τῇ ὁμηγύρει τῶν κηπουρῶν ἐντονώτερον ὁμιλοῦντα πατέρα μου, ὅστις εἶχεν ἐπειστήσει πρὸ ὀλίγου καὶ τὴν προσοχὴν τοῦ κ. Γεωργίου Σοφριανοῦ. Σκοπὸς δὲ τοῦ Κυριακοῦ ἦτο νὰ ἐκθέσῃ εἰς τὸν κ. Γ. Σοφριανὸν τὴν ἐλασινὴν κατάστασίν μου καὶ ἐφελκύσῃ τὸν οἶκτον αὐτοῦ ἐπ' ἐμοῦ γνωρίζοντος τὰ φιλεὺσπλαγγχνα αὐτοῦ αἰσθήματα. Τῷ ὄντι δὲ ἐκθέσας τὰ κατ' ἐμὲ μετὰ συγκινήσεως καὶ ἐν πάσῃ δυνατῇ λεπτομερείᾳ, ἔδειξε συνάμα, ἵνα ἔτι περισσότερον κινήσῃ τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ ἐνδιαφέρον του, καὶ ἐπιστολὴν τινα γεγραμμένην διὰ τῶν ἀτελῶν χειρῶν μου, τὴν ὁποίαν ἐκ τῆς πατρίδος τῇ εἶχον γράψῃ καὶ τῇ εἶχον κομίσει ἐκ μέρους τῆς συζύγου του καὶ τὴν ὁποίαν ἐπὶ τοῦ θυλακίου του ἔφεραν. Ὁ κ. Γ. Σοφριανὸς τόσον ἐκ τῆς διηγήσεως τοῦ Κυριακοῦ περὶ τῆς ἀναπηρότητος, ὅσον καὶ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ἣν εἶχεν ἀνά χειρας, καὶ ἐθεώρει, ἐξεπλάγγη δυσπιστιῶν νὰ παρα-

δεχθῆ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκαίνη ἦτο γεγραμμένη ὑπὸ τοῦ συνιστωμένου ἀναπήρου. Ἡ τοιαύτη δυσπιστία συνέβη καὶ ἄλλοτε εἰς ἄλλους καὶ μέχρι τοῦδε συμβαίνει εἰς πολλοὺς μὴ γνωρίζοντάς με καὶ πρὸς οὓς γίνεται λόγος περὶ ἐμοῦ παρὰ τῶν γνωρίζόντων με προσωπικῶς. Ἡ κ. Ἀρίστη ἡ εὐγενὴς σύζυγος τοῦ κ. Γ. Σοφριανοῦ, ἀκούσασα τὴν μετὰ τοῦ Κυριακοῦ συνδιάλεξιν τοῦ συζύγου τῆς ἐκ τοῦ παρακειμένου δωματίου, ὡς καὶ τὴν ἀπορίαν αὐτοῦ, προσῆλθε καὶ αὐτὴ εἰς αὐτὴν, ἵνα καλύτερον ἐνωτισθῇ καὶ λαβοῦσα ἀνά χειρας τὸ γράψιμόν μου συνεμερίσθη καὶ αὐτὴ τὴν ἀπορίαν, ὑφ' ἧς κατελήφθη ὁ σύζυγός της, καὶ ἐν τῷ ἅμα αἰ εὐγενεῖς καρδίαι ὑπὸ οἴκτου κινούμεναι ἀγαθὰ ὑπὲρ ἐμοῦ ἐβουλεύσαντο. Τὰς χορδὰς τῶν εὐγενῶν καρδιῶν κεντᾶ εὐκόλως ἡ εὐσπλαγγχία. Τὸ φιλεὺσπλαγγχον τοῦτο ζεῦγος ἀπεφάσισεν ὅπως τὴν ἐπομένην ἡμέραν τῆς Κυριακῆς μετὰ τὴν Θείαν λειτουργίαν ἔλθῃ εἰς τὴν καλύβην τοῦ πατρὸς μου, ἄνωθεν τῆς ὁποίας ὑπῆρχε καὶ ἰδιόκτητος αὐτῶν ἀμπελών, καὶ ἰδίαις αἰσθήσεσιν ἀντιληφθῇ περὶ τῆς καταστάσεώς μου, τὴν ὁποίαν ἴσως ἐφρόνουν ὅτι ὑπερβολικῶς παρέστησεν αὐτοῖς ὁ Κυριακός. Τοῦτο δὲ εἶπεν ἡ κ. Ἀρίστη εἰς τὸν ἀναχωροῦντα Κυριακὸν, ὅστις ἐκείθεν διηυθύνθη περιχαρῆς εἰς τὴν καλύβην μας διότι ἐπρόκειτο ν' ἀνακοινώσῃ καὶ ἐκθέσῃ εἰς ἡμᾶς εὐχάριστον πληροφορίαν. Ἡ ἐν ὄρα κρίσιμῃ αἰφνίδιος καὶ ὅλως ἀπροσδόκητος ἔσπερινὴ αὐτῆ χαροποιὰ εἶδῃσις τοῦ Κυριακοῦ τοῦ κατ' εὐκαιρίαν συνδιαλεχθέντος περὶ ἐμοῦ ἐφάνη εἰς ἡμᾶς ὡς ὑποφώσκουσα αὐγὴ ζοφώδους καὶ ἀσελήνου νυκτός, καθ' ἣν τὸ ἀδέσθαιον τοῦ μέλλοντός μου οὐκ ἔδιδε τοῖς βλεφάροις ἡμῶν ὕπνον, οὐδὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν νυσταγμόν. Ὑπῆρξε, λέγω, καὶ ἀφορμὴ εὐλογος ὅπως κατευχαριστήσῃ τὰς ψυχὰς μας καὶ μάλιστα ἐμοῦ τοῦ δυστυχοῦς, ὁ ὁποῖος ἐμελλον νὰ γευθῶ ὅλων τῶν ἀπολαύσεων τῆς τε πνευματικῆς μορφώσεως καὶ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Καὶ πράγματι τὴν ἐπομένην ἡμέραν τῆς Κυριακῆς, ἐνῶ ἔγραφον ἐπιστολὴν τινα, τὴν ὁποίαν θὰ ἔστελλον εἰς πατρίδα, ἤκουσα ἐξωθεν βηματισμοὺς καὶ ἐν τῷ ἅμα τὴν εἴσοδον ἀνδρὸς καὶ γυναικός, διότι τὸ εὐγενὲς ζεῦγος

ὡς ἀφ' ἐσπέρας προῦπεσχέθη τῇ Κυριακῇ εὐηρεστήθη νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν πενιχρὰν καλύδην ἡμῶν.

Κατὰ σύμπτωσιν δὲ ὅτε εἰσῆλθον ἐν τῇ καλύδῃ μὲ εὖρον κατάμονον καὶ γράφοντα καὶ ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς ἐλεινῆς καταστάσεώς μου, ἦν ὀφθαλμοφανῶς εἶδον, ἢ ἐκπληξίς τιν, ὅφ' ἦς ἦσαν κατειλημμένοι ἐκ τῆς διηγήσεως τοῦ Κυριακοῦ, ἐπετάθη καὶ ἐκορυφώθη περισσότερο. Τὸ ὅλως εἰς ἐμὲ ἀγνωστον ἐκεῖνο ζεῦγος, ὅπερ μὲ περιεργάζετο μετὰ περιεργείας καὶ συμπαθείας καὶ φικτερε τὴν τύχην μου, μετὰ τινα λεπτὰ τῆς ἐκστάσεώς του πλησιάσαν οὐ μόνον ὠμίλησε πρὸς ἐμὲ θελκτικῶς, ἀλλὰ καὶ ἤρξατο νὰ μ' ἐρωτᾷ γλυκεῖα καὶ συμπαθητικῇ τῇ φωνῇ περὶ τοῦ ὀνόματός μου, περὶ τῆς πατρίδος μου, περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς εἰς Κοινστ)πολιν ἀφιξεῖός μου καὶ τέλος περὶ τῶν διαθέσεών μου ἂν ἔχω τοιαύτας πρὸς ἐκπαίδευσιν. Εἰς ἀπάσας τὰς ποικίλας ἐρωτήσεις, ἃς μοὶ ἀπέτεινεν ἡ ἀπροσδόκητος παρουσία τοῦ ἀγνωστοῦ μοι ζεύγους ἀπήντησα λίαν εὐκρινῶς καὶ εὐστόχως, ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ ἐρωτήσει, ἂν ἔχω ἴφραιν ὅπως σπουδάσω, ἤρθάνθη ἐν αἰσθημα, τὸ ὅποιον δυσκόλως περιγράφεται καὶ τὸ ὅποιον αἰσθάνονται μόνον οἱ ἀπόκληροι τῆς τύχης εἰταν βλέπωσι προσεγγίζουσιν πρὸς αὐτοὺς τὴν φαινήν ἐλπίδα, ἣτις προεικονίζει αὐτοῖς τὴν ἐπίτευξιν πόθου διακκοῦς, τὸν ὅποιον διὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν δυνάμεων δὲν δύνανται νὰ πραγματοποιήσωσιν, καὶ ἀπήντησα μετὰ θάρρους ὅτι, ἀφ' οἴου ἐγνώρισα τὸν κόσμον αὐτῇ καὶ μόνῃ ἦτο ἡ ἐπιθυμία μου καὶ εἶναι. Ἡ εὐστοχος καὶ μετὰ πόθου ἀπάντησίς μου κατευχαρίστησε τὸ μετὰ προσοχῆς ἀκροώμενον ζεῦγος τὸ ἔχον προσηλωμένον τὸ βλέμμα ἐπὶ τῶν ἀτελῶν μου χειρῶν.

Ἐν τῇ μεταξὺ εἰσῆλθε καὶ ὁ ἀπὸ πρῶτας ἀπουσιάζων πατήρ μου, ὅστις καὶ χαιρετίσας ταπεινῶς τὸ γνωστὸν εἰς αὐτὸν εὐγενὲς ζεῦγος, ἤρξατο νὰ συνδιαλέγηται μετὰ τοῦ κ. Γ. Σοφριανοῦ τουρκιστί, ἵνα μὴ πικρὰνῃ φαίνεται ἐμὲ περισσότερο λόγον ποιοῦντες περὶ τῆς σωματικῆς μου καταστάσεως. Μετὰ δὲ τὸ πέρας τῆς ἐπ' ἀρχετὴν ὥραν εἰς ἀγνωστὸν μοι γλῶσσαν γενομένης συνομιλίας ὁ κ. Γ. Σοφριανὸς προσέθηκεν ἑλληνιστί εἰς τὸν πατέρα μου τοὺς ἐφεξῆς λόγους. «Ἐχε θάρρος, μάστορ Βαγγέλη ἡ-

μεῖς σήμερον ἦλθαμεν ἐπίτηδες διὰ νὰ ἴδωμεν τὸν υἱόν σου, τοῦ ὁποίου τὴν παράστασιν χθὲς τὸ ἐσπέρας ἔκαμεν εἰς ἡμᾶς ὁ νερὰς Κυριακὸς καὶ τοῦ ὁποίου πράγματι τὴν ἐλεινὴν κατάστασιν βλέπομεν σήμερον καὶ λυπούμεθα πολὺ καὶ θὰ φροντίσωμεν νὰ τὸν εἰσάξωμεν ἐφέτος εἰς τὴν ἐδῶ σχολὴν μας». Ταῦτα εἰπόντος τοῦ κ. Σοφριανοῦ καὶ ἀποσυρθέντος τῆς καλύδης περιήρχετο τὸν κήπον θεωρῶν τὰ διάφορα ἐν αὐτῷ ὀπωροφόρα δένδρα.

Ἐξεληθοῦσα δὲ κατόπιν καὶ ἡ κ. Ἀρίστη συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου ἔστη πρὸ τῆς ἐν τῇ καλύδῃ ἀναθενδράδος καὶ σταματήσασα τὸν πατέρα μου εἶπεν εἰς αὐτὸν μὲ συμπαθητικὴν φωνὴν τὰ ἐξῆς: «Καῦμένε, μάστορ Βαγγέλη πολὺ ἐλυπήθημεν τὴν κατάστασιν τοῦ υἱοῦ σου. Χθὲς τὸ ἐσπέρας οἱ λόγοι τοῦ Κυριακοῦ μᾶς ἐφάνηκαν κάπως παράξενοι, ἀλλὰ σήμερον ἡ λέξη μας ἠδὲξήθη περισσότερο. Γνωρίζομεν τὴν ἀνέχειάν σου πρὸς ἐκπαίδευσιν τοῦ τέκνου σου καὶ θὰ τὸ εἰσάξωμεν ἡμεῖς ἐφέτος ἐδῶ καθὼς καὶ ὁ κ. Σοφριανὸς ἀπὸ χθὲς τὸ ἐσπέρας τὸ εἶπεν. Βλέπομεν διὰ τὸ καῦμένο τὸ παιδάκι ἔχει πόθον διὰ γράμματα. «Ἡ τύχη, ἢ ὁποῖα τὸ ἐστέρησε τῶν χειρῶν του, ὡς φαίνεται, δὲν προόρισεν αὐτὸ νὰ ζῆ περιφερόμενον εἰς τοὺς δρόμους. Τοῦτο σοῦ λέγω, διὰ θὰ ἔλθῃ ὦρα νὰ παρηγορηθῆς καὶ εἶσαι εὐτυχῆς ἀπέναντι ἄλλων γονέων ἐχόντων τέκνα ἀνάπηρα καὶ περιφερόμενα εἰς τοὺς δρόμους». Μόλις ἐτελείωσεν ἡ εὐγενὴς Κυρία, ἡ οὐ μόνον κατ' ὄνομα, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν καρδίαν Ἀρίστη τοὺς μέχρι τῶν ἐγκάτων τῆς καρδίας τοῦ δυστυχοῦς πατρὸς μου εἰσδύσαντας παρηγορητικοὺς λόγους τοὺς ἀναπτερόσαντας σὺν τοῖς προηγουμένοις τοῦ εὐγενοῦς συζύγου τῆς τὴν παρήγορον ἐλπίδα ἤλθε καὶ ὁ κ. Σοφριανὸς καὶ ἀμέσως ἀμφότεροι οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Θείας Προνοίας δι' ἐμὲ μὲ παρέλαβον μεθ' ἑαυτῶν καὶ ἐπορεύθημεν εἰς τὴν οἰκίαν των, ἐν ἣ ἡ εὐποιεῖα καὶ ἡ εὐσπλαγχνία εἶχε στήσει χρυσοῦν τὸν θρόνον τῆς. Καθ' ἣν ὥραν ἀπεχωριζόμεν πατὴρ μὴ δυναμένου νὰ πράξῃ δι' ἐμὲ ὅτι ἐπιθύμει, καὶ ἠκολούθουν τοὺς προστάτας, οὓς ἡ Θεία πρόνοια μοὶ ἔστειλε, κατὰ τὴν ὥραν, λέγω, ταύτην δὲν δύναιμι νὰ περιγράψω τὰ αἰσθήματα, ἅτινα κατέλαβον τὴν καρδίαν τοῦ πατρὸς μου καὶ ἐμοῦ. Δάκρυα

χαράς και λύπης διύγρανον τούς μαρμαίροντας ὀφθαλμούς τοῦ πατρός μου κατά τὴν ὥραν ταύτην τῆς ἀναχωρήσεώς μου και μόλις ἠδυνήθη ἐκ τῶν γλυκοπέκρων λυγμῶν νὰ προσθέσῃ τὰς ἐξῆς λέξεις πρὸς τὸ ἀπερχόμενον μετ' ἐμοῦ ἐκεῖνο ζεῦχος. "Ὡρα καλή σας κ. Σοφριανὲ και κ. Ἀρίστη, και ὅπως σὰς φαιήσῃ ὁ Θεὸς κάμειτε ὅ,τι δὲ θὰ κάμῃτε ἐπὲρ τοῦ υἱοῦ μου εἰς τὸν κόσμον τοῦτον θὰ γραφθῇ με χρυσᾶ γράμματα εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ὅποῖον και ἐγὼ ἡμέρα και νύκτα θὰ δέωμαι νὰ σὰς ἀνταποδώσῃ διὰ τὴν καλωσύνην σας πᾶν ἀγαθόν... Ταῦτα εἰπόντος τοῦ πατρός μου τοῦ μέχρι τῆς ἔξω θύρας τοῦ προαυλίου τῆς καλύβης προπέμφαντός μας και ὑποκλιθέντος ταπεινῶς πρὸ τῶν προστατῶν μου ἐπανεκάμψην εἰς τὴν καλύβην ἐνθακρυσ, Κύριος οἶδεν ἐπὶ πόσῃν ὥρᾳ. Ἐγὼ δὲ ὁ τλήμων διερχόμενος διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς πρὸς τὴν οἰκίαν ἀγοῦσης μετὰ τῶν προστατῶν μου, ἔτρεμον σπασμωδικῶς ἐκ τῆς περιέργου θέας τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ καιθημένων πολυπληθῶν ἀνθρώπων, πρὸς οὓς καθιστάμην ἀντικείμενον ἀπορίας και θαυμασμοῦ και οἷτινες ἐψιθύριζον ἀλλήλοις λέγοντες. "Ἴδού ὁ ἀνάπηρος υἱὸς τοῦ μπαξιβεβάνου Βαγγέλη, ὁ ὁποῖος πρὸ ἡμερῶν ἦλθεν ἀπὸ τὴν πατρίδα".

Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Γ. Σοφριανοῦ εἶχον συναθροισθῆ και ἀρκεταὶ κυρίαὶ γειτόνισσαι και συγγενικαί, λαβοῦσαι γνῶσιν προηγουμένως τῶν διατρεχόντων και περιμένουσαι ἐναγωνίως τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ζε ὕγους συνοδευομένου ὑπ' ἐμοῦ ὅπως ἐκ περιεργίας με ἴδωσι και αὐταὶ ἰδίως ὀφθαλμοῖς. Ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς τὴν οἰκίαν, ἀνήλθομεν τὴν κλίμακα και εἰσῆλθομεν εἰς τὸ τῆς ὑποδοχῆς δωμάτιον, εἰς ὃ ἐκάθηντο ὄμιλος γυναικῶν καλῶς ἐνδεδυμένων, αἷτινες ὡς θέμα τῆς ὀμιλίας τῶν εἶχον ἐμέ. Αἱ κυρίαὶ ἐκείναι ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν διευθύνουσαι ἐπ' ἐμοὶ τὸ βλέμμα τῶν ἵνα ἴδωσι τὸ πάθος μου ὅπερ ἐκάλυπτον κάτωθεν τοῦ ἐπανωφωρίου μου οὐκ ἠδύναντο. Ἡ καρδία μου ἦτις ἔπρεπε νὰ χαρῆ, τούταντίον ἐπαλλεν ὡς τοῦ περιπεσόντος εἰς τούς ληστὰς και τοῦτο διότι ἡ θέα τῶν ἀτελῶν μου χειρῶν ἐσπάραιεν αὐτὴν δεινῶς. Τὴν μεγαλυτέραν πράγματι περιέργειαν ἐκίνησεν εἰς τὰς ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ ἀναμενούσας κυρίας ἡ

τῶν χειρῶν μου ἔλλειψις. Ἐν τῷ προσώπῳ αὐτῶν ἐφαίνετο ἐξωγραφισμένη οὐχὶ ἡ ἀπορία, ἀλλ' ἡ ἐκπληξις, ἡ κατάπληξις και ἠρξάντο νὰ συνδιαλέγωνται ἀναμεταξύ τῶν ἀποτείνουσαι και εἰς ἐμὲ ἐνίοτε λόγους ἐνθαρρυντικούς. Εἶνε περιττὸν νὰ προσθέσω ὅτι ἐνώπιον τοιαύτης εὐγενοῦς χορείας καλλιπαρείων δεσποινίδων, ἐγὼ ἰστάμην οὐ μόνον συνεσταλμένος, ἀλλ' ἠσθανόμην μεγάλην ψυχικὴν ταραχὴν και ἡ καρδία μου δὲν ἔπαυεν οὐδόλως τούς ἰσχυροὺς πάλμους τῆς, διότι ἡ συνδιαλέξις αὐτῶν ἀν και ὑπῆρξεν ἐνδιαφέρουσα δι' ἐμέ, ἐγὼ ἐπροτίμουν τὴν στιγμὴν ἐκείνην χιλίας φορές τὴν εἰς τὸν κήπον ἐπάνοδόν μου παρὰ τὰς χρυσὰς ἐλπίδας και ἕκαστον λεπτὸν μοὶ ἐφαίνετο ὥρα ὀλόκληρος μέχρις οὐ τὴν ψυχικὴν μου ταραχὴν διεδέχθη γλυκεῖά τις γαλήνη και παραμυθία. Ὅτε δὲ μετ' ὀλίγον ἡ ὑπηρέτρια τοῦ οἴκου προσέφερε τὸ γλυκόν, ὅπερ ἦλθε κατά σειράν και εἰς ἐμὲ και ἠναγκάσθη τῇ προτροπῇ αὐτῶν νὰ ἐξαγάγω και ἀπλώσω τὰς μέχρι τοῦδε βραχείας και ἀτελεῖς χεῖράς μου τὰς ὑπὸ συστολῆς κρυπτομένας, τότε ἡ περιέργεια ὄλων ἐπετάθη εἰς τὸ κατακόρυφον και καρδιακοὺς πόνους διέχυσαν, και ἐπαιδῆ, ἀφ' ἐνός μὲν ἕνεκα τῆς ἀτελείας αὐτῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἕνεκα τῆς συστολῆς μου δὲν ἠδυνήθη νὰ εἰσδύσω τὸ κοχλιάριον και λάβω ἐκ τοῦ γλυκίσματος, ἀναστᾶσα ἡ κ. Ἀρίστη μ' ἐβοήθησεν εἰπούσα πρὸς ἐμέ. "Ἄνοιξε παιδί μου, τὸ στόμα σου και φάγε τὸ γλυκόν σου," ὅπερ και ἔπραξα. Τὸ καφέν ὅμως ἀκολούθως ἠρνήθη νὰ λάβω διὰ τὸν αὐτὸν λόγον νομίζων ὅτι μὴ λαμβάνων αὐτὸν ὡς ἔπρεπε θὰ καθιστάμην περίγελως. Καὶ εἰς αὐτὸν ὅμως ἡ ἴδια κυρία μοὶ εἶπεν: "πάρε και τὸν καφέν σου και μοὶ ἐντρέψου". Καὶ ὅμως οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον, ὡς ἐνόμιζον, περίγελως θὰ καθιστάμην, διότι αἱ εὐγενεῖς καρδίαὶ οὐδέποτε ἐμπαίζουσι τὴν δυστυχίαν. Καὶ τῷ ὄντι εἰς τὰς καρδίας τῶν εὐγενῶν κυριῶν, ὡς ἀντελήφθη, ἅμα τῇ λήψῃ τοῦ καφέ, ὑπεχώρησε πᾶν αἶσθημα ἀπλῆς και ἀδιαφόρου περιεργίας και κατέλαθε τὴν θέσιν τὸ αἶσθημα τῆς συμπαθείας και τοῦ οἴκτου και οὐδόλως ἀμφισβάλλω ὅτι ἐκάστη ἐξ αὐτῶν εἶπε νοερώς. "Ὡς θαυμασιὰ τὰ ἔργα Σου Κύριε. κτλ."

Ἡ ὕψ' ὄλης τῆς εὐγενοῦς χορείας δοκιμὴ μου εἰς τὸ φαγητόν.

Μετ' ὀλίγην ὥραν τραπέζης στρωθείσης κατήλθομεν ἅπαντες τὴν ὠραίαν κλίμακα καὶ εἰσῆλθομεν εἰς τὸ ἐστιατόριον ἔνθα ὁ κ. Σοφιανός, τὰ οἰκογενειακά του μέλη καὶ ἅπασαι αἱ ἄλλαι κυρίαι ἐκάθησαν εἰς τὰς συνήθεις θέσεις των μεθ' ὧν ἔλαβον καγὼ μέρος καθήσας κατὰ προτροπὴν των παραπλευρῶς τῆς προστάτιδός μου κ. Ἀρίστης. Ἦτο δὲ πραγματικῶς ἀξιοθαύμαστος καὶ εἰς ἄκρον εὐχάριστος ἢ καθαριότης καὶ ἡ τάξις ἐφ' ὅλων τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης πραγμάτων. Ὅτε δὲ ἠπλώσα τὰς χεῖρας νὰ λάβω διὰ τοῦ κοχλιαρίου φαγητόν, εἶδον νὰ τρέχωσιν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ἀδελφῆς κ. Σοφιανοῦ δάκρυα, ἦτις καὶ προσελθοῦσα μοι ὠμίλησε μυστικώτατα ὅπως λάβω θάρρος εἰς τὸ φαγητόν μου. Τολμῶ δὲ νὰ εἶπω ὅτι ἡ εὐθυμία ἔλλειπεν ἐκ τῆς τραπέζης ἐκείνης διότι ὁ ὑπὲρ ἐμοῦ οἶκτος των εἶχεν ἀπομακρύνει αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἐκείνην δι' ἐμέ.

Ἡ εἰς τὸ βαλανεῖον μετάβασίς μου καὶ ἡ καινουργῆς προσφερθεῖσά μοι ἐνδυμασία.

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ γεύματος μία ἐξ αὐτῶν τῶν κυριῶν κατ' ἐντολὴν τῆς κ. Ἀρίστης ὠδήγησέ με εἰς ἕτερον δωμάτιον, εἰς δ' ἔλθοῦσα καὶ αὐτὴ φέρουσα μεθ' ἑαυτῆς ὑποκάμισα, περισκελίδα καὶ ἐπενδύτας, οἱ ὅποιοι ἐν στιγμῇ ἐπιδιορθωθέντες προσηρμώσθησαν εἰς τὸ ἀνάστημά μου καὶ εἰς τὸ μέτρον τῶν βραχειῶν χειρῶν μου. Κατόπιν τούτων ὠδηγήθην εἰς τι πλησίον τῆς οἰκίας αὐτῶν βαλανεῖον, ὅπουθεν λουσθεὶς καὶ καθαρισθεὶς ἐπανήλθον εἰς τὴν οἰκίαν με καινουργῆ ἐνδυμασίαν παρακαθήσας εἰς τὸ τῆς ὑποδοχῆς δωμάτιον λίαν διαφορετικῶς τῆς προτέρως καταστάσεώς μου καὶ ὡς τέκνον πλουσίων γονέων. Ἀπορριφθείσης τῆς πρώτης πενιχρᾶς ἐνδυμασίας μου ἀπερρίφθη σὺν αὐτῇ καὶ ἡ δειλία μου καὶ βαθμηδὸν ἢ τεταραγμένη μου καρδιά ἤρξατο νὰ αἰσθάνηται κάπως χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν, εἰς δὲ τοὺς γέλωτας καὶ χαριεντισμοὺς αὐτῶν μειδίαμα ἀσθενὲς ἐφαίνετο νὰ διαστέλλη κάπως καὶ τὰ παραμμένα χεῖλη μου τοῦ δυστυχοῦς.

Γονεῖς, δότε εἰς τὰ τέκνα σας καινουργῆ ἐνδυμασίαν καὶ θὰ ἴδῃτε ἐν τῷ προσώπῳ αὐτῶν ἀλλοίωσιν τινα προσερχομένην ἐκ τῆς χαρᾶς τὴν ὁποῖαν αἰσθάνονται φέροντα αὐτὴν!

Ἡ εἰς τὸ κατάλυμα τῶν διδασκάλων μετάβασίς μου μετὰ τοῦ προστάτου μου κ. Γ. Σοφιανοῦ.

Θέλων δὲ ὁ προστάτης μου τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἡμέραν νὰ μοι δώσῃ νὰ ἐννοήσω ὅτι ὁ σκοπὸς του ἦτο νὰ πράξῃ πολλὰ ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ ἐξ ἀρχῆς νὰ πληρώσῃ τὴν καρδίαν μου χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως μ' ἔφερε μετὰ μεσημβρίαν εἰς τὸ δωμάτιον τῶν ἐνεκα τῆς Κυριακῆς ἀργίας ἀναπαυομένων τότε τριῶν διδασκάλων τῆς τῶν Θεραπειῶν Ἑλλ. Σχολῆς κκ. Φωτίου Δημητριάδου διευθυντοῦ, Βασιλείου Σκάρδη καὶ Ἀναστασίου Σεραϊδάρη, ὧν κατὰ συμβουλήν τοῦ διευθύνοντός με εἰσελθὼν ἠσπάσθη τὰς δεξιὰς. Τὸ πρῶτον αἰσθημα, τὸ ὁποῖον ἠσθάνθησαν οἱ ἐλλόγμοι κύριοι ἐπὶ τῇ θέᾳ μου ἦτο αἰσθημα λύπης καὶ οἴκτου, ἀλλ' ὅτε κατόπιν ἐξήτασαν τὰς πνευματικὰς μου δυνάμεις καὶ ἐδοκίμασαν τὴν πρὸς τὸ γράφειν ἐπιδεξιότητά μου ἐξεπλάγησαν καὶ ἀμέσως ἀπεφάσισαν τὴν κατάταξίν μου εἰς τὴν β' καὶ ἀνωτάτην ἐνυπάρχουσαν τάξιν τοῦ ἐλληνικοῦ, ἧς καὶ ἦκουσα τὰ διδαχθέντα μαθήματα καθ' ὅλον τὸ σχολικὸν ἐκεῖνο ἔτος, φοιτῶν τακτικῶς καὶ καταγινόμενος μετ' ἐπιμελείας.

Ἡ ἐπάνοδός μου εἰς τὴν οἰκίαν μετὰ τοῦ προστάτου μου καὶ αἱ πατρικαὶ πρὸς ἐμὲ συμβουλαὶ του.

Ἐπανακάμφαντες μετὰ τοῦ προστάτου μου καὶ πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν, ὁ γενναϊόδωρος οὗτος ἀνὴρ μετὰ πατρικοῦ ὕφους ἐμφαίνοντος ἄκραν φιλοσοφίαν μοι εἶπε τὰ ἐξῆς: "Κοινοστατῖνε θὰ σοῦ δώσω συμβουλὰς φρονίμους καὶ πρέπει νὰ τὰς ἀκολουθήσῃς" Ἀπὸ τῶρα καὶ ἐξῆς θὰ μένης εἰς τὸ σπίτι μου, θὰ τρώγῃς μαζί μας καὶ θὰ λαμβάνῃς πάντοτε με θάρρος πάντα τὰ πρὸς συντήρησίν σου. Τοῦ λοιποῦ θὰ σὲ θεωρῶμεν ὡς τέκνον μας. Τὴν κ. Ἀρίστην θὰ θεωρῆς ὡς μητέρα σου καὶ αὐτὴ θὰ σοῦ δίδῃ τὰ πάντα. Νὰ μὴ στενοχωρηθῆς καθόλου. Οἱ ἄνθρωποι τῆς κοίμο-

SISMANOGLIO
MEGARO

πόλεως και ἐν γένει ἀπίσης τῆς πόλεως εἶνε φιλεύσπλαγχοι, λυποῦνται και βοηθοῦν τοὺς πτωχοὺς και πάσχοντας και δὲν περιπαίζουν οὔτε περιγελοῦν κανένα." Ἐχω ἐλπίδας ὅτι θὰ φανῆς πολὺ ἐπιμελὴς εἰς τὰ μαθήματά σου και διὰ τῆς μαθήσεως τὴν ὁποίαν ἠκολούθησας θὰ δυνηθῆς νὰ ζήσης καλά. ..

Τὰ μελίρρυτα ταῦτα λόγια ἐνίσχυσαν λίαν ἐμὲ τὸν ἀπέλπιδα, ὡς ἐνισχύει τὰ μαραμμένα ρόδα ἢ τῆς πρωίας θρόσος, ἢ δὲ φιλόστοργος δειχθεῖσα πρὸς ἐμὲ ἀγάπη κατέπαυσε τὰς πικρίας μου ὡς καταπαύει τὴν δίψαν τοῦ ὄδοιπόρου τὸ διαυγὲς ὕδωρ !! Ἐκ τῆς εὐτυχοῦς ταύτης δι' ἐμὲ στιγμῆς διεσκέδασα πάραυτα τὴν ταρχῆν μου, διελύθη πάραυτα ἡ ὁμίχλη τῶν σκέψεών μου, ἤτις ἐπὶ τσσαύτας ἡμέρας μου εἶχε θολώσει τὸν ἐγκέφαλον και δὴ κατὰ τὰς τελευταίας, ὡς ἀνωτέρω ἐξέθηκα, τὸ δὲ πρόσωπόν μου ἐκ τῆς χαρᾶς ἠλλοιώθη και ἐν ἐνὶ λόγῳ ἢ στιγμῇ ἐκείνῃ ἦτο δι' ἐμὲ τὸ γλυκὸ μειδίημα, τὸ ὁποῖον διέλυσε τὰς ὀξείας μου ἀλγηδόνας, ὡς διαλύει τὸ σκότος ἢ τῆς ἠοῦς ἐμφάνισις εἰς τὸν ὀρίζοντα. Τὰς εὐγνώμονας ταύτας και τελευταίας πατρικᾶς συμβουλᾶς τῆς ἡμέρας ἐκείνης τὰς ἐμβαλλούσας παρηγορίαν εἰς τὴν τεθλιμμένην καρδίαν μου ἐνεχάραξα βαιθέως εἰς τὴν ψυχὴν μου και ἐνέτεινα ὅλας μου τὰς δυνάμεις, ἵνα φανῶ ἀντάξιός τῆς εὐεργεσίας οὐ μόνον μετὰ ζήλου, ἐπιμελείας και προθυμίας εἰς τὰ μαθήματά μου, ἀλλὰ προσπαθῶν συνάμα ἵνα και διὰ τῆς συμπεριφοράς μου εὐαρεστῶ πάντοτε τοὺς προστάτας μου και οὐδέποτε ἔδωκα ἀφορμὴν δυσαρεσκείας εἰς αὐτοὺς, εἰς οὓς ὀφείλω τὸ πᾶν.

Ὅποια ἀντίθεσις τῆς πρώην μονώσεώς μου πρὸς τὴν νῦν ! Χθὲς μὲν ρακένδυτος, δυστυχῆς, λυπημένος και ἀπηλπισμένος κατὰ τὴν γνώμην τῶν συνεγχωρίων μου, σήμερον δὲ λαμπρῶς ἐνδεδυμένος και ἐν εὐγενεστάτῃ χορείᾳ ἀγνώστῳ μοι και ἀνελπίστῳ εὐρισκόμενος !

Ἐπίστη ἢ Θεία Πρόνοια και δύναμις ἢ τὰ δεινὰ ταχέως μεταβάλλουσα, ὡς τὴν ἀσέλγηνον και σκοτεινὴν νύκτα πρὸς τὴν φωτοδόλον και εὐθυμον ἡμέραν.

Ἡ ἐπιστροφή μου εἰς τὴν καλύβην και ἡ τὴν πρωίαν τῆς ἐπομένης μετάβασίς μου εἰς τὴν φιλόξενον στέγην και ἐξ αὐτῆς ἐν τῇ Σχολῇ μετὰ του προστάτου μου.

Τὸ ἑσπέρας τῆς ἰδίας ἐκείνης ἡμέρας λαθὼν τὴν ἀδειαν τῶν προστατῶν μου διηυθύνθη εἰς τὴν τοῦ πατρός μου κατοικίαν πετῶν ἐκ χαρᾶς, ἵνα ἐκθέσω και πρὸς αὐτὸν τὰ δι' ἐμὲ γενόμενα κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, τὰ ὁποῖα ἀκούσας ὁ δυστυχῆς πατήρ μου ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἔχυνε δάκρυα χαρᾶς και ἐδοξολόγει ἐνδομύχως τὸν Ἰψιστον. Τῆς χαρᾶς ταύτης συμμετέσχον και οἱ ἐν τῇ κήπῳ συνεργαζόμενοι μετὰ τοῦ πατρός μου. Ταῦτα συνέβησαν τὴν πρώτην ἐκείνην και σωτήριον δι' ἐμὲ ἡμέραν,

Διανυκτερεύσας ἐν τῇ τοῦ πατρός μου καλύβῃ, καθ' ὄλην τὴν νύκτα ἐκείνην ὁ ὕπνος μου δὲν ἦτο ὕπνος ἡσυχαστικὸς παρὰ ἀγωνιώδης, καθότι ὁ νοῦς μου περιστρέφετο εἰς τὸ τῆς ἡμέρας ἐπεισῶδιον τῆς μυστηριώδους συναναστροφῆς μου ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κ. Γ. Σοφianoῦ. Ἐγερθεὶς δὲ τὴν ἐπιοῦσαν λίαν πρωί ἐκ τῆς ἀχυρίνης στρωμνῆς μου, ἐφ' ἧς κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην διηλθον τεταραγμένον ὕπνον ἐκ τῆς χαρᾶς μου, πρὶν ἢ ἀναφανῆ ὁ λαμπρὸς φωστὴρ τῆς ἡμέρας εἰς τὸν ὀρίζοντα ἐπανέκαμψα εἰς τὴν φιλόστοργον δι' ἐμὲ στέγην, εἰς τὴν μὲ ὑπεδέχθησαν οἱ προστάται μου ὡς τέκνον τῶν ἐπανακάμπτων ἐκ συγγενικῆς οἰκίας μοι προσέφερον ἄρτον και γάλα ὅπως προγευθῶ και προετοιμασθῶ διὰ τὸ σχολεῖον, εἰς ὃ και μετέβην μετὰ τοῦ προστάτου μου, ὅστις λαθὼν παρὰ τοῦ διευθυντοῦ σημείωσιν τῶν ἀναγκασιόντων βιβλίων μου ἠγόρασεν αὐτὰ τὴν ἰδίαν ἡμέραν κατελθὼν εἰς Γαλατᾶν. Ἀνεκλαλήτου χαρᾶς ἐπληρώθη ἔκτοτε ἡ ψυχὴ μου τοῦ δυστυχοῦς. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην δὲν ἤμην δύσθυμος οὐδὲ μελαγχολικός, ἀλλὰ μία χαρὰ ζωηροτάτη εἶχε διαχυθῆ εἰς τὰ ἐπὶ τοῦ ὀλολεύκου μετώπου μου χαρακτηριστικά, οἱ δὲ ὀφθαλμοί μου ἔλαμπον και ἠκτινοδόλουν μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ σχολείου κατὰ τὴν μεσημερίαν ἐπιστροφήν μου ἐν τῇ οἰκῳ τοῦ κ. Γ. Σοφianoῦ. Ἐνας πόθος ἀκατάσχετος μὲ εἶχε καταλάβει τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὁ πόθος τῆς ἀνυπομονησίας τῆς ἐλεύσεως τῆς ἑσπέρας, ἵνα κα-

SISMANOGLIO

τέλθω ταχύτερον εἰς τὴν ἀποβάθραν τῆς κωμοπόλεως τῶν Θεραπειῶν καὶ περιμεῖνω τὸν προστάτην μου ἐρχόμενον ἐκ τῆς πόλεως καὶ δεχθῶ ἐξ αὐτοῦ τὰ προσδοκώμενα βιβλία καὶ λοιπὰ δῶρα κατὰ τὰς ἀπὸ προῖας δοθείσας μοι ὑποσχέσεις του. Πλὴν καὶ ὁ πόθος μου αὐτὸς ἐξεπληρώθη ὡς ἔλαθον τὰ βιβλία καὶ δύο ὀλοκλήρους ἐνδυμασίας καὶ λοιπὰ χρειώδη σχολικὰ πράγματα ἀγορασθέντα μοι ὑπ' αὐτοῦ.

Οὐ μόνον ἐν τῇ φιλοξενίᾳ ἐκείνῃ στέγγι τρεφόμενος καὶ περιθαλπόμενος διήλθον ἐν χαρᾷ καὶ εὐθυμίᾳ ὀλοκλήρον ἔτος καὶ ἡμέραν παρ' ἡμέρας λαμβάνων θάρρος ἐξιστοροῦσα ἐν μακρᾷ διηγῆσει ἅπαντα τὰ ἐκ τῆς γεννήσεώς μου δεινοπαθήματά μου δι' ὧν σφόδρα συνεκίνουν τὰς φιλευσπλάγγχους καρδίας τῶν προστατῶν μου, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ σχολείᾳ συναναστρεφόμενος μετὰ συμμαθητῶν καλῶς ἀνατετραμμένων ἐξηκολούθουν ἐπιμελῶς τὰ μαθήματά του. Οὐδεὶς οὐδέποτε ἐκ τῶν συμμαθητῶν μου περιεφρόνησέ με, οὔτε δι' ὑπαινιγμοῦ κἄν μοι ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ λυπηθῶ, διότι ἤμην ταῖς χερσὶν ἐλλιπής. Δύναμαι δὲ νὰ προσθέσω ὅτι ἐπὶ ἐν ἔτος, καθ' ὃ ἔμεινα σπουδάζων ἐν τῇ σχολείᾳ ἐκείνῃ καὶ τὸ μετὰ ταῦτα ὀλοκλήρον τριστὸς διάστημα καθ' ὃ ἀνὰ 15)ημερίαν ἐπεσκεπτόμην τὴν κηπουρικὴν καλὴν τοῦ πατρὸς μου ἐργαζομένου ἐν τῇ κωμοπόλει ἐκείνῃ τῶν Θεραπειῶν, ἣν ὡς χώραν γενέθλιόν μου πλέον ἐθεώρησα καὶ ὡς Θεραπειανὸν τέκνον ἐνομιζόμην, ἔζησα ἐν μέσῳ ἀγγέλων καὶ οὐχὶ ἀνθρώπων φερόντων ἀνθρωπίνους ἀτελείας.

Καὶ μετὰ ἐνδεκαετῆ ἀπουσίαν μου ὅτε ἐπεσκέφθην τὸ προάστειον τοῦτο εὖρον μὲν τὴν ἰδίαν συμπάθειαν παρὰ τῶν γνωριζόντων με, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν φιλόξενον οἰκίαν τοῦ προστάτου μου κ. Γ. Σοφianoῦ εἰς τὴν προτέραν θέσιν καὶ κατάστασιν, εἰς ἣν ἀφήκα αὐτήν, διότι μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ Γ. Σοφianoῦ τῇ 24 Ἰουνίου τοῦ 1885ου ἔτους, ὅποτε ἐγὼ ἐφοίτων εἰς τὴν ἐν Φαναρίῳ Μ. τοῦ Γένους Σχολὴν καὶ τὴν εἰς πατρίδα ἀναχώρησίν μου, τοῦ χρόνου προΐοντος ἐπῆλθε τῇ οἰκογενεῖᾳ αὐτοῦ μεγίστη ἐνδεΐα, ὡς κατωτέρω λεπτομερῶς ἀφηγοῦμαι.

Εὐτυχῆς πᾶς ἀνθρώπος ὁ τὴν τύχην του συνδέων πάντοτε

μὲ τὴν Θεῖαν θέλησιν καὶ ἐλπίζων εἰς τὸν πάνσοφον δημιουργὸν τὸν ἐπιδαφιλεύοντα πάντα τ' ἀγαθὰ εἰς τὰ τῶν χειρῶν Του πλάσματα καὶ δὴ εἰς τὰ πάσχοντα. Δεδοξασμένον τοῦ Θεοῦ τὸ ὄνομα τὸ ἐπιχέον βάλαμον παραμυθίας εἰς τὰ σκληρὰ δυστυχήματα τῶν ἐπιγείων βροτῶν, ὧν τὰς ἐλλείψεις ἀναπληροῖ πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως, ἄλλων μὲν διὰ πνευματικῆς ἀναπτύξεως, ἄλλων δὲ δι' ἄλλων μέσων ἐν τῇ παρόντι προσκαιρῷ βίῳ.

Περὶ τοῦ θανάτου τοῦ προστάτου μου Γ. Σοφianoῦ.

Ἀποβιώσαντος τοῦ ἀειμνήστου προστάτου μου Γ. Σοφianoῦ τῇ 24 Ἰουνίου τοῦ 1885ου ἔτους, ἡ ἐκφορά τοῦ λειψάνου του ἐγένετο πομποδεσπότη καὶ πολυπληθεσπότη. Ἐκτὸς τῶν κατοίκων τῆς κωμοπόλεως Θεραπειῶν συνέρρευσαν εἰς τὴν κηδεῖαν του καὶ πλείστοι ἐκ τῶν περίξ προαστείων τῆς πρωτευούσης καὶ ἐκ τῶν εὐγενεστέρων Κυρίων τοῦ Γαλατᾶ γνωριζόντων καὶ ἐκτιμώντων τὸ ἄτομον τοῦ μακαρίτου διὰ τοῦ ἐπίτηδες ὑπὸ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ναυλωθέντος ἐνὸς ἀτμοπλοίου τῆς ἐταιρίας Σιρκὲτ Χαϊριέ. Μετακομισθέντος τοῦ λειψάνου ἐν τῇ ἐκαὶ Μητροπολιτικῇ ναφῇ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τὸ πλῆθος ἐπὶ τοσοῦτον συνοστίζετο ὥστε πολλοὶ δὲν ἠδύναντο νὰ εἰσελθῶσιν ἐν αὐτῇ. Ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία ἐγένετο μεγαλοπρεπεσπότη χοροστατούντων δύο Ἀρχιερέων. Καθ' ὅλον δὲ τὸ τῆς νεκρώσιμου ἀκολουθίας διάστημα κατ' ἐμὲ μετὰ τῶν τοῦ ἀειμνήστου συγγενῶν καὶ ἐξόχων φίλων ἰστάμην ἀκίνητος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ νεκροῦ ἐνδεδυμένος μέλαιναν πένθιμον στολήν, ἐπίτηδες ἀγορασθεῖσαν μοι παρὰ τῆς δεσποινίδος Κλεονίκης Σεβαστοπούλου, ἀτενίζων τὸ τοῦ προστάτου μου πρόσωπον καὶ σπογγίζων τὰ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου ρέοντα πικρότατα δάκρυα. Μετὰ δὲ τὸ πέρασ τῆς ἐπιμηδείου λογοδοσίας τοῦ ἐνὸς τῶν Ἀρχιερέων τοῦ δεόντως ἐξυμνήσαντος τὰς ἀρετὰς καὶ τὸν βίον τοῦ μεταστάντος καὶ πρὸ τοῦ «Δεῦτε τελευταῖον ἀσπασμόν,» ἐξεφωνήθησαν ὑπ' ἐμοῦ τὸ ἐφεξῆς προσφώνημα καὶ τὸ ὅλως συγκινητικὸν ποίημα, ἅτινα, ἂν καὶ ἀτελεῖ ἐκτοτε διατήρησα καὶ χαράττω νῦν ἀνευ οὐδεμιᾶς βελτιώσεως καὶ προσθήκης.

Τὸ προσφώνημά μου.

Τρισέβαστε καὶ αἰμίνηστε προστάτα καὶ εὐεργέτα μου Γ. Σοφριανέ.

Ἄφου ἀνωτέρα δύναμις οὕτως ἐκέλευσεν ἀφ' οὗ ὁ ἀμείλικτος θάνατος βαρέως ἐπῆλθε κατὰ σοῦ καὶ σὲ ἐπληξεν ὡσπερ ὁ φρικώδης κεραυνὸς ἀδιάσπαστον δρῦν, καὶ κατέσβεσεν ἤδη τὴν πολύτιμόν σου ὑπαρξιν, κατεσπάραξε δὲ τὰ στήθη ἡμῶν βλων τῶν πέριξ τοῦ φερέτρου σου ἰσταμένων τῶν τιμησάντων καὶ συνοδουσάντων σήμερον τὴν ἐκφορὰν τοῦ λειψάνου σου, πρὶν δοῖθῃ ὁ ὑφ' ἡμῶν τελευταῖος ἀσπασμὸς ἐπὶ τῆς κρουεῖας κεφαλῆς καὶ δεξιᾶς σου προσέρχομαι τὴν σήμερον ἀποφράδα καὶ θλιβεράν ἡμέραν ἐν συντριβῇ καρδίας καὶ σφόδρα συγκεκινημένον τὸ ὑπὸ σοῦ προστατευθὲν ἄπορον καὶ ἐλλειπὲς τέκνον, τὸ μηδὲλως παύσαν ἀπὸ χιθὲς νὰ συνθρηγῶ καὶ χύνω ἐνθερμα καὶ πικρότατα δάκρυα μετὰ τῶν οἰκείων, συγγενῶν καὶ ἐξόχων φίλων σου, τὸ καὶ νῦν ἐπὶ τοῦ φερέτρου σου ἰστάμενον μελανοφοροῦν καὶ ὀδυρόμενον μετ' αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἀνεπανορθώτῳ συμφορᾷ καὶ στερήσει σου ἐνώπιον τοσοῦτου πολυπληθοῦς, εὐγενοῦς καὶ διακεκριμένου ἀκροατηρίου καὶ ἐκφωνῶ σοι ὡς φόρον σεβασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης τόδε τὸ ἐλάχιστον καὶ ἀτελὲς τοῦ χωρισμοῦ ἡμῶν ποίημα, ἂν καί, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ ὑπερβολικὴ συγκίνησις ἐπὶ τῇ στερήσει πρώτου προστάτου καὶ εὐεργέτου μου, πρώτου, λέγω, τείναντος χεῖρα βοηθείας ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ χορηγήσαντος πάντα τὰ πρὸς φωτισμόν μου, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ἀσθενὲς τῶν δυνάμεών μου ἀρχαρίου ὄντος κωλύει με.

Τὸ ποίημα.

Μόλις ἤρχισ' ἡ ἀηδὼν ἢ εὐλαλὸς νὰ ψάλλῃ,
μὲ τὸ γλυκὺ μελόδημα τοῦ ἔαρος τὰ κάλλι·
Ὅπως ἀκοῦν οἱ ἄνθρωποι καὶ νὰ δοξολογῶσι
τὸν ἀξιόσαντα Θεὸν πάλιν νὰ τὴν ἰδῶσι.
Μόλις τὸ ἔαρ ἤρχισε, τὸ δένδρον νὰ ἀνθίζῃ,
δὲν ἔπαυσεν ὁ θάνατος τοῦ νὰ σὲ ἐνθυμίζῃ·

καὶ νὰ προλέγ' «ἦλθε καιρὸς τὸ ζῆν νὰ ἐκμετρήσῃς,
τὸν βίον τὸν ἐπίγειον Γεώργιε, ν' ἀφήσῃς.»

Προστάτα κ' εὐεργέτα μου καλὴν δὲν εἶχες τύχην,
ἀφ' ἧς στιγμῆς ἠσθένησες καὶ πλάγιασες ε' τὴν κλίνην.

Καμμιά φορά δὲν σ' εἶδαμε τῆς πέμπτης Ἀπριλίου,
γὰ νὰ ἐξέλθῃς νὰ ἰδῆς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου.

Σήμερον μαῦρος οὐρανός, σήμερον μαῦρ' ἡμέρα,
ὁ θάνατος σ' ἀφῆρπασε προστάτα καὶ πατέρα.

Τοῦ βίου σου ἀπέκυψεν ὁ ἄσπλαγχνος τὸ νῆμα,
καὶ σὲ καλύπτει ὁ σκληρὸς ε' τὸ σκοτεινὸν τὸ μνήμα.

Σήμερον τὸ τοῦ Χάρωνος ἀμείλικτον δρεπάνι,
ἡ μαύρις τὰς καρδίας μας, ἔκαμε σὰν μελάνι.

Σήμερον ὄλοι κατηφείς μετὰ θαρυθυμίας,
ἅμα καὶ συγκινήσεως συσφίγγομεν καρδίας.

Καὶ μὲ τὰ δάκρυα τ' ἄφθονα τὰ ρέοντ' ἀπ' τὸ ὄμμα,
τὸ κρουερόν σου ραίνομεν κι' ἀκίνητόν σου σῶμα.

Ἄχ! ἐὰν ἦτο δυνατὸν ν' ἀνοίξῃς τ' ὄμματά σου,
νὰ δγῆς πῶς κλαίει καὶ θρηνεῖ ἡ οἰκογένειά σου.

Νὰ δγῆς καὶ τοὺς πλησίον σου θρηνοῦντας συγγενεῖς σου,
σπογγίζοντας τὰ δάκρυα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου.

Κανεῖς λοιπὸν δὲν δύναται παρηγοριὰ νὰ δώσῃ,
διότι σ' ἐστεργήθησαν καὶ δὲν θὰ σὲ ἰδῶσι.

Νὰ δγῆς κι' ἐμὲ τὸ δυστυχὲς πρὸς ὃ εὐεργεσίαν
τὴν πρώτην σὺ ἐποίησας, μὲ μαῦρ' ἐνδυμασίαν.

Πῶς ἴσταμαι πλησίον σου ε' τὴν ὥραν τὴν ὑστάτην,
ὅπως ἀπαρηγόρητον θρηνοῦν Σὲ τὸν προστάτην.

Πῶς ἀτενίζω ἐπὶ σὲ καὶ μαῦρο δάκρυ χύνω,
κ' εἰς κάθε λέξιν μου αὐτὸ πικρῶς τὸ καταπίνω.

Ἄχ, γύρνα μὲ καὶ κύτταξε πόσοι σὲ τραγυρνοῦμεν,
ὄλοι μὲ μάτια θολερὰ καὶ θλίψεις σὲ κυττοῦμεν!

SISMANOGLIO
IMPERIALE

Ὅλοι μὲ δάκρυα πικρὰ καὶ μὲ λυγμοὺς ἀφθόνους,
καὶ μὲ ἀναστενάγματα τῶν καρδιῶν καὶ πόνους.
Ἄχ, ἀνοιξε τὰ μάτια σου, μὴ τᾶχης σφαιλισμένα !
ἄχ, ἀνοιξε τὰ χεῖλη σου, μὴ τᾶχης κεκλεισμένα !
Ἄχ, κύτταξέ μας μιὰ φορὰ καὶ ἐνεθάρρυνέ μας !
ὠμίλησε, προστάτα μου καὶ παρηγόρησέ μας !
Δὲν μᾶς λυπᾶσαι, φαίνεται, γι' αὐτὸ βαρεῖά κοιμᾶσαι,
κανέναν ἀπὸ μᾶς ἐδῶ καθόλου δὲν θυμᾶσαι ;
Φαίνεται ἢ καρδιά σου γιὰ μᾶς δὲν θὰ σὲ σφάζῃ,
καὶ οὔτε λόγον καὶ φωνὴν τὸ στόμα σου δὲν βγάττει.
Φιλόστοργε προστάτα μου, πηγαίνεις, μᾶς ἀφήνεις,
σ' τοὺς λόγους μας καὶ δάκρυα μας γι' αὐτὸ αὐτὶ δὲν δίνεις ;
Πορεύου, εὐεργέτα μου, εἰς τοῦ Θεοῦ τὸ δῶμα,
καὶ γιὰ ἐσένα πάντοτε τὸ δάκρυ ἀπ' τὸ ὄμμα.
Πικρὸ θὲ νὰ ἐξέρχεται ποτὲ δὲν θὰ μᾶς λείψῃ,
καὶ ὁ Θεὸς εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἐκεῖ νὰ εἰς ἀνταμείψῃ.
Πάντα θὰ σ' ἔχω κατὰ νοῦν δὲν θὰ σὲ λησμονήσω,
ὡς εἶπ' ἀπὸ τὰ μάτια μου τὸν κόσμ' αὐτὸν ἀφήσω.
Ἄειμνηστε Γεώργιε, ψυχὴ ἀνδρὸς προστάτου,
δεήθητι τοῦ Πλαστοουργοῦ Θεοῦ τοῦ ὑπερτάτου.
Νὰ ἐνσταλάξῃ βάλσαμον γλυκὺ παραμυθίας,
σ' τὰς πληγωθεῖσας σοβαρῶς ὄλων ἡμῶν καρδίας.
Πρῶτος λοιπὸν προσέρχομαι καὶ ἀσπάζομαι τὴν χεῖρα,
προστάτα μου, καὶ ἀπέρχομαι εἰς τὴν ἀτυχί σου χήρα.
Σ' τὴν ἀδελφήν, καὶ νεαρὰν κόρην Αἰκατερίνην,
ἣν ὄρφανὴν κατέλιπες ὡσὰν ἐμὲ καὶ ἐκείνην.
Κύπτων ἀσπάζομαι υἱκῶς καὶ μ' ἕσα δάκρυα χύνω,
τὴν χεῖρα βρέχω τὴν ψυχράν, τὸ χεῖρε τῆ ἀφήνω.

Τὴν χεῖραν, ἣτις ἔκαμε εἰς ἐμὲ εὐεργεσίαν,
καὶ ἀπὸ κινδύνους μ' ἔσωσε καὶ ἀπὸ ἀπελπισίαν.
Προστάτα, μὴ μᾶς λησμονῆς, πάλιν νὰ μᾶς θυμᾶσαι,
καὶ ἂν ὑπὸ τοῦ χόματος βαρεῖά θὲ νὰ κοιμᾶσαι.
Ἡ γῆ σου νάναί ἐλαφρὰ καὶ ἡ μνήμη σου θὰ μένη,
καὶ πάντ' ἀπὸ τὸ μάτι μας πικρὸ δάκρυ θὰ ἔβγαίνη.

Ἀποπερατώσας τὸ ἀνωτέρω ποίημα μετὰ λυγμῶν καὶ δακρυ-
δρέκτων ὀφθαλμῶν πρῶτος ἠσπάσθη τὴν νεκρὰν δεξιὰν τοῦ προ-
στάτου μου τὴν τὰ μέγιστα εὐεργετήσασάν με καὶ μὴ δυνάμενος
πλέον νὰ σταθῶ καὶ περιστείλω τὴν συγκίνησίν μου καὶ ἐνδόμυ-
χον θλίψιν μου διέσχισα τὸ πλῆθος, ἐξῆλθον τοῦ ναοῦ καὶ ἐνδα-
κρυς ἐπορεύθην εἰς τὴν πλησίον οἰκίαν ριφθεὶς εἰς τὰς ἀγκάλας
τῆς θρηνοῦσης οἰκογενείας καὶ συγγενείας του. Τὴν ἐπομένην
ὁμῶς ἡμέραν ὁμοῦ μετὰ τὴν ἀτυχὴ προστάτιδά μου καὶ λοιπὴν
οἰκογένειαν καὶ συγγένειαν ἀνέβημεν εἰς τὸ νεκροταφεῖον τὸ εὐ-
ρισκόμενον ἀνωθεν τῶν Θεραπειῶν καὶ λειτουργηθέντες εἰς τὸν
τῆς Ἁγίας Ἐλένης ναὸν ἐπορεύθημεν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ καλύ-
ψαντος τὸ σῶμα προσφιλοῦς συζύγου, περιποθήτου ἀδελφοῦ, πο-
λυσεβάστου πατρὸς καὶ φιλανθρώπου εὐεργέτου καὶ πρηνεὶς πε-
σόντες συνεθρήνησα μετ' αὐτῶν καὶ συνεπότισα τὸ τῆς ψυχρᾶς
ἐκείνης γαίας πρόσφατον εἰσέτι χῶμα τὸ ἐπισωρρευθὲν ἐπὶ τοῦ
προστάτου μου, οὔτινος ἡ γενναία ὑποστήριξις ἐγένετο αἰτία φω-
τισμοῦ καὶ σωτηρίας εἰς ἐμὲ τὸν πτωχόν, ἀνάπηρον καὶ ὄλως
ἀπελπιν.

Ἡ πτώχευσις τοῦ οἴκου.

“Μέγας ὁ Κύριος καὶ μεγάλη ἡ Βουλὴ Αὐτοῦ ἢ ὡς χρυσὸν ἐν
χωνευτηρίῳ δοκιμάζουσα τὰς τῶν ἀνθρώπων ἐκλεκτὰς καρδίας”.

Ἡ στέρησις τοῦ ἀειμνήστου Γ. Σοφιανοῦ δὲν προῦξένησε μόνον
τὴν ἐγκάρδιον θλίψιν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ μετὰ παρέ-
λευσιν δεκαετίας ἐπέφερε καὶ τὴν φοβεράν πτώχευσιν αὐτῆς, ἣν

SISMANOGLIO
IMBRIANO

ὄφθαλμοφανῶς εἶδον ἐπισκεφθεὶς τὴν τῶν Θεραπειῶν κομόπολιν
καὶ εὐρῶν τὴν ἐπ' ἐμοὶ δειχθεῖσαν φιλεύσπλαγχον μητέρα κ.
Ἄριστην εἰς μεγάλην ἀλλοίωσιν τῆς προτέρας θέσεως. Ἄχ, πό-
σον ἡ καρδιά ἐμοῦ τοῦ δυστυχοῦς καιρίως ἐλυπήθη ἰδοῦσα τὴν
φιλόστοργον εὐεργέτιθρα τὴν ἀγαπήσασαν καὶ περιθάψασάν με
ὡς ἰδίον τῆς τέκνον νὰ πάσχη καὶ νὰ κατοικήῃ εἰς ἑτέραν σεσα-
θρωμένην οἰκίαν

. Συνδακρῦσας μετ' αὐτῆς ἐπὶ τινὰς ἡμέρας καὶ παρα-
μυθήσας αὐτὴν ἀπῆλθον εἰπὼν τὸ, «γεννηθήτω Ἰψίστε τὸ Ἅγιόν
Σου θέλημα» καὶ τὸ, «ὅν ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει».

Ἔτι τύχη ἄστατος! Ὁ, φοβερά κατὰστασις τῆς κοινωνίας ἐν τῇ
προσκαίρῳ τούτῳ κόσμῳ! Ὁ, δεινὴ μεταβολή! Εἰς τὰς τοιαύτας
περιστάσεις ἐφαρμόζεται τὸ, «Μέγας ὁ Κύριος καὶ μεγάλη ἡ Βου-
λή Αὐτοῦ ἢ ὡς χρυσὸν ἐν χωνευτηρίῳ δοκιμάζουσα τὰς τῶν ἀν-
θρώπων ἐκλεκτάς καρδίας». Φοβερόν τῷ ὄντι καὶ ἀξιολύπητον
εἶνε νὰ βλέπη τις πλουσίας καὶ φιλανθρώπους οἰκογενείας βοη-
θοῦσας γενναίως τὸν πλησίον των καὶ τὰ μᾶλλον θεάραστα ποιού-
σας πρὸς τοὺς πάσχοντας νὰ περιπίπτωσι ἐν δεινότητι πενία.

Ἐπίγραμμα,

χαραχθὲν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ προσιάτου μου Γ. Σοφianoῦ.

(ποιηθὲν ὑπ' ἐμοῦ).

Ἐνθάδε κεῖται Γεώργιος ὁ Σοφianoῦς,
ἐνάρετος πολίτης, εὐσεβὴς χριστιανός.
Γόνος τῶν Θεραπειῶν, ἀνὴρ εὐεργετικός,
ἐκ τῶν καλῶν τοῦ ἔργων λίαν τιμητικός.
Καθῆκον τῷ Ἰψίστῳ πάντοτε ἐκπληρῶν,
ὡς ἄνθρωπος εἰσῆλθεν εἰς τάφον τὸν ψυχρόν.

Γεννηθεὶς τῷ 1833 ἔτει ἐτελεύτησε τῷ 1885φ 2 Ἰουνίου.

1. X'' Δ. Γ. Διάζος ἐξ Ἡπείρου, χωρίου Λόγγου.
2. X'' Δ. Ἀμαξηλάτης Παναγίου Τάφου.
3. X'' Εὐθύμιος Κανῆς ἐκ Χλωμοῦ.

(Προσκυνηταὶ Π. Τάφου 1911 Ἀπριλίου 10)

13. Ἡ δευτέρα προστασία μου καὶ ἡ ἐπὶ τετραετίαν φοίτησίς μου ἐν τῇ ἐν Φαναρίῳ Μ. τοῦ Γένους Σχολῇ.

Μετὰ τὴν τοῦ Γεωργίου Σοφριανοῦ εὐεργεσίαν, τὴν ὑπὲρ ἐμοῦ φροντίδα ἔλαβον καὶ προστασίαν· Εὐγενέσταται Κυρίαί εἰς τὰς ἐξετάσεις οὔσαι, ἀπαντήσεις καὶ γραφὴν μου καὶ τὸ πάθος μου ἰδοῦσαι. Σεβαστοπούλου Ἀριάδνη κ' ἕτεραι ὁμοῦ Κυρίαί, εὐεργετικαὶ καὶ λίαν καλοκάγαθαι καρδίαί. (16)
Μὲ γενναίαν προστασίαν καὶ συνεισφοράν μεγάλην, μὲ εἰσῆγαγον προθύμως αὐταὶ εἰς σχολεῖον πάλιν. Ἐστὴν περικλεᾶ τοῦ γένους κ' ἔνδοξον Σχολὴν Μεγάλην, ἣτις ὡς κοινὴ μητέρα δέχεται εἰς τὴν ἀγκάλην· Παιδας ἀπὸ κάθε μέρος, οὓς μορφώνει καὶ φωτίζει, καὶ μὲ νάμικτα παιδείας καὶ μὲ γνώσεις τοὺς πλουτίζει. Ἐν τετραετίᾳ ὅλη ἤκουσα μὲ προθυμίαν, πάντα τὰ μαθήματά μου ἅμα καὶ μὲ εὐφυσαν.

(16). Παρήλθεν οὕτω τὸ πρῶτον ἔτος. Περὶ τὰ μέσα δὲ τοῦ Ἰουλίου ὑπέστην ἐπιτυχῶς τὰς δημοσίας ἐξετάσεις ἐν τῇ ἐν Θεραπείῳ Σχολῇ καὶ ἐγενόμην κάτοχος τοῦ ἀπολυτηρίου μου.

ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἠθικῆς καὶ ὑψίστης ταύτης χαρᾶς διατελῶν, ὡς συμβαίνει εἰς πάντα ἄνθρωπον μετὰ πλήρη ἐπιτυχίαν μέχρι τῆς 5ης Αὐγούστου, τὴν χαρὰν μου αὐτὴν διεδέχθη ἡ ἐφεξῆς ἕτέρα χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις. Διαλυομένης τῆς τάξεώς μου κατὰ τὸ σχολικὸν ἐκεῖνο ἔτος καὶ σκεπτόμενος ὁ πρῶτός μου προστάτης διὰ τὸ ἐπόμενον ὅπως μὲ εἰσαγάγῃ εἰς τι σχολεῖον τοῦ Βοσπόρου ἀνώτερον τῶν Θεραπειῶν καὶ νὰ ἐπιστρέφω καθ' ἑκάστην ἐσπέραν, τὴν σκέψιν αὐτοῦ περὶ ἐμοῦ διεδέχθη ἄλλη ἀνώτερα τῆς μελετωμένης. Ἡ Θεία πρόνοια ἡ δειξασά μοι κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος προστάτας, οἵτινες μὲ περιέθαλψαν καὶ μὲ ἐστέγα-

σαν ὑπὸ τὴν φιλόξενον αὐτῶν στέγην, ἐπεφυλάσσετο νὰ μὴ δείξῃ εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ καὶ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ δευτέρου ἄλλους βαθυπλούτους προστάτας ἔχοντας τὴν ἰδίαν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς καὶ ἐμπορουμένους ὑπὸ φιλευσπλαγχνικωτάτων αἰσθημάτων.

Εἰς τὰς ἐξετάσεις τοῦ ἔτους ἐκείνου παρίσταντο καὶ αἱ ἐκ τῆς ἐπιλέκτου κοινωνικῆς τάξεως οἰκογένειαι τῶν Ζαρίφη, Νικολαΐδου, Σεμριώτου, Φωτιάδου καὶ λοιπῶν, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ἡ αἰμιν. εὐγενεστάτη κ. Ἀριάδνη Σεβαστοπούλου μετὰ τῆς κ. Ἐρμιόνης καὶ κ. Κλεονίκης θυγατέρων τῆς ἔχουσῶν ἀγαθὴν καρδίαν, ὑπερβολικὴν πραότητα καὶ γλυκύτατον χαρακτῆρα εἰς ἅπαντα ἄνθρωπον καὶ πρὸ πάντων εἰς τοὺς πάσχοντας. Ἡ αἰμινηστος κ. Ἀριάδνη, ἀδελφὴ τῆς εὐγενεστάτης καὶ φιλευσπλαγχνικωτάτης διαπεφημισμένης αἰμιν. κ. Ἐλένης Γ. Ζαρίφη, τῆς πλήρη ἀγαθῶν αἰσθημάτων οὔσης μέχρι τῆς πέρις καὶ μιμουμένης μέχρι τελευτῆς τῆς μετὰ τοῦ διαπρεπεστάτου υἱοῦ τῆς τοῦ μεγατίμου κ. Λεωνίδα Ζαρίφη καὶ διαδόχου τοῦ ἐθνικοῦ καὶ ἀγαθοεργοῦ πατρός, τὸ εὐεργετικώτατον παράδειγμα τῶν ἀπείρων καὶ ἀνεκδιτήτων ἐπιδαφιλευομένων εὐεργεσιῶν εἰς ἅπαντα τὰ τῶν πτωχῶν καὶ ἀναπήρων στήφη τοῦ αἰμινῆστου καὶ ἀθανάτου κατὰ φήμην γέροντος, τῆς συνενωμένης μετ' αὐτοῦ καὶ ἀποτελούσης μίαν ψυχὴν καὶ καρδίαν εἰς τὸ ἀγαθοεργεῖν, εἰς ἃ ἀμφότεροι μήτηρ καὶ υἱὸς ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουσιν ἀλληλοδιαδόχως παρήγοροι ἄγγελοι καὶ μετὰ γενναιότητος εὐεργετοῦσιν ἅπασαν τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα ἀνεξαίρετως πάσης φυλῆς καὶ θρησκείας καὶ οὐδεὶς δυστυχῆς ὑπῆρξεν ἢ ὑπάρχει μὴ εὐεργετούμενος ὑπὸ τῶν χειρῶν των, ἡ αἰμινηστος, λέγω, Ἀριάδνη ἀνήκεν εἰς τὴν εὐτυχῆ τάξιν τῶν ἐν τοῖς προαστείαις τοῦ Βοσπόρου ἀριστοκρατικῶν οἰκογενειῶν καὶ οὐδαμῶς ἐλαχίστη ὑπῆρξε καὶ αὕτη εἰς τὸ ἀγαθοεργεῖν.

Τρίτος ἐξαχθεὶς διὰ κλήρου ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς τῶν Θεραπειῶν κ. Φωτιάδου καὶ παρασταθεὶς ἐνώπιον τῶν κύκλιρ καθημένων ἀκροατῶν κυρίων τε καὶ κυριῶν τῶν μὴ γνωριζόντων τὴν ἐμὴν ἀτέλειαν, ἐκίνησα οὐχὶ τόσο τὴν περιέργειαν διὰ τῶν εὐστόχων ἀπαντήσεών μου, ὅσον τὸν θαυμασμόν διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ

μελανοπίνακος ἐλευθέρας γραφῆς μου τῆς γενομένης μοι ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ, τοῦτο μὲν πρὸς ὀρθογραφικὴν καὶ τεχνολογικὴν παρατήρησιν, τοῦτο δὲ πρὸς δοκιμὴν, ὥστε ἐπὶ δεκάλεπτον διάστημα διεκόπησαν αἱ ἐξετάσεις λόγου γενομένου περὶ ἐμοῦ ἐγερωμένων πάντων τῶν μὴ γνωριζόντων με καὶ ἀτενιζόντων πρὸς τὴν γραφὴν μου καὶ πρὸς ἐμὲ τὸν ἐν τῇ μέσῃ τῆς αἰθούσης ὄρθιον ἱστάμενον καὶ γράφοντα ἐπὶ τοῦ πίνακος μετὰ τὴν κιμωλίαν διὰ τῶν τριῶν καὶ μόνων δακτύλων ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν μου τὸ ἐφεξῆς τοῦ ἑλλην. μαθημάτων μας κείμενον. «Ἀπήγαγες Πολέμαρχον ἢ οὐ; κ.τ.λ.» (λόγ. Λυσίου κατὰ Ἐρατοσθένους.....) Τὸ καλλιγραφικῶς γεγραμμένον τετράδιον τῆς γραφῆς μου, ὅπερ διὰ τὰς ἐξετάσεις εἶχον, ζητηθὲν περιήρχετο ἀπὸ χειρᾶς εἰς χεῖρα καὶ ἐκίνει τὴν περιέργειαν ὄλων, ἡ δὲ μόνη γνώμη ἣτις παρ' ὄλων ἐξεφράζετο ἦτο ἐγκώμιον πρὸς τὴν πανσοφίαν καὶ παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ, τοῦ δώσαντος δύναμιν εἰς τὰς ἀτελεῖς μου χεῖρας ἵνα γράψωσιν ὅπως καὶ οἱ ἐντελεῖς ἄνθρωποι. — «Παράδοξον», ἔλεγον· «ὁ ἀτέλειαν φέρων χειρῶν μαθητῆς νὰ δύναται νὰ γράφῃ τόσο ἐπιδεξίως;»

Περισσότερον παντὸς ἄλλου συνεκινήθη ἡ ἀνωτέρω ἀναφερομένη κυρία Ἀριάδνη Σεβαστοπούλου καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς, τῶν ὁποίων διηγήθη τὸ φιλόανθρωπον καὶ φιλεύσπλαγχον ἐνδιαφέρον τόσο, ὥστε τὴν μεθεπομένην ἡμέραν μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐξετάσεων προσεκλήθη δι' ἐνὸς τῶν ὑπαλλήλων ἐν τῇ οἰκίᾳ των, ἐν ἣ ἦσαν συνηγμένοι καὶ αἱ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαι κυρίαι τῆς κατὰ γραμμὴν ἐξόχου ἐκείνης συνοικίας, πρὸς ἃς, ἅμα τῇ ἐμφανίσει μου ἀπευθύνουσα τὸν λόγον ἡ δεσποινὶς Κλεονίκη εἶπεν· — «Ἦλθεν, μητέρες καὶ ἀδελφαί, ὁ ἀνάπηρος νέος περὶ τοῦ ὁποίου καὶ λόγον πρὸ ὀλίγου ἐκάμαμεν. Ἴδου αὐτὸς ὡς ἐκέτης ἱστάμενος ἐνώπιον ὄλων ἡμῶν καὶ μὴ δυνάμενος δι' οὐδενὸς ἄλλου μέσου νὰ ζῆσῃ πλὴν τῶν γραμμάτων, εἰς ἃ προσεκολλήθη, ἀπαιτεῖται νὰ κάμωμεν συνεισφοράν ὑπὲρ αὐτοῦ γενναίαν ὅπως εἰσαχθῆ ὁ δύστηνος εἰς τὴν σχολεῖον». —

Ἡ ζωηρὰ ὑπὲρ ἐμοῦ πρότασις καὶ συμπάθεια αὐτῆς ἐτάνισε τὰς χορδὰς τῆς συμπαθείας καὶ τῶν ἄλλων κυριῶν καὶ ἄμ' ἔπος, ἄμ' ἔργον, ἀπεφασίσθη ἀμέσως νὰ μοι παρασχεθῆ νέα προστασία πρὸς

ἐξακλούθησιν τῶν σπουδῶν μου ἐν τῇ Μεγαλωνύμφῳ Σχολῇ, ὀρι-
σθέντος μοι μηνιαίου ἐπιδόματος ἐκ τριῶν ὄθωμ. λιρῶν, ὑπεραρ-
κοῦς διὰ μαθητῆν μέχρι πρὸ ἐνὸς ἔτους τὸν λιτὸν μόνον ἄρτον
τῆς ἀνεχείας δοκιμάσαντα, καὶ ἐλάμβανον αὐτὸ διὰ χειρὸς τῆς
κ. Ἀριάδνης Σεβαστοπούλου κατὰ μῆνα. Ἡ γενναία αὕτη τῶν
Κυριῶν ἀπόφαισις πληροὶ ἀμέσως χαρᾶς ἀπεριγράπτου τὴν καρ-
δίαν μου καὶ πετῶν ὁ τάλας ἔφερον τὴν αἰσίαν ταύτην ἀγγελίαν
τῶν Κυριῶν ἐκείνων τῶν δευτέρων, λέγω, φιλοστόργων προστατῶν
μου, εἰς τοὺς πρώην προστάτας μου, τῆς τε συνεισφοράς τῶν κα-
λοκαγάθων ἐκείνων κυριῶν καὶ τῆς εἰς ἀνώτερον ἐκπαιδευτήριον
ἀποστολῆς μου, καὶ αἱ καρδίαι τῶν ἐνεπλήσθησαν χαρᾶς.

Ὅποτε κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1883ου ἔτους ἐπέστη ὁ καιρὸς
τῆς ἐγγραφῆς τῶν μαθητῶν τῆς Μ. τοῦ γένους Σχολῆς πρὸς ἔ-
ναρξιν τῶν μαθημάτων, ἡ χεὶρ τῆς φιλευσπλάγχχου κ. Ἀριάδνης
παραλαβοῦσά με ἐκ τῆς χειρὸς Γ. τοῦ Σοφριανοῦ ὠδήγησέ με εἰς
Φανάριον, ὅπου ὑπερηφάνως ὑφύεται ὁ φωταυγῆς Φάρος τῆς Ἀ-
νατολῆς καὶ εἰσήγαγέ με εἰς τὸ ἀνώτερον τοῦτο ἐνδιαιτήμα τῶν
Μουσῶν, τὴν Μ. τοῦ Γ. Σχολῆν, ὅπου ἐξετασθεὶς κατετάχθην εἰς
τὴν προπαρασκευαστικὴν τάξιν τοῦ γυμνασίου.

Καὶ ἐνταῦθα ἐμφανισθεὶς ὁ δυστυχῆς ἐγενόμην πάλιν ἀντικαί-
μενον θαυμασμοῦ οὐχὶ μόνον τῶν καθηγητῶν, ὧν τὰ ἐνδότερα
τῶν καρδιῶν συνεκινήθησαν ἅμα τῇ εἰσόδῳ μου ἐν τῷ διευθυντη-
ρίῳ, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν αὐτῇ σπουδαζόντων ὑπὲρ τῶν ἑπτακοσίων,
οἵτινες μὲ περιστοίχιζον καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τῇ στερήσει τῶν κυ-
ριωτέρων τοῦ σώματός μου μελῶν. Καὶ ἐνταῦθα ἡ γραφή μου ἦν
ἐν πρώτοις ἐποίησα ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινων, ἂν δύναμαι νὰ γράψω,
περιήρχετο ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα ἀνὰ πάσας τὰς τῶν παραδόσεων
αἰθούσας καὶ ἀδυνατῶ νὰ περιγράψω τὰς ἐπιδαφιλευθείσας μοι
ἀφθόλους συμπαθείας. Διευθυντῆς καὶ καθηγηταί, συνταξιῶται
καὶ συσπουδασταί, παιδονόμοι καὶ λοιποὶ ἐπὶ 4)ετίαν ὅλην μὲ ἔ-
δλεπον συμπαθητικῶ καὶ ἰλαρῶ ὄμματι καὶ λίαν μ' ἐνεθάρρυνον
εἰς τὸν τῆς μαθήσεως ἀγῶνα. Ἄλλ' ἐπέπρωτο ἐπὶ σμικρὸν δηλ.
ἐπὶ 4)ετίαν νὰ γευθῶ τὰς εὐεργεσίας. Ἐν τῷ μέσῳ λοιπὸν τοι-
ούτων καθηγητῶν καὶ συμμαθητῶν εὕρισκόμενος καὶ τοιαύτην

ἔχων προστασίαν δὲν ἠδυνάμην παρὰ νὰ λάβω θάρρος ἵνα ἐξα-
κολουθῆσω εὐτόλμως διανύων τὸ μαθητικὸν στάδιον, ὅπερ καὶ
διήνυσσα μέχρι τῆς γ' γυμνασίου, ὅποτε φρικτὴ ἀσθένεια ἠνάγκα-
σέ με νὰ διακόψω τὰς σπουδὰς μου πρὸς μεγάλην μου θλίψιν, νὰ
ἐγκαταλείψω τὰ ἐδώλια τῆς Μ. τοῦ γένους Σχολῆς, ν' ἀποχαιρε-
τίσω τοὺς καθηγητὰς καὶ συσπουδαστὰς μου καὶ τοὺς μέχρι τῆς
στιγμῆς ταύτης εὐγενεῖς προστάτας μου κατ' ἀπόφασιν ἰατρῶν
ἐγνωσμένων ἐπὶ ἐπιστημονικῇ ἱκανότητι, ὧν ἡ διαταγὴ ἦτο ρητὴ
καὶ ἀνεπίδεκτος πάσης ἄλλης σκέψεως, ὅπως ἀλλάξω κλίμα καὶ
ὡς τοιοῦτον μοὶ ὑπεδείχθη τὸ τῆς πατρίδος μου, εἰς ἣν 20ετῆς
ἤλθον φέρων καὶ τὸ ἐκ τῆς Μ. τοῦ γένους Σχολῆς ἀπολυτήριόν
μου.

Ὡ εὐγενεῖς καρδίαι! αἵτινες ἀκολουθοῦσαι τὴν διδασκαλίαν
τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας, "Ὅστις λέγει: «*Ἀγαθοποιεῖτε καὶ
δανεῖζετε μηδὲν ἀπειλίζοντες*» μοὶ παρέσχετε τόσα μέσα ἵνα εἰς-
έλθω εἰς τὸν πνευματικὸν λειμῶνα τῆς Μ. τοῦ γένους Σχολῆς καὶ
δρέψω καὶ ἐξ αὐτοῦ τὰ εὖοσμα τῆς παιδείας ἀνθη, ἂν καὶ ὀλί-
γα. Ἔστε εὐλογημένοι καὶ ἐν τῷ νῦν κόσμῳ, ὅσαι ζητε, καὶ ἐν
τῷ οὐρανῷ, ὅσαι ἤδη καταλάβετε τὸν χῶρον, ὃν ὁ Κύριος ἠτοί-
μασεν ὑμῖν, δι' ὅσας εὐεργεσίας ἐν γῆ ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ ὑπὲρ τῶν
ἄλλων πασχόντων ἐπράξατε! Ἐγώ, ὅστις προωριζόμενός διὰ νὰ
ἀναρτήσω ἐπὶ τοῦ ὄμου μου τὴν πήραν τοῦ ἐπαίτου, ἂν σήμερον
δὲν ἔχω αὐτὴν ἀνηρτημένην, παρὰ τὴν τῶν γραμμάτων, καὶ δύ-
ναμαι νὰ ζῶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ μετερχόμενος τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγ-
γελμα, εἰς ὑμᾶς ὀφείλω τοῦτο, καὶ ἀνευ ὑμῶν, Κύριος οἶδεν, εἰς
ποῖα στρώματα τῆς μαύρης ἀπελπισίας θὰ ἐκυλιόμην. Οὐδέποτε
θὰ λησμονήσω τὰ εὐεργετικὰ ὑμῶν ὀνόματα, ἀλλὰ πάντοτε μέχρι
τελευταίας μου ἀναπνοῆς θὰ δέωμαι ἀδιαλείπτως πρὸς Κύριον,
ὅπως κατατάξῃ τὰς φιλευσπλάγχχους καὶ ἐναρέτους ψυχὰς σας
ἐν τῷ χορῷ τῶν δικαίων. Ὡ μακάρια πνεύματα τῶν εὐεργετῶν
μου! ἀναφωνῶ καὶ πάλιν ἐστὲ εὐλογημένα.

Πανύψιστε καὶ πολυεὐσπλαγγχε Δημιουργέ, ἀκουσον ἀσμένως
τὴν ἀναξίαν δέησίν μου, ἣν ὑπὲρ τῶν ἀλησμονήτων μοὶ ὀνομάτων
τῶν μακαρίων ψυχῶν τῶν ἀειμνήστων εὐεργετῶν μου ἐπὶ τῶν

εὐκλειῶν ἡμερῶν, ὧν τὴν ἐξακολούθησιν καὶ διαδοχὴν ἐπὶ περιόδους γενεῶν αὐτῶν εὐχομαι, ἔσχον τὸ εὐτύχημα νὰ λάβω τὴν τοιαύτην καὶ τοσαύτην γενναίαν προστασίαν, κατὰ τὸ ἐνόν μοι συνέταξα καταχωρήσας αὐτὴν ἐν ἀκροστιχίδι, καὶ ἦν καθ' ἐκάστην ἐν τῇ πρὸς Σὲ προσευχῇ μου ἀπαγγέλω μετὰ δακρύων καὶ ζεούσης καρδίας.

14. Ἡ δι' ἀκροστιχίδος πρὸς τὸν Θεὸν ἐνδόμυχος δέησίς μου ὑπὲρ τῶν ἀειμνήσιων εὐεργετῶν μου.

Αναρχε, πλάστα, πάνσοφε δημιουργὲ τῶν ὅλων
 Ισχυροδύναμι Θεέ, εἰς τὸν ἀπειρόν σου θόλον·
 Ὡς ταπεινὸς ἰκέτης Σου πρὸς Σὲ τὸ ὄμμα τείνω,
 Νὰ ρίψῃς βλέμμα εὐμενὲς εἰς τὰ δάκρυα ποῦ χύνω.
 Ἰκετηρίαν δέησιν ἐκ βάθους τῆς ψυχῆς μου,
 Ἀκουσον πολυεὐπλαγγχε, δέχθητι προσευχῆς μου
 Ἦν ὑπὲρ τῶν εὐεργετῶν προσφέρω ἐκ καρδίας,
 Μεγίστας ἔσας ἐξ αὐτῶν λαβῶν εὐεργεσίας.
 Νὰ κατατάξῃ τὰς ψυχὰς τολμῶ νὰ προσφωνήσω,
 Ἡ εὐσπλαγγχία Σου, Θεέ, αὐτῶν ἐν παραδείσῳ·
 Μεθ' ὅλων τῶν δικαίων Σου Ἁγίων καὶ Ἀγγέλων,
 Ἡ εὐτυχία τ' οὐρανοῦ νάναι γιὰ τοὺς τὸ μέλλον.
 Τὰ μουσικὰ τῶν οὐρανῶν ἐνθα διασαλπίζουν,
 Φθὰς πρὸς Σὲ τὸν Ἀναρχον κ' ὕμνους διασκορπίζουν·
 Νὰ εὐδοκήσῃς, Κύριε, προστατάς μου νὰ τάξῃς,
 Ἐν Βίβλοις αἰωνίοις Σου ὀνόματά των γράψῃς·
 Ἰπὲρ τῶν ἔσα ἔπραξαν ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ,
 Ἐργῶν, αὐτοὺς ἀξίωσον ἐν τόπῳ τρισολβίῳ.
 Ρήσεις Σου Θείας πράξαντες τῆς ἀγαθοεργίας,

Γενόμενοι ἀκόλουθοι φωνῆς Σου τῆς Ἁγίας·
 Ἐλεημοσύνας κ' ἀρετάς, ποσότητας χρημάτων,
 Τῶν ἐπὶ γῆς προσέφερον πασχόντων Σου πλασιμάτων.
 Ὡ πολυεὐπλαγγχε Θεέ, εἰς τὰς τερπνὰς σκηνώσεις,
 Νὰ τάξῃς τοὺς προστατάς μου καὶ νὰ τοὺς ἀξιώσῃς.
 Μακάριαι εὐεργετῶν ψυχαὶ εἰς τὰ Θεῖα ὕψη,
 Ὁ ἐπουράνιος πατήρ
 Ἰμᾶς νὰ ἀνταμείψῃ
 Γεώργιον τὸν Σοφιανὸν προστατὴν μου τὸν πρῶτον,
 Εὐσπλαγγχ' αὐτὸν κατάταξον εἰς φωτεινὸν τὸν τόπον.
 Ὡ δικαιοῦτατε κριτά, Θεέ καρδιογνώστα,
 Ρήματα ἐκφερόμενα ἄκουσον ψυχοσώστα·
 Γεγεννημέν' ἀνάπηρου εἰς βίον τὸν παρόντα,
 Ἰκέτου Σου, τοῦ ἐξ αὐτοῦ τὸν φωτισμὸν λαβόντα·
 Ὅπότεν εἰς τὴν καλύβην μου ἦμην εἰς ἀπελπισίαν,
 Ἰπὲρ ἐμοῦ τὸν ἔπεμψας διὰ εὐεργεσίαν.
 Καρδιογνώστα Κύριε, τὴν ἐνδοθεν καρδίας,
 Ἀκουσον θερμὴν δέησιν κ' ὑπὲρ μιᾶς Κυρίας·
 Ἰδοῦσης τὸ σωματικὸν πάθος ἀναπηρίας,
 Ἀνάμμεσα πολυπληθοῦς καὶ εὐγενοῦς χορείας·
 Ριψάσῃς βλέμμα εὐμενὲς προέτρεψε καὶ ἄλλας,
 Ἴνα μὲ νέαν συνδρομὴν ἐκπαιδευθῶ ὁ τάλας.
 Αναρχε, τὰς ὑπὲρ αὐτῶν ἐνθέρμους μ' ἰκεσίας,
 Διὰ τὰς καλωσύνας των καὶ τὰς εὐεργεσίας·
 Ν' ἀγάλλωνται τὰ ἀγαθὰ αὐτόθι πνεύματά των,
 γιὰ τὰ ἐδῶ καλὰ των.
 Ἡλιοὶ νὰ φωτίζωσιν εἰς τὰς ἐπουρανίας,
 Σκηνώσεις, τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς προστατάς ὀρφανίας.

SISIMANOGLIO
MILANO

Ἑτέρα ἀκροστιχίς διπλή.

*Ἀφιερωθείσα τῇ ἀειμνήστῳ καὶ ἐλεήμονι Μητροί
κ. κ. Ἑλένη Ζαρίφη.*

Ζῆς μᾶλλον δὲν ἀπέθανες, ἂν κ' ἐξ ἡμῶν ἀπέπτυσες,
Ἐν οὐρανοῖς, ὦ Εὐγενής Μεγάλη εὐεργέτις.

Ἄληστος μὲν ἦ Μνήμη Σου γιὰ τὰς εὐεργεσίας,
Λυχνία πολυοφεγγής ἀπ' τὰς ὑπερκοσμίας.

Ρεῦμα πτωχῶν καὶ ὀρφανῶν, βροτῶν ἀπείρων στίφη,
Ἑλένη θ' ἀνακράζωσι καὶ Δέσποινα Ζαρίφη.

Γλεως ἦσου κί' ἀρωγὸς τοῦ ἀγαθοῦ ὁ τύπος,
Ναὸς ἀπείρων ἀρετῶν, εὐεργεσίας κήπος.

Φιλεύσπλαγχνος κ' ἐνάρετος ἐν ἔλῳ Σου τῷ βίῳ,
Ἦσο, καὶ εἶθε τάξει Σε, ἐν τόπῳ τρισολβίῳ,

Ἡ τοῦ Ὑψίστου δεξιὰ. δέσπ' ὦ εὐεργέτις,
. ἀνάπηρος ἰκέτης.

15. Ἡ ἐπάνοδός μου εἰς τὴν πατρίδα· ὁ ὑπὸ τῶν συνε-
χωρίων μου διορισμός μου ὡς διδασκάλου καὶ ἡ
ἐκ τῶν τῆς ψυχῆς μου ἐγκάτων δέησίς μου
πρὸς τὸν Θεόν.

Κατὰ τὸν μῆνα Αὐγούστου εἰς τὰς εἴκοσι πέντε,
τοῦ χίλζα ὀκτακόσια καὶ ὀγδοήντα πέντε·
τὴν χώραν τὴν γενέθλιον μετ' ἀδιαθεσίας,
τὴν ἐπεσκέφθην, προσβληθεὶς ἀπ' τὰς πολλὰς θυσίας·
Ἐκ τινος σφάκτου τρομεροῦ, ὅστις μὲ ἐτυράννει,
μῆνας ὀκτὼ καὶ σκελετὸν τελείως μ' εἶχε κάνει.
Εἰς τὴν πατρίδα δὲ ἐλθὼν μόλις μὲ τριμηνίαν,
ἀνέρρωσα κί' ἀπέκτησα τὴν πρώτην μου υἰείαν·

Ἐκ τῶν συνεχωρίων μου εὐθὺς ὑπεστηρίχθην,
καὶ μετὰ τὴν ἀνάρρωσιν ἀμέσως διωρίσθην·
Διδάσκαλος τοὺς νεαροὺς βλαστοὺς τῶν νὰ διδάξω,
τὰ τρυφερά τῶν πνεύματα ε' τὰ φῶτα νὰ προάξω·
Δεκαεπτάλιρος μισθὸς διὰ τὴν διδαχὴν μου,
μοὶ προσεφέρθ' ἐτήσιος εὐθὺς πρὸς πληρωμὴν μου.
Εἰς τὴν Σχολὴν ἴπ' ἀπέκτησα τὰς ἀρχικὰς μου γνώσεις,
τὰ χρέη μου πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἠθικὰς μορφώσεις· (17)
Εἰσῆλθον οὐχ ὡς μαθητὴς ε' τὰς ἀνοικτὰς ἀγκάλας,
μὲ γνώσεις καὶ μὲ φρόνησιν ἂν κί' οὐ πολὺ μεγάλας.
Εἰσῆλθον ὡς διδάσκαλος τὸν νοῦν πεφωτισμένος,
καὶ μ' ἄλλα προτερήματα λίαν πεπροικισμένος.
Τὸ ἔργον ὡς ἀνέλαβον εὐθὺς τῆς διδαχῆς μου,
τὸν πλάστην ἠὺχαρίστησα ἐκ βάθους τῆς ψυχῆς μου.
Ἵπὸ χαρᾶς κινούμενος ἀνέθεσα καθήκον,
καὶ πρόγραμμα ἐχάραξα εἰς τὴν ψυχὴν καὶ εἶπον.
Ψυχὴ μου, αἶνει τὸν Θεὸν τὸν πλάστην δοξολόγει,
τὸν εὐδοκῆσαντα νὰ ζῶ, Αὐτὸν θερμῶς εὐλόγει.
Θεὸν τὸν εὐδοκῆσαντα καὶ ἐπακούσαντά μου,
τὰς παιδικὰς δέησεις μου τ' ἀθῶα ῥήματά μου·
Ἄ, πρὸς Αὐτὸν ἐξέφρασα καὶ ἐπαραπονεύθην,
ὅποτεν ἀνεχώρησα, ὅπότε ἔταξειδεύθην.
Ψυχὴ, τῷ προνοήσαντι καὶ δείξαντι μερίμνη,
ἐπουρανίῳ μας Πατρὶ δόξαζ' ὀμοῦ καὶ ὕμνει.
Θεῷ τῷ βοηθήσαντι καὶ προστατεύσαντί με,
μὲ φωτισμὸν ἀνάλογον καὶ δὴ προικίσαντί με·
Τῷ κατατάξαντι καμὲ ε' τὸν κλῆρον τῶν λογίων,
σ' τὸ εὐγενὲς ἐπάγγελμα ἔλων τῶν ἐπιγείων·
Ν' ἀναδειχθῶ διδάσκαλος νὰ ζῶ εἰς τὴν πατρίδα,
ὅπερ οὐτ' ἔλεγε κανεὶς, οὐτ' εἶχε τὴν ἐλπίδα.

SISMANOGLIO

Τῷ, εἰς ἀνθρώπους βλέποντας κ' ἐλεεινολογοῦντας,
τὸ πάθος μου τὸ τρομερὸν καὶ δι' ἐμὲ φρονοῦντας·
Νὰ περιφέρω εἰς ὁδοὺς καὶ μ' ἐλεημοσύνας,
νὰ ζῶ, ταλαιπωρούμενος μὲ βάσανα καὶ ὀδύνας·
Δείξαντι μέγα καὶ ἀπελπες Θεῖον παράδειγμά Του,
πάντες γὰρ νὰ δοξάζωσι τὸ Μέγα ὄνομά Του.
Ταῦτα διανοοῦμενος ὁ τλήμων καθ' ἡμέραν,
δὲν ἔπαυον τὴν προσευχὴν πρωΐαν καὶ ἑσπέραν.
Ἡλόγουν καὶ θὰ εὐλογῶ διηνεκῶς τὸν πλάστην,
εἰς προσευχὴν καὶ δάκρυα θὰ πίπτω καθ' ἑκάστην·
Οὐχὶ γὰρ τὰ ἕως ἐδῶ ἄπειρα ἀγαθὰ Του,
ἀλλὰ καὶ γὰρ τὰ ἐφεξῆς Θεῖα δωρήματά Του.
Σ' τὸν πολυεὐσπλαγγχον Θεόν, ὁσάκις προσηυχόμεην,
καὶ ὑπερ τῶν εὐεργετῶν ἐνθέρμως ἐδεόμην·
Καὶ μέχρι τελευταίας μου ἀναπνοῆς τοῦ βίου,
θὰ δέωμαι ὑπὲρ αὐτῶν πρὸ τοῦ ἔπουρανίου.
Πατρός, καὶ πρὸς τὸ τ' οὐρανοῦ τὸ κοῖλον θ' ἀτενίζω,
καὶ μὲ κατάνυξιν ψυχῆς γιὰ τοὺς θὰ γονατίζω·
Καὶ θὰ προσφέρω προσευχάς, ὁμοῦ καὶ ἰκεσίας,
μέχρις οὗ φθάσω καὶ ἐγὼ εἰς τὰς χοροστασίας.
Θὰ ἔχω ἐν τῇ μνήμῃ μου εἰς τῆς ζωῆς τὸ ρεῦμα,
προφορικῶς καὶ νοερῶς τὸ ἀὐλόν των πνεύμα·
Θεέ, ψυχὰς εὐεργετῶν εἰς τὰς Μονὰς τὰς Θείας,
λυχνίαι νὰ φωτίζωσι μὲ φῶς παραμυθίας.
Τὰς ἐπιγεῖους χάριστας αὐτῶν ν' ἀνταποδώσης,
εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν αὐτόθι νὰ πληρώσης.

(17). Οὐδὲν γλυκύτερον τῆς πατρίδος.

Ἄναγκασθεις δὲ ἵνα διακόψω τὰς σπουδὰς μου ἕνεκα ἀσθε-
νείας καὶ τό, χαῖρε, ἀφήσω εἰς τὰ τῆς πρωτευούσης θέλγητρα,
εἰς τοὺς ἀλησομονήτους προστάτας καὶ εὐεργέτας μου, παρ' ὧν
ἐπὶ τετραετίαν ὄλην ἔλαβον τὴν γενναίαν εὐργεσίαν καὶ ἀπέκτη-
σα τὰ ἀπαιτούμενα φωτιστικὰ προσόντα, δι' ὧν ἠδυνάμην νὰ ζή-
σω εἰς τὴν πατρίδα μου ὅπως δὴποτε ἀνέτως μετερχόμενος τὸ δι-
δασκαλικὸν ἐπάγγελμα, ὡς καὶ εἰς ἅπαντας καθηγητάς, συμμα-
θητάς, συνταξιώτας, καὶ εἰς ὅσους ἄλλους ἠξιώθην νὰ σχετισθῶ
κατὰ τὸ τετραετὲς αὐτὸ διάστημα, ἐπέστρεψα εἰς τὴν φίλην γε-
νεθλίον μου, ὅπου μετὰ δακρύων χαρᾶς ἐνηγγαλίσθην τὴν οἰκο-
γένειάν μου καὶ ἅπαντας τοὺς συνεγχωρίους μου. Ἐπανελθὼν δὲ
εἰς πατρίδα μετὰ τετραετῆ ἐξ αὐτῆς ἀπουσίαν, ὅπως ἐπανακτήσω
ἐν αὐτῇ τὴν κλονισθεῖσάν μοι ὑγείαν, ἦν καὶ ἐπανέκτησα χάρις
τῷ γλυκεῖ αὐτῆς κλίματι καὶ καθαρῷ ἀέρι εἰς δίμηνον διάστημα,
κατόπιν προσεκλήθην ν' ἀναλάβω τὴν διδασκαλίαν ἐν τῷ σχολείῳ
τοῦ ἰδίου μου χωρίου, τῇ συγκαταθέσει ὄλων τῶν ἐνταῦθα καὶ
τῶν ἐν Κωνσταντινίῳ παρεπιδημοῦντων κατοίκων, ἦν καὶ ἀνέλα-
βον εὐχαρίστως κατὰ τὸ πρῶτον ἐκεῖνο ἔτος.

Ληξάσης τῆς συμφωνίας τοῦ α' ἔτους τῇ προτροπῇ τοῦ τε πα-
τρός μου, τῶν συγγενῶν καὶ συνεγχωρίων συνεφώνησα καὶ τὸ β'
ἔτος καὶ κατὰ συνέχειαν ἐδίδαξα ἐπὶ ἑνδεκαετίαν ὀλόκληρον ἐν
αὐτῇ τῇ γενεθλίῳ μου χώρᾳ, προσπαθῶν πάντοτε νὰ ἐκτελῶ τὸ
καθηκόν μου εὐσυνειδήτως. Κατὰ τὸ ἑνδεκαετὲς αὐτὸ διάστημα
τῆς διδασχῆς μου, δὲν ἔμεινα ὅμως καὶ ἄγευστος καταδιωγμῶν,
πλὴν τὰ κατ' ἐμοῦ ὑπὸ τινῶν ριπτόμενα βέλη ἐλοξοδρόμουν καὶ
ἐματαιοῦντο, τῶν περισσοτέρων καὶ τῶν τὰ πρῶτα ἐχόντων ἐν τῇ
κοινότητι συμπαθούντων πρὸς ἐμέ.

Ὁ ἐκ τοῦ διδασκαλικοῦ ἐπαγγέλματός μου λαμβανόμενος μι-
σθὸς καίτοι γλίσχος, οὐχ ἤττιον ὅμως ἐπῆρκεσε νὰ χορηγήσῃ, ἂν
ὄχι ἐν δαφιλείᾳ, ἀλλ' ἐν σχετικῇ κανονικῇ καταστάσει τὰ πρὸς
συντήρησίν μου μέσα καὶ ἰδοὺ ὅτι μέχρι σήμερον κατώρθωσα διὰ
τῶν ἰδίων μου μόχθων καὶ ἀγώνων νὰ συντηρήσω καὶ πολυμελῆ
οἰκογένειαν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οὐδεὶς ἐφαντάζετο ὅτε εἰσῆλθον
εἰς τὸν κόσμον.

Ὁ κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς διδασκαλίας μου ἐκφωνηθεὶς λόγος τὴν 15^{ην} 7]βρίου τοῦ 1885^{ου} ἔτους.

Εὐλαβέστατε ἱερεῦ, ἔντιμοι καὶ φιλόμουσοι γονεῖς καὶ φίλτατοι μαθηταί.

Ἐπέπρωτο καὶ γὰρ ὁ ἐλάχιστος ὀπαδὸς καὶ λάτρης τῶν Μουσῶν, ὁ πρὸ τεσσαύρων ἡδὴ ἔτων ἀπομακρυνθεὶς τῆς φιλάτης μοι γενεθλίου χώρας, ἐν ἧ ἔγεννήθην, ἀνετράφη καὶ τὰς πρώτας τῆς παιδείας γνώσεις ἔλαβον, ὅπως ἐπανακάμψω πάλιν ἐν τῇ μικρᾷ ταύτῃ γωνίᾳ τῆς γενετείρας μου καὶ ἀναλάβω τὰ σπουδαῖα καθήκοντα τῆς διευθύνσεως τοῦ ἱεροῦ τούτου σκηνώματος τῶν Μουσῶν, ἐργαζόμενος ὑπὲρ τῆς νοερᾶς καὶ ἠθικῆς διαπλάσεως τῶν τρυφερῶν βλαστῶν τοῦ Λόγγου.

Ἀποδεχθεὶς τὴν εὐγενῆ πρόσκλησιν ὑμῶν καὶ ἀναδεχθεὶς τὴν διευθύνσιν τῆς Σχολῆς, συναισθάνομαι νῦν παρά ποτε, οἷαν ἔχω εὐθύνην ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, συναισθάνομαι οἷον ἔχω ν' ἀποδώσω λόγον περὶ τῆς ἠθικῆς ἀνατροφῆς τοσοῦτων νεαρῶν φυτῶν πεντήκοντα λέγω καὶ ἐπέκεινα ἀθῶων τέκνων, ἐκ τῆς νοερᾶς καὶ ἠθικῆς ἀναπτύξεως τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται ἡ εὐημερία καὶ ἡ ὄψις πρὸς τὸν πολιτισμὸν τῆς πατρίδος. Ἀποδεχόμενος δὲ οὐ πτοοῦμαι, κύριοι, ἀλλ' ἔχω χρηστὰς τὰς ἐλπίδας ὅτι σὺν Θεῷ ἀντιλήπτορι εὐοδοθήσεται καὶ προκόψει τὸ ἔργον ἡμῶν, οὗ τὴν ἑναρξιν ἀπὸ σήμερον ποιούμεθα. Ἀναδεχόμενος, λέγω, αὐτὸ οὐ δειλιῶ ἐρειδόμενος ἐπὶ τῶν ἰσχυρῶν βοηθημάτων ὑμῶν, ἅτινα εἰσὶν ἡ προθυμία καὶ σύμπνοια ὑμῶν καὶ μάλιστα τῶν τὰ πρῶτα φερόντων βοηθήματα ἰσχυρὰ ἅτινα συντελοῦσι καὶ ἐνθαρρύνουσι τοὺς τε διδάσκοντας καὶ διδασκομένους.

Ἀδελφοί! εἰσερχόμενοι ἀπὸ σήμερον εἰς τὸν κήπον τῶν θείων ναμάτων καὶ τῆς παιδείας ἐκ τοῦ ὁποίου θὰ δρέψωμεν ἄνθη λαμπρὰ καὶ εὐώδη καὶ καρποὺς διανοητικοὺς γλυκεῖς, οἵτινες θὰ θρέψωσι τὸν τρυφερὸν νοῦν τῶν προσφιλεστάτων τέκνων Σας καὶ τὴν καρδίαν Σας θὰ εὐφράνωσιν, ἐκφράζω ὑμῖν κατὰ καθήκον τὰ ἐφεξῆς καὶ ἐπιστήσατε καλῶς τὴν προσοχὴν Σας.

Ἄν θέλητε ὅπως τὰ τέκνα σας φωτισθῶσι καὶ γείνωσι καλοὶ

χριστιανοὶ καὶ ἐνάρετοι ἄνθρωποι, ἐκπαιδεύσατε αὐτά. Ἄν θέλητε νὰ γείνωσι τίμιοι καὶ εὐτυχεῖς, ἐκπαιδεύσατε τὰ τέκνα Σας. Ἄν θέλητε νὰ γίνωσι χρήσιμοι εἰς τὸν ἑαυτὸν τῶν καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν σεμνοὶ καὶ ὠφέλιμοι ἄνθρωποι ἐκπαιδεύσατε αὐτά. Ἄν θέλητε τέλος πάντων νὰ διαφέρωσι τὰ τέκνα Σας τῶν ἀλόγων ζώων, ἐκπαιδεύσατε αὐτά. Διὰ τῆς παιδείας ὁ ἄνθρωπος τὸ προνομιούχον πλάσμα δύναται δικαίως νὰ φέρῃ τὸ ὄνομα: ἄνθρωπος. Τὰ γράμματα εἶνε φῶς καὶ διὰ τοῦ φωτός τούτου ὁδηγεῖται ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκοτός καὶ τῶν κινδύνων τῆς παρουσίας ζωῆς, καὶ διὰ τῆς θερμότητος τοῦ φωτός τούτου μεταδίδεται εἰς τὰς καρδίας μας τὸ πῦρ τῆς ἀρετῆς. Λύχνος, ἀδελφοί, τοῦ σώματος ἡμῶν εἶνε ἡ ψυχὴ· τὰ δὲ γράμματα εἶνε τὸ ἔλαιον τοῦ λύχνου τούτου· καὶ καθὼς ὅταν εἰς τὸν λύχνον δὲν βάλῃ τις ἔλαιον ὁ λύχνος δὲν φωτίζει, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἂν δὲν φωτισθῇ διὰ τῶν γραμμάτων εἶνε σκοτεινὴ.

Δυστυχεῖς λοιπὸν εἶνε οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες δὲν φροντίζουν ἐκ παιδικῆς τῶν ἡλικίας νὰ σπουδίασῃ γράμματα, διότι τυφλοὶ καὶ ἄθλιοι θέλουν διέλθει καὶ τὴν νεότητα καὶ τὸ γῆρας τῶν. Τὰ γράμματα καὶ γέους μᾶς μορφώνουν, καὶ ἄνδρας μᾶς ὠφελοῦν, καὶ γέροντας μᾶς εὐχαριστοῦν, καὶ δυστυχεῖς ἂν εἰμεθα μᾶς παρηγοροῦν, καὶ ἀργοὺς μᾶς ἐνασχολοῦν, καὶ μονάζοντας μᾶς διασκεδαζοῦν καὶ εὐτυχεῖς ὄντας μᾶς εὐφραίνουν. Καθὼς διὰ τῆς ἀσκήσεως τοῦ σώματος αὐξάνουν αἱ σωματικαὶ μᾶς δυνάμεις, τοιοῦτοτρόπως διὰ τῆς σπουδῆς καὶ μαθήσεως αὐξάνουν αἱ ψυχικαί. Καὶ ὅταν τοῦ ἀνθρώπου σωματικαὶ τε καὶ ψυχικαὶ δυνάμεις συναυξηθῶσι, τότε βελτιοῦνται τὰ ἔργα του, τότε γίνεται ἄνθρωπος τῆς κοινωνίας. Τὰ περισσότερα καὶ χειρότερα ἐγκλήματα, κύριοι, γίνονται ὑπὸ ἀγραμμάτων καὶ ἀπαιδευτῶν ἀνθρώπων καὶ μάλιστα εἰς τὰ μέρη ὅπου δὲν ὑπάρχει τὸ οὐράνιον αὐτὸ χάρισμα τῆς παιδείας, σπανίως δὲ βλέπομεν ἄνθρωπον πεπαιδευμένον ἀληθῶς νὰ ὑποπέσῃ εἰς σπουδαῖον ἐγκλημα.

Ἀκούομεν πολλάκις ἢ μᾶλλον εἰπεῖν βλέπομεν ὅτι εἰς πολλὰ μέρη ὅπου καὶ ἡμέραν συνέβαινον κακουργήματα καὶ μεγάλα σφάλματα, ἔλασαν ἀπὸ τὸ νὰ συμβαίνωσι τοιαῦτα πλέον ἀπὸ

SISMANOGLIO

τὸν καιρὸν ὅπου ἐσυστήθησαν σχολεῖα καλὰ καὶ εἰς τὰ ὁποῖα μορφώνονται οὐχὶ μόνον ὁ νοῦς τῶν παιδῶν ἀλλὰ καὶ ἡ καρδία αὐτῶν. Ἐπιμείνετε, ἐντιμοὶ ἀκροαταί, εἰς τὴν καλὴν διατήρησιν τῆς Σχολῆς, καὶ ἐντὸς ἕξ ἢ ἑπτὰ ἐτῶν θέλετε ἰδεῖ τὰ τέκνα Σας νέους σόφρονας, πεπαιδευμένους, σεμνοὺς, ἐναρέτους, φιλοκάλους, καὶ ἐν γένει θέλετε ἰδεῖ αὐτὰ μὲ χαρὰν ὅτι καὶ τὸν ἑαυτὸν των ὠφελούν καὶ τὴν πατρίδα. Θέλετε ἰδεῖ νέαν γενεὰν φωτισμένην καὶ ὀργῶσαν πρὸς τὰ καλὰ. Ὁ ἀμαθὴς ἄνθρωπος ὄχι μόνον στερεῖται τοῦ θεοῦ ἐκείνου φωτὸς τῆς μελιρρύτου σοφίας, ἀλλὰ καὶ ἂν ὀνομάζεται χριστιανὸς μόνον τὸ ὄνομα ἔχει, διότι δὲν γνωρίζει καταλλήλως νὰ λατρεύσῃ τὸν Ποιητὴν καὶ Πλάστην του. Ἄν ἐρωτηθῆ τις τῶν ἀπαιδευτῶν χριστιανῶν τί πιστεύει, ποῖος εἶνε ὁ σκοπὸς τῆς προσελύσεώς του εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, διατί βαπτίζεται, διατί κοινωνεῖ τῶν ἀχράντων μυστηρίων, νομίζω ὅτι ἡ ἀπάντησις του θὰ εἶνε ἀπάντησις νοῦς ἐσκοτισμένου ὑπὸ τῆς ἀγνοίας οὐκ οἶδεν, ἐν σκότει διαπορεύεται. Ὁ πεπαιδευμένος ὁμοῦ γινώσκει πάντα ταῦτα καὶ τὴν εἰς τὸν κόσμον ἀποστολὴν του. Ὁ πεπαιδευμένος θεωρῶν μετ' ἐπιστασίας τὸν οὐρανόν, τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας κινουμένους μὲ τὴν ὑπερφυσικὴν ἐκείνην ἁρμονίαν, βλέπων τὴν ἀπέραντον θάλασσαν, τὴν γῆν κεκοσμημένην θαυμασίως διὰ τῶν μυρίων καὶ παντοδαπῶν αὐτῆς φυτῶν, δένδρων καὶ λοιπῶν, ἐκπλήσσει καὶ μετὰ θαυμασμοῦ, φρίκης, χαρᾶς καὶ ἐκστάσεως ἀναβοᾷ· «Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα Σου Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας»

Ἄδικον πραγματικῶς καὶ ἁμαρτία θανάσιμος ἡ παραμέλησις τῶν γραμμάτων. Ἐνῶ ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὸν ἄνθρωπον ψυχὴν λογικὴν καὶ ἀθάνατον, διατί νὰ μὴ θέλῃ ν' ἀναπτύξῃ ταύτην, ἀλλ' ἀφίνει αὐτὴν νὰ σκοτίζεται καὶ νὰ σκωριαῖζῃ ὡς ὁ παρημελημένος αἰδηρός; Ἐνῶ δύναται φυσικῶς νὰ τὴν καλλιεργήσῃ καὶ ἀναπτύξῃ διατί νὰ μὴ θέλῃ; διότι ἀγραμμάτων ὄντων τῶν γονέων καὶ τὰ τέκνα στεροῦνται τούτων.

Προσκάλεσον ἓνα χωρικὸν ἀμαθῆ καὶ εἶπε εἰς αὐτὸν τίνι τρόπῳ ἐνεργεῖ ὁ τηλέγραφος; τίνι τρόπῳ κινουῦνται οἱ σιδηρόδρομοι εἰς τὴν ξηρὰν καὶ τὰ ἀτμόπλοια εἰς τὴν θάλασσαν; καί, τίνι τρόπῳ

γίνονται τσαῦτα καὶ τηλικαῦτα μηχαναί; Ὁ ἄνθρωπος οὗτος μοὶ φαίνεται ὅτι δὲν σὲ ἐννοεῖ μήτε τί τοῦ λέγεις. Καὶ ὁμοῦ ἄνθρωποι εἶνε καὶ ἐκεῖνοι οἵτινες τὰ ἐφεῦρον ἀλλὰ διὰ τίνος μέσου; διὰ τῶν γραμμάτων βεβαίως. Καὶ ἐνῶ ἡ ἀνθρωπότης καθὼς βλέπετε ταξιδευόμενοι καὶ ἀκούετε, ἐφθασεν εἰς τὸν κολοφῶνα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς προόδου, ἀκόμη δὲν παύει καὶ οὔτε θέλει παύσει, ἀλλὰ προσπαθεῖ νὰ φθάσῃ εἰς τελειότερον σημεῖον διὰ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν γραμμάτων καὶ σὺν τῷ χρόνῳ πόσας νέας ἀξιοθαυμάστους ἐφευρέσεις θὰ ἐξαγάγῃ εἰς φῶς. Ὅλα, λέγω, κύριοι, τὰ κινουῦντα τὸν θαυμασμόν κατορθοῦνται διὰ τῆς παιδείας τοῦ ἐπουρανοῦ τούτου χαρίσματος. Ἡ παιδεία ὠφελεῖ τὴν ἀνθρωπότητα καὶ ὑπὸ οἰκονομικὴν ἔποψιν. Ὁ ἀμαθὴς μὴ ἔχων τὴν ἱκανότητα τοῦ πλουτεῖν, δὲν ἐκτιμᾷ τὴν ἰσχὺν τῆς οἰκονομίας, ἥτις φέρει εἰς ἀληθῆ εὐτυχίαν. Ὁ ἀμαθὴς μὴ γινώσκων τὸν τρόπον τοῦ πλουτεῖν, μὴ ἐννοῶν τί θὰ εἴπῃ οἰκονομία, μὴ ἔχων κρίσιν ὀρθὴν καὶ ἀρχὰς ὑγιεῖς, ὅπως σκεφθῆ καὶ περὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν νοερῶν αὐτοῦ δυνάμεων, τί γίνεται; Ἀποζωοῦνται σχεδὸν καὶ κάμνει κακὴν χρῆσιν τοῦ λογικοῦ, τοῦ πολυτίμου τούτου δώρου, ὅπερ τῷ ἐχάρισεν ὁ Θεός. Μόνην δὲ ἡδονὴν καὶ καταφυγὴν θεωρεῖ τὴν μέθην πολλάκις καὶ ὅσῳ πλείονα κερδίζει τόσῳ πλείονα ἐξοδεύει. Ἐπειτα τί λέγει; «ἐγὼ εἶμαι ἀποχειροβίωτος (ἡμερομισθίαρης) δὲν περισσεύω ἐκ τοῦ ἡμερομισθίου μου νὰ μάθουν τὰ παιδιὰ μου γράμματα.» Μὴ δι' ἀγάπην Θεοῦ! Μὴ ἔρχονται εἰς τὸν νοῦν σας τοιαῦτα φθοροποιὰ καὶ στρεβλὰ ἰδέαι καὶ προφάσεις! διότι πολλοὺς πολλάκις ἤκουσα νὰ ἐκφραζῶνται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ ἐνταῦθα παῖς ἔτι ὢν καὶ ἐν Κων)πόλει καὶ ἐθλίβῃ τῇ καρδίᾳ.

Σὰς λέγω, κύριοι, ὅτι ἡ παιδεία δὲν εἶνε ἀποκλειστικῶς δεδομένη διὰ τοὺς πλουσίους μόνον. Ἡ παιδεία εἰσέρχεται καὶ μέχρις αὐτῆς τῆς ταπεινῆς καλύβης τοῦ πτωχοῦ χωρικοῦ καὶ κάμνει αὐτὸν νὰ ἐμβατεύσῃ εἰς τὰ μυστήρια τῆς φύσεως. Ἀναπτύσσει τὸν νοῦν τοῦ χωρικοῦ καὶ τὸν κάμνει νὰ καλλιεργῇ τὴν γῆν ἐπιστημονικώτερον καὶ τοῦ δίδει πλείονας καρπούς, ἂν εἶνε γεωργός. Ἄν δὲ πάλιν ὁ πτωχὸς χωρικὸς μάθῃ τέχνην τινά, ἀφοῦ μάθῃ

πρῶτον γράμματα, καὶ εἰς τὴν τέχνην θέλει προκόψει καλλίτερον ἀπὸ τὸν ἀγράμματον.

Εἰς πολλὰ ἐργοστάσια τῆς Εὐρώπης ἀπαντᾷ τις πολλοὺς ἐργάτας, οἵτινες ἐργάζονται τὴν ἰδίαν τέχνην μὲ ἡμερομίσθιον, ἀλλὰ μετὰ ἀπορίας θὰ ἴδῃ τις ὅτι μερικοὶ ἐργάται λαμβάνουν διπλάσιον ἡμερομίσθιον τῶν ἄλλων, ἐνῶ ὅλοι τὴν ἰδίαν τέχνην κάμνουσιν. Ἐὰν ἐρωτήσης ὁμοῦ τὸν ἐργοστασιαρχὴν θέλει σοῦ εἰπεῖ ὅτι οἱ λαμβάνοντες διπλοῦν ἡμερομίσθιον εἶνε γραμματισμένοι καὶ ἐπομένως ἐργάζονται ταχύτερον καὶ ἐπιστημονικώτερον. Ἴδου λοιπὸν πῶς καὶ ὑπὸ οἰκονομικὴν ἔποψιν ὠφελεῖ ἡ παιδεία, ἥτις εἰς μὲν τοὺς πτωχοὺς εἶνε καταφύγιον, εἰς δὲ τοὺς πλουσίους στολισμός.

Ἐλπίζω ὅθεν καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὅτι θέλετε ἐμμεῖναι σταθερῶς καὶ μὲ θέλησιν ἰσχυρὰν εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ Σχολείου ἡμῶν, τοῦ γεραροῦ τούτου φτωρίου τῶν ἀθώων τέκνων σας. Μὴ φεισθῆτε λοιπὸν κόπων, μὴ λυπηθῆτε ἐξόδων διὰ τὸν τελειότερον καταρτισμὸν αὐτοῦ, διότι ἡ παιδεία χρειάζεται καὶ κόπον πολὺν, καὶ καιρὸν πολὺν καὶ ἔξοδα ἀρκετὰ.

Σπείρατε, ἀδελφοί, καὶ ἔστέ βέβαιοι ὅτι θὰ θερίσητε ἑκατονταπλασίονα καρπὸς τῶν ἐξόδων σας. Πρὸς ἐπιτυχίαν ὁμοῦ τοῦ ἱεροῦ τούτου σκοποῦ ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχη μεταξὺ σας ὁμόνοια καὶ ἀγάπη. Δι' ἀγάπην Θεοῦ, ἀδελφοί, ἔχετε τὴν ἀγάπην καὶ σύμπνοιαν, διότι ἂν αὕτη λείψῃ οὐ μόνον οὐδὲν θέλετε κατορθώσει, ἀλλὰ καὶ καταστροφὴν περιμένετε παντελεῖ ἐκ τῆς διαιρέσεως. Τοῦτ' αὐτὸ εἶπε καὶ τὸ ἀλάσθαστον στόμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅτι : «πᾶσα χώρα καὶ πόλις καθ' ἑαυτὴν μερισθεῖσα οὐ σταθήσεται». Ὁ ἴδιος πάλιν εἶπεν ὅτι : «ὅπου εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι ἐν τῷ ὀνόματί μου, κἀγὼ εἰμὶ μετ' αὐτῶν».

Δεηθῶμεν οὖν τῷ Θεῷ τῆς εἰρήνης ὅπως ὑμᾶς μὲν τοὺς ἐνταῦθα καὶ τοὺς ἐν Κων)πόλει παρεπιδημοῦντας ἀδελφοὺς διαφυλάτῃ ἐν ἄκρῃ ὑγείᾳ καὶ εὐτυχίᾳ διὰ τὸ καλὸν τῆς πατρίδος καὶ ἐνδυναμώσῃ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀγαθοῦ σκοποῦ· ἐμὲ δὲ καὶ τὴν ἐμπιστευθεῖσαν μοι τρυφερὰν νεολαίαν ἐνισχύῃ καὶ φωτίῃ πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον. Γένοιτο.

Τῆ 7ῃ Σεπτεμβρίου 1885.

Κ. Εὐαγγελίδης

16. Ὁ ἀπελπισ γάμος μου. (18)

Ὁ ἐπουράνιος πατήρ ὁ πρόνοιαν δεικνύων,
καὶ τὰ χειρῶν Του πλάσματα εἰς θλίψεις μὴ ἀφίνων·
Ὁ ἐξ ἀρχῆς ποιήσας με χειρῶν ἐστερημένον,
μέχρι τοῦ νῦν μ' ἀνέδειξε κεχαροποιημένον·
Ὁ ἀπὸ τῆς γεννήσεως μέχρ' εἰκοσαετίας
προνοητής, μοῦ ἠϋξήσας τὰς τέρψεις τῆς καρδίας.
Ὁ Θεῖον βλέμμα ἄνωθεν ρίπτων μετ' εὐμενείας,
τὸ τυχηρὸν μου ὤθησεν εἰς γάμον κοινωνίας.
Τὸν τελεσθέντα τάχιστα μετ' ἀξιοπρεπείας,
πρὸς τέρψιν μου καὶ πρὸς χαρὰν πατρὸς κ' οἰκογενείας.
Διὰ Θείας θελήσεως κ' αὐτὸς μοι ἐδωρήθη,
κ' ἡ θέσις μ' ἡ κοινωνικὴ εἰς ἄκρην ἐτιμήθη.
Ἐκτοτε τὴν καρδίαν μου κατέλαβ' εὐθυμία,
οὐδέποτε ἐνόχλησις μοῦ ἦλθεν οὐδεμία.
Τοῦ Πανυψίστου ἡ βουλὴ εὐθὺς ἐδώρησέ μοι,
τεκνογονίαν ἀρκετὴν κ' ἐχαροποίησέ μοι.
Μὲ ἀρκετὸν διάστημα μιᾶς εἰκοσαετίας,
ὁ οἶκός μου ἐγένισσε μέλη οἰκογενείας·
Συνισταμένης ἐξ ἑπτὰ ἀρρένων καὶ θηλέων,
ἦν καὶ καλῶς ἀνέθρεψα νυχθημερὸν παλαίων.

Καὶ μέχρι νῦν ἐπιμοχθῶν
ἀκόμη ἀνατρέφω,
καὶ γιὰ τὰ γηρατειά μου
χρηστάς ἐλπίδας τρέφω.
Μὴ γένοιτο, ἐλπίδες μου
ἐὰν καὶ ναυαγήσουν,
εὐχομαι πατρικῶς αὐτὰ
ἔτη πολλὰ νὰ ζήσουν.

(18) «Πάντα πρὸς Σὺ προσδοκῶσι, Κύριε, καὶ Σὺ δίδως τὴν τροφήν αὐτῶν ἐν εὐκαιρίᾳ» (Δαβίδ).

Ἄδύνατον νὰ ζήσῃ ὁ ἄνθρωπος ἄνευ τῆς κοινωνικότητος, διότι βάσις τῆς κοινωνίας εἶνε ἡ οἰκογένεια (ἢ ἐκ τοῦ γάμου κτωμένη), ἡ δὲ μόνη εὐτυχία τῆς ἀνθρωπότητος ἡ οἰκογενειακὴ ἁρμονία.

Ἄναλαβὼν τὸ τῆς διδαχῆς ἔργον κατ' εὐδοκίαν Θεοῦ, καὶ τῇ ἀνάγκῃ ὑπέικων ἕνεκα τῆς μητριᾶς ὡς ἀνωτέρω ἀναφέρω καὶ τῇ ἐλλείψει πάσης ἄλλης οἰκογενειακῆς περιποιήσεώς μου, ἧς εἶχον ἀνάγκην ἕνεκα τῆς σωματικῆς μου ἀτελείας ἀπεφάσισα τῇ προτροπῇ πολλῶν νὰ εἰσέλθω καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν ἔγγαμον βίον συζευθεὶς μετὰ τινος συνεγχωρίου μου νέας Εὐγενίας καλουμένης καὶ πατρὸς ὀρφανῆς, ἧτις ἀπεφάσισε παρὰ τὰς ἐναντίας συμβουλὰς πολλῶν συγγενῶν τῆς νὰ συνταυτίσῃ μετ' ἐμοῦ τὴν τύχην τῆς.

Συζευθεὶς μετὰ τῆς εἰρημένης οὐ μόνον συνέζησα μετ' αὐτῆς μέχρι τοῦδε ἐν εἰρηνικῇ συμβιώσει, ἀλλὰ καὶ λόγους ἔχω πολλοὺς νὰ δοξολογῶ καὶ διὰ τοῦτο τὸν πανάγαθον Θεόν, Τὸν τὴν ἔνωσιν ἡμῶν εὐλογῆσαντα, διότι ἡ ἐνσκήψασα καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἀνωθεν θαυφιλῆς Θεῖα χάρις καὶ εὐλογία Του ἐχαρίσατο ἡμῖν εἰς εἰκοσαετὲς διάστημα εὐθὺς ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους τὸ τῆς πολυτεχνίας δῶρον, δι' οὗ φιλοδορεῖ πλειότερον πάσας τὰς πενεστέρας οἰκογενείας καὶ σήμερον ἀπαρτίζομεν πολυμελῆ οἰκογένειαν ἀποτελούμενην ἐξ ἑπτὰ ζώντων νεαρῶν βλαστῶν, ὧν τὰ μὲν τέσσαρα ἄρρενα, τὰ δὲ τρία θήλεα (α) αἰσθανθέντες ἀμφοτέρω τὰ θελγήτρα τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, ἧτινι παρέπονται πάντοτε καὶ αἱ στερήσεις, ἀλλ' αὐταὶ μετριάζονται διὰ πολλῶν ἄλλων θελγήτρων. Τὴν φιλοδορίαν ταύτην κατ' οἰκονομίαν θεῖαν ἀνέθρεψα καὶ ἀνατρέφω εἰσέτι διὰ τοῦ ἐκ τῆς διδαχῆς εὐτελεστάτου μισθοῦ μου τοῦ μόλις πρὸς πορισμὸν τοῦ ἐπιουσίου ἐπαρκοῦντος.

Δόξα τῇ παναγάθῃ Θεῇ τῇ ὑπὲρ τῶν ἑαυτοῦ πλασμάτων προσῶντι.

(α) Σημ. Δύο ἕτερα τέκνα ἡμῶν ἐν ἀόρῳ ἡλικίᾳ μετέβησαν εἰς τὰς ἐπουρανίους σκηνώσεις.

17. Ἡ μετὰ 11 ἔτη παραίτησίς μου ἐκ τοῦ χωρίου μου. (19)

Ἐνδεκα ἔτη σχολικὰ διδάσκαλος διήλθον, τέλος εἰς τὴν δυσμένειαν ἐνίων περιήλθον.

Κρυπτόντων μίσος κατ' ἐμοῦ καὶ πάθος εἰς τὰς καρδίας, μόλις ὡς διορίσθησαν ὡς μέλη ἐφορίας·

Ἀκάνθας τῆς κακίας των τὰς προτυλισσομένας, εὐθὺς οὗτοι οἱ κύριοι τὰς εἶδον λυομένας.

Τετραστὲς διάστημα μοῦ ἔσκαπτον τὸ μνήμα, πλέκοντες τὸ ἀράχχιον κ' ἐπίβουλόν των νῆμα·

Εἰς ὃ καὶ ἠβουλήθησαν γιὰ νὰ μὲ περιφράξουν, καὶ τὴν ἐμὴν παραίτησιν ἀμέσως γιὰ νὰ πράξουν.

Εὐθὺς μὲ περιέπλεξαν καὶ εἶπον· «ἐμπρὸς θῆμα, ἐν πρώτοις τὸν διδάσκαλον ἃς ρίψωμεν εἰς κῦμα».

Οἱ φθόγγοι των οἱ κρύφιοι πρὶν ἔτι προλεχθῶσιν, καὶ πρὶν ἀπὸ τὸ στόμα των οὗτοι εἰς φῶς ἀχθῶσιν·

Ἀμέσως δίδω πρὸς αὐτοὺς τὰς ἐξετάσεις μόλις, καὶ ἀνεχώρησα εὐθὺς εἰς τὸ ἔδαφος τῆς πόλις·

Ἐκτοτε μίσει ἤρξαντο σφοδραὶ ἀγανακτήσεις, καὶ μέχρι τοῦδε ἔφθασαν εἰς καταπολεμήσεις.

Ἐκτοτε τῆς Κοινότητος τὸ πᾶν ἐχαλαρώθη, κ' ἡ τρομερὰ διχόνοια πολὺ ἐκορυφώθη·

Τὸ κάκιστον καὶ χεῖριστον καὶ τὸ καταμαστίζον, τὰς κοινωνίας σήμερον κ' ἀναποδογυρίζον·

Τὸ εἰς μεγάλας συμφορὰς κ' εἰς ἄβυσσον κρημνίζον, πολλὰ κοινὰ συμφέροντα δαινώς ἐκσφενδονίζον·

Τὸ φρικωδῶς τὴν σήμερον πολέμους ἐμφυλίου, ἐγείρον εἰς τὰς ἀπανταχοῦ τῆς γῆς τὰς ὑψηλούς·

Εἶν' ὁ δεινὸς κομματισμὸς ὁ σφόδρα διασειῶν,
ὁ μέγιστος καταστροφεὺς πάντων τῶν δημοσίων·
Ἄλλοίμονον εἰς τὰ κοινὰ ἴπου κόμμα βασιλεύει,
οὐδὲν καλὸν καὶ ἀγαθὸν ἐκεῖ δὲν προσδεύει·
Ὅπου φωλητὴν ἐποίησε σφοδρὰ μνησικακία,
μανιωδῶς λυμαίνεται ἢ τρομερὰ κακία.
Φαρμάκι θὰ ποτίζητε ἐκείνη ἢ πατρίδα,
κ' ἐκτὸς ἀπὸ καταστροφῆν ἄλλην δὲν ἔχ' ἐλπίδα.
Ἄνθρωποι πάσης τάξεως γιὰ τὰ κοινὰ φωνάζουν,
κακολογοῦν τὸν μὲν, τὸν δέ, καὶ τὸν κατακραυγάζουν·
Δῆθεν μὲ στήθος μάχονται, μὲ ὄρεξιν μεγάλην,
καὶ εἰς θορύβους καταντοῦν κ' εἰς θηριώδη πάλιν·
Δῆθεν κοινὰ καθήκοντα ἔμπορῶν νὰ ἐκπληρώσουν,
καὶ ἔργα σπουδαιότερα, λέγουν, νὰ εὐοδώσουν.

19. Μέχρι τοῦ χιλιοστοῦ ἑνεακοσιοστοῦ πέμπτου ἔτους εὐοίωνος κατάστασις ὑπὲρ τῶν κοινῶν συμφερόντων τοῦ χωρίου Λόγγου ἐξηκολούθει, ἀδελφικὴ σύμπνοια καὶ ἀγάπη ὑπῆρχε μετὰ τῶν ἐνταῦθα καὶ τῶν ἐν Κων)πόλει παρεπιδημούντων συνεγχωρίων. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1895 βάσκανος θαίμων ἐμφωλεύσας, τὴν λαμπρὰν καὶ ἐπίζηλον ταύτην κατάστασιν περιήγαγεν εἰς ὄλωσ ἀντίθετον θέσιν καὶ ἔκτοτε χώραν λαθῶν βαίνει καταβιβρώσκων ὡς σκιάλῃ καὶ ἐξαφανίζων τὰ πάντα. Ἀρχὴν λαβόντων τῶν ἐπαράτων κομμάτων κατὰ τὸ λήξαν σχολικὸν αὐτὸ ἔτος πρῶτος ἔσχον τὴν μαύρην τύχην νὰ γίνω θύμα καὶ παραιτηθῶ

«Οὐδεὶς προφήτης δεκτὸς ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι» λέγει τὸ ἀφειδέστατον στόμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ παρατρέχοντος τὴν Ναζαρέτ, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνετράφη καὶ ἐσυνηθίσθη. Καὶ πραγματικῶς, πολλοὶ τῶν φιλοσόφων, τῶν προφητῶν καὶ πατέρων τῆς ἐκκλησίας ἔξω τῆς πατρίδος τῶν εὐδοκίμησαν, εἰς δὲ τὰς πατρίδας τῶν ἢ γνωριμία καὶ συνήθεια καταφρόνησεν αὐτούς.

Δίκαιον ἔχει καὶ σοφὸς τις λέγων· «Θρασεῖα γὰρ οὐσα ἢ ἀνθρωπίνη ψυχὴ, τὸ μὲν ἐν ποσὶν ἤσσον τιμᾶ, τοῦ δὲ ἀπόντος θαυμαστῶς ἔχει.»

Δυστυχῶς, ὁσάκις ἐν ταῖς κοινότησιν ἐγείρονται κομματισμοὶ ὑπὸ ἀνθρώπων ἀρχολιπάρων, θύματα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γίνονται ἢ οἱ Ἱερεῖς, ἢ οἱ διδάσκαλοι, οἱ δύο οὗτοι παράγοντες τῆς ἠθικοποιήσεως τῆς κοινωνίας.* Κατ' αὐτῶν στρέφονται τὰ πεπυρωμένα βέλη τοῦ κομματισμοῦ, διότι ἐν τῇ προσώπῳ αὐτῶν νομίζουσιν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων ὅτι δύνανται νὰ ἐπιδείξωσιν ὅλην τὴν ὑπεροχὴν τῶν, ἀδιαφοροῦντες ἂν τὸ θῦμα αὐτῶν ρίπτεται ἀδίκως εἰς τὰς ὁδοὺς. Ἀρκεῖ μόνον εἰς αὐτοὺς ὅτι ἠδυνήθησαν νὰ νικήσωσι τοὺς ἀντιπάλους τῶν καὶ νὰ φέρωσιν εἰς τὴν θέσιν τοῦ παυθέντος ἐκείνου τὸν ὅποιον αὐτοὶ θέλουσι, μέχρις ὅτου ὑπερισχύσει τὸ ἕτερον κόμμα καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἄλλοίμονον ἐν ταῖς κοινωνίαις, ἐν αἷς ἐμφωλεύει ὁ σάραξ οὗτος ὁ καταστρέφων τὰ σπλάγχνα αὐτῶν. Ἀπέναντι τῶν ἐπαράτων κομματισμῶν καὶ αὐτὴ ἡ εὐσπλαχνία ἐκλείπει ἐντελῶς καὶ ἀμειλίκτως πλήσσειται ἢ ἀθωότης.

Ἄν ἐγὼ ὁ τοσοῦτον ὑπὸ τῆς φύσεως ἀδικηθεὶς πλὴν δι' ὑπερανθρώπων μέσων κατωρθώσας νὰ ἐκπαιδευθῶ καὶ ἐκτελέσω τὸ καθήκόν μου ἐπὶ ὀλόκληρον ἑνδεκαετίαν καὶ μάλιστα καθήκον δημοδιδασκάλου, ἂν καὶ ἀνωτέρας εἶχον τούτου τὰς δυνάμεις, καὶ φωτίσω ἀρκούντως μαθητὰς κατέχοντας σήμερον ἐμπορικῆς γραφικῆς ἐργασίας, ἀφ' ὅτου ἐπαύθην μέχρι τοῦδε οὐδεμιᾶς ἔτυχον συμπαθείας ὑπὸ τῶν ἐξαγριωθέντων κατ' ἐμοῦ φασμάτων, τῶν ὁποίων οὐ μόνον ἡ καρδία δὲν ἐμαλάχθη ποσῶς, ἀλλὰ καὶ λυσοδῶς ὕλακίζουσιν, ἀκούοντες νὰ ψιθυρίζηται ἐνίοτε ὁ διορισμὸς μου, πόσῃ μᾶλλον ἄλλοι θὰ τύχωσιν εὐσπλαγγνίας! Ἄλλὰ δόξα τῷ Θεῷ μέχρι τοῦδε ἢ τῶν ἄλλων εὐσπλαγγνία ἐδείχθη τρανῶς ἐπ' ἐμοί, τοὺς δὲ μὴ παύσαντας νὰ ρίπτωσι τὰ κατ' ἐμοῦ βέλη, εἶδον ὀφθαλμοφανῶς νὰ λάδωσι τὰ τῆς κακίας τῶν ἐπίχειρα κατὰ τὸν προφητάνακτα· «Λάκκον ὠρυξε» κ. τ. λ.

Ταλαίπωροι διδάσκαλοι! Ὁμοιάζομεν τὰς λαμπάδας, αἰτίνες καιόμεναι φωτίζουσιν ἄλλους, καταναλισκόμεναι δὲ αὐταί! Ἄλλοίμονον εἰς ἡμᾶς τοὺς πίπτοντας εἰς τὴν διεύθυνσιν διψύχων καὶ

SISMANOGLIO
 © 1910
 ΠΕΤΡΟΣ

διπλοκαρδίων υποκειμένων και μάλιστα εις την παροῦσαν περιστασιν, καθ' ην εντελῶς εκλείπει ἢ μακαρία ὁμόνοια και ἕκαστος ὑπὲρ τὸ ἑαυτοῦ ὄφελος ὑπερμαχεῖ. Πάντα ἐν γένει τὰ επαγγέλματα ἔχουσι τὰς δυσχερείας και περισπασμούς των, ἀλλ' οὐκ ὀλίγας και πικροτάτας τὸ διδασκαλικόν, ὅπερ ἂν θεῖον, ἱερὸν και εὐγενὲς καλεῖται και εἶνε, τοσοῦτον περιφρονεῖται, ἐξευτελίζεται και ποσῶς δὲν ἐκτιμᾶται, ὥστε τοὺς αὐτὸ ἐπαγγελομένους φθείρει, ὅσῳ και ἂν μοχθῶσι διὰ πολυετοῦς ἐκδουλεύσεως μὴ παρέχον πόρους ζωῆς....

Τὰς ταλαιπωρίας τῶν διδασκάλων ἐξιστορῶ χάριν τῶν ἀναγνωστῶν διὰ τοῦ ἐφεξῆς ποιήματός μου και μάλιστα κατὰ τοὺς τρεῖς τελευταίους τῆς διδασκαλίας των μῆνας, ὅσας ὑποφέρουσιν οἱ τλήμονες.

—•••—
Ἰούνιος.

Μῆν τῶν ἐπαναλήψεων.

Ἐμβαίνει ὁ Ἰούνιος ἄρχοντ' ἐπαναλήψεις,
τῶν διδασκάλων ἢ καρδιαῖς κυκλοῦνται ἀπὸ τύφεις.
Ὀκτὼ μηνῶν μαθήματα ἀρχίζουσι και πάλι,
να τυπωθοῦν ε' τῶν μαθητῶν τὸ τρυφερὸ κεφάλι.
Τό, «λέγε» και τὸ «διάβαζε» δὲν παύ' ἀπὸ τὸ στόμα
τῶν διδασκάλων, ε' τὰ παιδιὰ καθὼς και τ' ἄγριον ὄμμα.
Τό, «πάρτ' ἀπ' ἐδῶ ἕως ἐκεῖ» εἰς ὅλα τὰ βιβλία,
και, μάθητέ τα κάλλιστα» δὲν θέλ' ἀμφιβολία.
Εἶνε ὁ μέγιστος ἀγὼν αὐτοῦ κι' αὐτῶν ἐπίσης,
θεέ μου! πῶς δὲν καταντᾷ ε' τὰ δύο μέρη φθίσις.
Δὲν φθάνουν τὰ μαθήματα τοῦ ὀκταμήνου χρόνου,
ποῦ εἶνε μέγα φόρτωμα, πλὴν κ' ἢ δορὰ τοῦ ὄνου·
Σ' τὰ μαῦρα ἐπιτίθεται διὰ πολλοὺς τοὺς λόγους,
να μάθουν τὰ κακόμοιρα ἄσιματα, διαλόγους.

Προσέτι και ποιήματα καλῶς ν' ἀποστηθίζουν,
και πόσα μαῦρα δάκρυα τὰ δυστυχῆ σπογγίζουν.
Τοῦτο εἶν' μέγα βάσανον τῆς μαύρης νεολαίας,
ὡς ὅτου να στεφανωθοῦν με κλάδους ἐξ ἐλαίας.
Ἐλπίζουν οἱ ἐλλόγιμοι να ἔγοῦν ἐπαινεμένοι,
να ξανασυμφωνήσωσι και νὰν' ἠσυχασμένοι.
Ἀπατηλὸν τὸ βάσανον διὰ τοὺς διδασκάλους,
ἀντὶ να λάβουν ἀμοιβὴν διώκονται με πάλους.

—•••—
Ἰούλιος.

Μῆν τῶν δημοσίων ἐξετάσεων.

Ἐμβαίνει ὁ Ἰούλιος ἄρχοντ' αἱ ἐξετάσεις,
και πάντες συναθροίζονται μ' ἐκστατικὰς ἐτάσεις.
Ἀκούουν τὰς τῶν μαθητῶν ποικίλας ἀπαντήσεις,
ἐκφερομένας ὑπ' αὐτῶν, εἰς πλείστας ἐρωτήσεις.
—«Εἶγε παιδιὰ και δάσκαλε»—τότε τοῖς ἐκφωνοῦσιν,
με χεῖλη κι' ὄχι με καρδιά, διότ' ἀγανακτοῦσιν.
Ἐσωθεν κατεχόμενοι ὑπὸ παθῶν και λύσσης,
κ' εὐθὺς γιὰ τὸν διδάσκαλον γεννῶνται συζητήσεις.
Ἀντὶ τοῦ μέλιτος χολήν, ἀνθ' ὕδατος τὸ ἔξυδι,
ποτίζοντ' οἱ διδάσκαλοι τοὺς τρώγει μαῦρο φεῖδι.
Ἀντὶ νᾶχουν ἀνάπαυσιν τὸν Αὐγουστον τὸν μῆνα,
τοὺς ἔμπαίνει μέσα ε' τὴν καρδιά μία μεγάλη σφήνα.
Δὲν εἶν' ὅμως παράδοξον ἴσως ἢ ἁμαρτία,
ποῦ τυραννοῦν οἱ κύριοι τ' ἀθῶα τὰ παιδιὰ·
Τοὺς πᾶνει και τοὺς τιμωρεῖ και τοὺς καταδικάζει,
ποῦ ἕκαστον δάκρυ πικρὸ ἀπὸ τὸ μάτι βγάξει.

Πλὴν τί νὰ κάμουν καὶ αὐτοὶ φρονοῦν γιὰ παραπάνω,
 νὰ ἴπαινεθοῦν καὶ μισθωθοῦν γιὰ τοῦτο τὴν νουβάνω. (α)
 Θέτουν ὑπὸ ἐνέργειαν τὰς κάρας νὰ πληρώσουν
 τῶν μαθητῶν, καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῶν νὰ εὐδοώσουν.
 Οἱ κόποι των οἱ ἄφθονοι μάταιοι ἀποβαίνουν,
 παίρνουν εὐθὺς τὰ τσόλια (β) τοὺς κι' ἀπὸ μεργιὰ διαβαίνουν.

— — —
Αὐγουστος.

*Μὴν τῆς διδασκαλοκινήσεως ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον
 πρὸς εὐρεσιν θέσεως.*

Ἄμα ἐμβῆ ὁ Αὐγουστος τὰ πόδια καλιγόνουν,
 κι' ἀπὸ χωρίου εἰς χωρὶο οἱ μαῦροι τὰ σελώνουν.
 Ἐχοντες τὴν καρδίαν των βαθέως πληγωμένην,
 οἱ δυστυχεῖς καὶ τλήμονες ἀπὸ τὴν εἰμαρμένην.
 Ἦτις, ἅμα ὡς λήξωσι τῆς διδαχῆς οἱ μῆνες,
 ὠθεῖ αὐτοὺς νὰ τρέχωσι πάλιν ὡς ἐλαφίνες.
 Σ' τοὺς ἱερεῖς πορεύονται κι' αὐτοὶ ε' τὴν ἐφορείαν,
 συστήνουσι καὶ ἐπαινοῦν ἐπὶ πολυπειρίαν.
 Τοὺς ἐλλογίμους ὑγιεῖς δείχνουν χωρὶς γεράδες, (γ)
 οἱ εὐλαβεστάτ' ἱερεῖς κ' αἰδέσιμοι παπάδες.
 Ὡς ἄλλοτε οἱ ἱερεῖς ἀνθρώπους λεπρισμένους,
 ἐδείκνυον ε' τοὺς προὔχοντας τελείως γιατρευμένους.
 Μιμούμενοι παράδειγμα καθήκον ἐκτελοῦσι,
 τὴν ἐφορείαν εὐμενῶς πολὺ παρακαλοῦσι.
 Λέγοντες— «εἶνε ἱκανοὶ καλῶς ὅπως διδάξουν,
 καὶ εἰς τὴν πρόοδον πολὺ τοὺς παῖδας νὰ προάξουν» . —

(α) νουβάνω λέγεται ἡ βέργα ἢ συντελοῦσα εἰς τὸν νοῦν.

(β) τσόλια λέγεται τὰ ἐπιπλα.

(γ) γεράδες λέγονται αἱ πληγαὶ τοῦ σώματος.

Καὶ καταντᾷ τὸ ζήτημα, ὁ λόγος κ' ἡ οὐσία,
 τὸ τί ζητεῖ ὁ δάσκαλος διὰ μισθοδοσίᾳ.
 Κι' ἂν αὕτη εἶνε εὐτελής εὐθὺς ἐπιτυγχάνει,
 τὸ μαῦρο τὸ συμβόλαιον ἀρχίζ' εὐθὺς νὰ κἀνη.
 Ἄν αὕτη εἶν' ὑπέρμετρος ἀπ' ὅτ' αὐτοὶ φρονοῦσι,
 τοῦ λέγουν—«τόρα ὑπάγε»—καὶ τὸν εἰδοποιοῦσι.
 Τοῦ ἐλλογίμου τὴν καρδίᾳ εὐθὺς δὲν τὴν τσακίζουσι,
 πλὴν μ' ὄλην τὴν εὐγένειαν τὸν ἀποσκορακίζουσι.
 Τοῦ λέγουν λόγια καλὰ, λιθάριε ε' τὸ σακκοῦλι,
 βλάκα τὸν ὀνομάζουσι τὸν λέγουσι καὶ κούλη. (α)

Ὡ νεολαίας μορφωταὶ πνεύματος φωτοδόται,
 πῶς καταντᾶτε τλήμονες ὡς οἱ Καραβαριῶται; (β)

Ὡ μαθημάτων ἔμπλοιο καὶ τῆς τεχνολογίας,
 δὲν σᾶς ἐπιβαρύνουσι πόνοι ἐκ ποδαλγίας;

Ὡ ρήτορες ἱστορικοὶ διὰ πολυλογίας,
 πῶς λησμονητ' οἰδίματα καὶ κάλους ποδαλγίας;

Ὡ κάτοχ' ἀριθμητικῶν ποικίλων προβλημάτων,
 δὲν βρίσκετε μὴ μὲθοδον τῶν τόσων πηδημάτων;

Εὐκόλως νὰ τὰ λύσητε νὰ δώσητ' ἓνα τέρμα,
 εἰς τὸ ἐπάγγελμα αὐτὸ κι' εἰς ὄλο του τὸ φέρμα·
 Ὅπου κι' ἂν εἶν' τὸ εὐγενὲς τόσον ἐξευτελίσθη,
 τοῦ σβέσθηκ' ἡ ὑπόληψις καὶ σφόδρ' ἐκμηδενίσθη.
 Γεωγραφίας κάτοχοι καὶ τῆς γεωμετρίας,
 ἀπὸ τῆς μιᾶς κοινότητος ε' τῆς ἄλλης τὰς φατρίας.
 Μὲ παρακλήσεις χιλιαῖς εὐὸ πίπτεται μοναχοὶ Σας,
 ὦ ! τῆς ταλαιπωρίας Σας, τῆς τόσης ἀνοχῆς Σας.

(β) Κούλη λέγουν τὸ καματιρὸ βῆδι.

(α) Καραβαριῶται οἱ περιφερόμενοι ὡς ἐπαιται.

SISMANOGLIO

Πῶς κατανατᾶτε ὄργανα τῶν τρομερῶν κοιμάτων,
καὶ ματαιοῦνται τὰ καλὰ ὄλων Σας τῶν καμάτων.
Ἄφήσωμεν τὰς τρεῖς εἴς ἡμᾶς ὄλως γνωστὰς Ἡπειρούς,
εἰς ἃς οἱ πατριῶταί μας πηγαίνουν καὶ ἀπείρους
τοὺς πόρους των τοὺς πρὸς τὸ ζῆν, ὅσοι ἀποδημοῦσιν
σ' αὐτὰς καὶ καταγίνονται ἀρκούντως καζαντοῦσιν.
Τὴν Ἡπειρον Ἀμερικὴν τὴν τόσο ἔρακουσμένην,
τὴν μὲ ἀγκάλας ἀνοικτὰς ἐνθέρμως δεχομένην·
Νέους ἐξ ὄλων τῶν μερῶν ἐκαί ὡς πορευθῶσιν,
καὶ χρῆμα ἀποκτήσωσιν εἴς αὐτὴν ὡς ἐργασθῶσιν.
Ἐν πρώτοις δὲν τὴν ἠνοίωσαμεν ἀπ' τὰς ἐφημερίδας,
μὴ ἔχοντες τὰ ὠτά μας ὡσάν αὐτὸς ὁ Μίδα.
Τώρα ὁμοῦ δὲν βλέπομεν ὅπου καζάντισμένοι
ἔρχονται, ὅσοι ἠγγάνε καὶ ζοῦν εὐτυχισμένοι·
Ταλαίπωροι διδάσκαλοι μ' ὄλην τὴν τυρρανίαν,
οὐχὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν πλὴν καὶ Ὀκσανίαν.
Νὰ φθάσωμεν, ἂν θέλωμεν, νὰ ζήσωμεν τιμίως,
οὐχὶ μὲ τόσα βάσανα ἐνταῦθα αἰωνίως.
Φύγετε, ὦ ταλαίπωροι, σῦρτε εἴτ' ἄλλους τόπους,
νὰ παύσητ' ἀπ' τὰ βάσανα, τρεχάματα καὶ κόπους.
Ἄν ἠδυνάμην καὶ ἐγὼ ἤθελα πτερυγίσει,
κ' ὡς τώρα εἴς τὴν πατρίδα μου πάλιν εἶχον γυρίσει.
Ἀπάσας τὰς κοινότητας ὁ δαίμων ὡσάν λέων,
σπαράσσει καὶ δὲν ἔχομεν ὑπόληψ' ἡμεῖς πλέον.
Ταλαίπωροι διδάσκαλοι μὲ τόσα καὶ μὲ τόσα,
ποῦ βγάξομ' ἀπ' τὸ στόμα μας καὶ λέμε μὲ τὴν γλῶσσα.
Μισθὸν ἀπὸ τοὺς κόπους μας ὡς χίλια πεντακόσια,
καὶ χιλιάδες δυὸ ἡμισυ δὲν ἔχομ' ἡμεῖς γρόσια.
Εἰς μερικὸς προσφέρεται καὶ ἕως τρεῖς χιλιάδες
μισθός, ἐδῶ εἴς τὰ μέρη μας μὲ χίλιους δύο μπελάδες.

Ἄφήσωμεν ἐπάγγελμα αὐτὸ εἰς τοὺς παπάδες,
ποῦ τὸ ζητοῦν μ' ἐπιμονὴν μὲ χίλιους τεμενάδες.
Ποῦ μᾶς συναγωνίζονται ὡσάν βαρβάτα ἄττια,
καὶ οὔτε κἂν νὰ μᾶς ἰδοῦν δὲν θέλουν μὲ τὰ ἴματα.
Ἐχοῦσιν ὁμοῦ δίκαιον οἱ πανευλογημένοι,
διότ' ἀπὸ ἐλλόγιμοι αἰδέσιμ' οἱ καῦμένοι
ἔγιναν, νὰ ἀρπάξουνε κί' αὐτὰς τὰς ἐνορίας,
καὶ βαθμηδὸν νὰ φέρωσι κόμματα καὶ φατρίες.
Λὲν ἀπὸ τὸν παπαδικὸν μισθὸν τοὺς μόλις βγαίνει
τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο τους, κ' ὑπόλοιπον δὲν μένει·
ἴστην ἄκρη γιὰ νὰ βάλουνε καθόλου δεκαροῦλα,
μόλις τὸν ἄρτον βγάξουνε καὶ ἄδεια τὴν σακκοῦλα
τὴν ἔχουνε καὶ δι' αὐτὸ μάτι ἴστο δασκαλίκη
ρίπτουσι νὰ τ' ἀρπάξουνε γιὰ νᾶχουν χασιλῆκι.
Ἰπὸσχοντ' ὅτι δύνανται μὲ ὄρεξι μεγάλη,
ἀγγούρια δηρὸ νὰ φέρουσι εἰς μίαν ἀμασχάλη.
Ἰπὸσχοντ' ὅτι κάλλιον ἡμῶν θὰ εὐδοώσουν,
καθότι τὸ πανάγιον πνεῦμα διττῶς θὰ δώσουν·
Ἰστὰς κεφαλὰς τῶν νεαρῶν βλαστῶν τῆς κοινωνίας,
δεόμεν' ὑπὲρ φωτισμοῦ ὅπως κ' ὑπὲρ ὑγείας.
Ἰσως καὶ νὰ προσθέσωσι εἰς τὸ «Σῶσον τὸν λαόν Σου»
«ἐπάκουσον καὶ φώτισον τῶν τρυφερῶν βλαστῶν Σου».
Παπάδες, λέγων, ἐννοῶ μόνον τοὺς ἐγγραμμάτους,
οὐς μὲ τὸ θάρρος καὶ καλῶ μὲ τ' ὄνομα βαρβάτους.
Εὐθυνομένους εἰς τὴν μιὰ μασχάλην δύο ἀγγούρια,
νὰ φέρουν κί' ἀπ' τ' ἀξίωμα πίπτουν εἰς τὰ παλιούρια.
Εἰς ποίους εἶνε ἐνειδος ὅταν θὰ κρημνισθῶσιν,
Ἐλλόγιμοι ἦ ἱερεῖς ἃς τὸ συλλογισθῶσιν·

Πῶς τὰ τοῦ κόσμου πνεύματα σὰν ὁ τροχὸς γυρίζουν,
τὸν ἕνα ἀνεβάζωσι, τὸν ἄλλον τὸν κρημνίζουν.
Ἐκαστος εἰς τὸ ἔργον τοῦ ἐνῶ ἐκλήθ' ἄς μείνη,
γὰρ νὰ μὴ κατηγορηθῆ, χατήρι μὴ τοῦ μείνη.

18. Ἡ εἰς Κων)πολιν ἀναχώρησίς μου. (20)

Ἡ ἔξαφνος παραίτησις ἡ γενομένη μόλις,
μ' ἠνάγκασε νὰ εὗρεθῶ ε' τὸ ἔδαφος τῆς πόλις·
Σ' τὸ χίλια ὀκτακόσια καὶ ἐννεήντα ἔξι,
κατὰ τὸν μῆνα Αὐγούστου ὁδεύοντα τὰς ἔξι.
Ὅμοῦ μὲ τὸν δεκαστῆ υἱόν μ' ἔταξειδεύθην,
εἰς τὴν Κων)πολιν μ' ἐλπίδα ἐπορεύθην.
Ἐπὶ σκοπῶ τὸ τέκνον μου νὰ ἀποκαταστήσω,
ἐλπίζων ε' τοὺς προστάτας μου αὐτὸ ἵνα συστήσω.
Ἦλπιζον καὶ δι' ἑμαυτὸν κάπως νὰ ἐνεργήσω,
μὲ μέσον τῶν εὐεργετῶν θέσιν νὰ ἐξαιτήσω.
Θέσιν καμμίαν γραφικὴν κατάλληλον νὰ τύχω,
ἀλλ' ἦτο τύχη μου κακὴ διὰ νὰ ἀποτύχω.
Οὔτε καὶ τοὺς προστάτας μου νὰ εὗρω ἠδυνήθην,
σ' ἀπελπισίας δάκρυα ὅλως περιεχύθην.
Τὸ ἔδαφος τῆς πόλεως ε' τὰς δώδεκα Αὐγούστου,
μόλις τὸ ἐπεσκέφθηκα, ὦ, τύχης ἀνηκούστου!
Θύελλα ἢ Ἀρμενικὴ κ' ἢ ἑναρξίς πολέμου, (α)
πλουσίους διεσκέδασαν ὡς φύλλα ὑπ' ἀνέμου.
Οἱ πλούσιοι δὲν ἔστρεφον νὰ δγιοῦν κὰν μὲ τὸ μάτι,
τὸν ἐξαιτοῦντα ἔλεος πτωχόν τε ἢ σακάτη.
Εὗρέθη ἀγαθὴ ψυχὴ ἐνὸς συγχωριανοῦ μου,
ὅστις εὐθὺς ἀνέλαβε φροντίδα τοῦ υἱοῦ μου.

(α) τοῦ Ἑλληνοτουρκικοῦ.

Θωμᾶς ὀνομαζόμενος τοῦ τέκνου μ' ὁ προστάτης,
εἰς τὸν ναὸν Καλαμισσῶν τυγχάνων νάσαι ψάλτης. (β)
Μὲ προθυμίαν ἔλαβε καὶ τὸ ἐμὸν παιδίον,
καὶ μὲ τὸ τέκνον τοῦ μαζί εἰς τὸ ἐκεῖ σχολεῖον.
Ἄμφότερα εἰσήγαγε καὶ πρὸς συντήρησίν των,
ἐφρόντιζε κ' ἐπέβλεπε γὰρ τὴν ἀνάπτυξίν των.

(20). Παραιτηθεὶς καὶ μὴ ἔχων ἄλλον πόρον ζωῆς, ἔγνων ἐν τῇ δεινῇ μου ταύτῃ περιστάσει, περιστοιχιζόμενος ὑπὸ πολυμελοῦς καὶ ἀνηλίκου οἰκογενείας, νὰ μεταβῶ καὶ αὐθίς εἰς Κων)πολιν, ὅπως καταφύγω εἰς τοὺς πρώην προστάτας μου καὶ δι' αὐτῶν δυνηθῶ νὰ εἰσάξω τὸν πρωτότοκόν μου υἱόν εἰς τι σχολεῖον τῆς πόλεως. εὗρω δὲ καὶ γὰρ βιοποριστικόν τι ἐπάγγελμα τῇ συστάσει καὶ ἐνεργείᾳ αὐτῶν.

Ἄλλὰ δυστυχῶς, ἄς ἔστρεφον ἐλπίδας ἀπώλεσα ἕνεκα τῶν τότε καιρικῶν περιστάσεων. Ἐκ τῶν ἀρχαίων προστατῶν μου, ἄλλοι μὲν ἐξέλιπον ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, ἄλλοι δὲ εἶχον ἀπέλθει εἰς ξένα Κράτη, καὶ ἄλλοι δὲν εὗρισκοντο εἰς τὴν θέσιν ἐγνώριζον αὐτούς.

19. Ἡ ἐν Βέηκοζ τῆς Κων)πόλεως
προσωρινὴ ἀποκατάστασις μου ὡς καπνοπώλου. (21)

Μὴ ἔχων ποῦ τὴν κεφαλὴν ἀλλοῦ διὰ νὰ κλίνω,
ἐδέγησεν εἰς Βέηκοζι τῆς πόλεως νὰ μείνω.
Νὰ μὴ γυρνῶ ἐδῶ εἰ εἰς τὰς ἀγυῖας τῆς πόλις,
ἀπόφασις ἐγένετο νὰ γείνω καπνοπώλης.
Ἐξάδελφός μ' ἀρτοποιὸς τοῦ Ντάγγα Ἀναστάσι,
υἱὸς Δημήτρης τ' ὄνομα ὦν καὶ ἐν καταστάσει·
Ἔσωθεν εἰς τὸ κτήμά του, εἰς τὸ ἀρτοποιεῖον,
εἰς μιὰ γωνία ἤνοιξε μικρὸν καπνοπωλεῖον.

(β) εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου.

Καπνὰ καὶ ἄλλα πράγματα γεμίζει τὴν γωνίαν,
ἄτινα ὑπελόγιζον οὐχὶ μικρὰν ἀξίαν.

Περίπου τῶν τριάκοντα λιρῶν καὶ ἐξοδεύθη,
καὶ πάντα τὰ πρὸς πώλησιν εὐθὺς ἐπρομηθεύθη.

Ὅθωμανοί, Χριστιανοί, πάντες μικροὶ μεγάλοι,
οἱ βλέποντες τὸ πάθος μου μὲ ὄρεξι μεγάλη.

Σ' τὸ μαγαζάκι μ' ἔτρεχον πρὸς ὑποστήριξίν μου,
καπνὰ καὶ ἄλλα ἔπαιρναν πρὸς ἀνακούφισίν μου.

Μ' ὀκτάμηνον διάστημα πάλιν εἰς τὴν πατρίδα,
ἐπέστρεψα κ' ἐρρίφθηκα εἰς τὴν πρώτην μου ἐλπίδα.

Τὸ πρῶτον μου ἐπάγγελμα τὸ τῆς διδασκαλίας,
ἠσπάσθη κ' ἠκολούθησα μετὰ ἐπιμελείας,

Μὲ τὸν ἐλάχιστον μισθὸν λοιπὸν τῆς διδασχῆς μου,
καὶ ἐμαυτὸν συντήρησα καὶ τοὺς οἰκογενεῖς μου.

(21). Ἀποτυχὼν ἔθεν τῆς ἐλπίδος μου, ἣν ἔτρεφον μεταβάς εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἣ μόνη προστασία, ἣτις μοὶ ἐδόθη κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο καθ' ὃ διήλθον ἐκεῖ, ἦτο ἡ τοῦ ἀειμνήστου ἐξαδέλφου μου Δημητρίου Ἀν. Ντάγγα, ὅστις ἰδὼν τὴν ἀποτυχίαν μου δι' ἰδίων χρημάτων μοὶ ἤνοιξεν ἐν Βέηκοζ καπνοπωλεῖον, δι' οὗ διετήρησα τὴν πολυμελῆ οἰκογένειάν μου, σὺν τῇ προστασίᾳ καὶ τῶν ἄλλων συγγενῶν του καὶ συνεγχωρίων μου ἀδελφῶν Νταγγαίων, ἀρτοποιῶν τὸ ἐπάγγελμα ἐν Πασα-βαξῆ καὶ Κουσγουντζουκίφ, τῶν μὴ φεισθέντων τοῦ ὀβολοῦ των ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας μου.

Μὴ εὐρὸν δὲ τὴν ἐργασίαν ταύτην ἱκανοποιητικὴν καὶ μὴ δυνάμενος νὰ μετέλθω ἕτερον ἐπάγγελμα κατήλθον μετὰ ἀπουσίαν ἐνὸς ἔτους πάλιν εἰς πατρίδα καὶ κατέφυγον αὐθις εἰς τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα μετερχόμενος αὐτὸ εἰς τὰ ἐφεξῆς χωρία τῆς ἐπαρχίας τῆς γενετείρας μου.

Ἐν Βαλτίστη χωρίῳ τοῦ τμήματος Πωγωνίου κατὰ τὸ 1898.

Ἐν Ἄνω Ἐπισκοπῇ κατὰ τὰ ἔτη 1899 καὶ 1900.

Ἐν Σωτείρᾳ 1900—1902.

Ἐν Πεπέλῃ 1902—1903.

Ἐν Κλεισαρίῳ 1903—1904.

Ἐν Ἄνω Λεσνίτση τοῦ τμήματος Δελβίνου 1904—1906.

Ἐν Λόγγῳ τὸ β' 1906—1908.

Ἐν Βοδρίστη 1908—1910.

Ἐν Λόγγῳ τὸ γ' 1910—1912.

Δίδων τὸ τέρμα, κύριοι, σ' τοῦ βίου μου τὰ πάθη,
κ' εὐγνωμονῶν ἀναφωνῶ ἀπ' τῆς ψυχῆς τὰ βάθη.

Πρὸς τὸν Πανύφιστον Θεὸν τὸν ἀξιῶσαντά με,
ἐν κοινωνίᾳ ἵνα ζῶ κ' εὐεργετήσαντά με.

Θεέ μου! τὰς ἀπείρους Σου πρὸς με ἀνταποδώσεις
δὲν δύναμι' ὁ ἀνάξιος οὔτε διὰ τῆς γλώσσης·

πρεπόντως νὰ τὰς ἐκφρασθῶ καὶ νὰ τὰς παραστήσω,
καὶ ὄχι διὰ τῆς γραφῆς νὰ τὰς ἐξιστορήσω.

Δι' ὅλας τὰς ὑπὲρ ἐμοῦ Θεῖας Σου δαψιλεύσεις,
προσφέρω αἶνον ἐκ ψυχῆς καὶ ἐκ καρδίας μέσης.

Πρὸς Σέ, πανύφιστε Θεέ, καὶ πάνσοφε πατέρα,
γὰ τὰς εὐεργεσίας Σου ποὺ δίδεις κάθε μέρα.

Πρὸς Σέ τὸν εἰς τὰ ἄχανῃ τοῦ οὐρανοῦ οἰκοῦντα,
καὶ ὑπερ τῶν πλασμάτων Σου ἀρκούντως προνοοῦντα.

Ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων,

Ἵψιστε δικαιοκρίτα,

γόνυ κλίνων καὶ αὐχένα

τοῦ παντός, ὦ Κυβερνίτα.

Μ' ὅλως ταπεινὴν καρδίαν,

ὡς ἰκέτης ἐκφωνῶ,

Μέγας εἶσαι, ὦ Θεέ μου,

κ' εὐλαβῶς Σέ προσκυνῶ.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Φθάσαντες εις τὸ τέλος τῆς βιογραφίας μου ὡς ἐπίλογον αὐτῆς προστίθῃμι τὰ ἐξῆς ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς σχόντας τὴν ὑπομονὴν ἵνα ἀναγνώσῃσι μετὰ προσοχῆς ὅσα ἐξέθηκα ἐν ὅλῃ τῇ ἀληθείᾳ.

Εὐχομαι ἀπὸ καρδίας εἰς ὅλους ἵνα μηδεὶς ἐξ ὑμῶν περιέλθῃ εἰς θέσιν νὰ ἐπικαλεσθῇ τὸν οἶκτον τῶν ἄλλων. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει παρέπονται πάντοτε καὶ ἐλλείψεις προερχόμεναι ἐξ αὐτῆς τῆς γεννήσεως κατὰ τὴν ἀνεξιχνίαστον βουλήν τοῦ πανσόφου καὶ ἀπειροτελείου ὄντος, ὅσοι ἐξ ὑμῶν ἔχετε τὸ δυστύχημα νὰ αἰσθανθῆτε αὐτάς, ἅς μὴ καταλάβῃ ὑμᾶς ἡ ἀποθάρρυνσις, ἀλλὰ νὰ ἐλπίζητε εἰς τὴν ἐξ ὕψους προερχομένην βοήθειαν, ὑφ' ἧς πᾶσα πνοὴ ζῶσα τείχίζεται.

Πᾶς ἄνθρωπος δέον νὰ ὑφίσταται ἀγογγύστως πᾶσαν ἐπίγειον κάκωσιν, νὰ ἀνέχῃται πᾶσαν στέρησιν καὶ νὰ ἀναμένῃ τὴν χαρμόσυνον ὄραν τῆς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἀπαλλαγῆς του, ἐν ᾧ εὐδαιμονία καὶ εὐτυχία δὲν ὑπάρχει.

Ἐν οἰαδήποτε περιπτώσει ἔχετε πάντοτε τὴν καρδίαν καὶ τὸν νοῦν Σας ἐστραμμένον πρὸς Ἐκεῖνον, Ὅστις δύναται καὶ τὰ ἀσθενῆ νὰ θεραπεύῃ καὶ τὰ ἐλλείποντα ν' ἀναπληροῖ, ἀναλογιζόμενοι ὅτι ἡ φιλοτεκνοτάτη κηδεμονία τοῦ ἐπουρανίου πατρὸς ἡ ἄνωθεν ἐπιδλέπουσα τὴν τῶν πλασμάτων Αὐτῆς χαλεπὴν ἀναπηρότητα διὰ τῆς πνυτοδυνάμου χάριτος ἀνακουφίζει, εὐεργετεῖ καὶ παραμυθεῖ τὰ ἀναξιόπαθοῦντα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ πλάσματα Τῆς καὶ ἐτοιμάζει δι' αὐτὰ ἐξ αὐτῆς τῆς συλλήψεώς των πάντα τὰ ἀναγκαῖα μέσα, ἅτινα ἕκαστος ἀναλόγως τῆς προαιρέσεώς του ἀπολαμβάνει.

Ἡ ἐμὴ σωματικὴ ἀτέλεια ἔστω ὑμῖν παράδειγμα ὅτι περὶ ὅλων τῶν δημιουργημάτων του ὁ Θεὸς φροντίζει καὶ οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ἐν ὅσῳ ἐλπίζει εἰς Αὐτὸν περιέρχεται, εἰς τὴν ἀπόγνωσιν περιέρ-

χονται ἐκεῖνοι, οἵτινες πᾶσαν ὑπὲρ αὐτῶν μέριμναν ἐξαρτῶσιν ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῶν δυνάμεων.

Δεῦτε σὺν ἐμοὶ πάντες οἱ ὡς ἐμὲ καὶ ἄλλως πάσχοντες πρὸς δοκιμον σκοπὸν τοῦ θείου θελήματος, δοξάσωμεν τὴν παντοδύναμον πρόνοιαν, ἥτις ὑποδεικνύει πανσόφως τὰ μέσα πρὸς συντήρησιν οὐχὶ διὰ τῶν ἰδίων ἡμῶν δυνάμεων, ἀλλὰ διὰ τρόπου, ὁ ὅποιος κινεῖ τὸν θαυμασμὸν καὶ φέρει τὸν ἄνθρωπον εἰς θέσιν ν' ἀνακράξῃ μετὰ τοῦ προφητάνακτος: „Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα Σου, Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας...“

Εἶθε, ἡ πολυεὐσπλαγχνος ἐπουρανία ἀντίληψις νὰ ἐπιχέῃ βάλσαμον παραμυθίας ἐπὶ τῶν τεθλιμμένων καρδιῶν τῶν ἐν ἀναπηρότητι γεννηθέντων, τὰς δὲ εὐεργέτιδας ψυχὰς ν' ἀνταμείδῃ μυριοπλασίως. Γένοιτο!

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ κ. κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Οι ἐν Χαλκηδόνι.

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ. Ἰωάννου Β. Δέρβου.

Ἰωάννης Β. Δέρβος, Βασίλειος Π. Ἀρχιμανδρ., Σωτήριος Τζιάκος, Νικόλ. Χ. Κοτσάκης, Ἰωάννης Π. Ἀρχιμανδρ., Βασίλειος Σουλιώτης (ἐκ Βησσάνης), Μιχαήλ Οἰκονομίδης (ἐκ Μουζίνης), Στέφανος Στεφανόπουλος (ἐκ Κοντζέ), Δημήτρ. Φ. Στόλης (ἐκ Λόγγου), Χαράλ. Γ. Γκίτζος, Φώτιος Π. Μιντσιλιάνης (ἐκ Κοσιοβίτσης).

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ. Δημητρίου Π. Κέντρον.

Δημ. Π. Κέντρον, Βασίλ. Δ. Κέντρον, Μικόλ. Ἀθ. Ντράζιος, Ἰωάννης Χαρ. Βελλάς, Στέφανος Γ. Στερῖλος, Χρηστόφορος Β. Μπαύκας, Γρηγόριος Χ. Κέντρον (ἐκ Χλωμοῦ), Ἀθανάσιος Φώτης (ἐκ Δρυμάδες), Γεώργ. Νικολάου (ἐκ Κλεισαρίου), Γεώργ. Ἀρ. Κομμάτας (ἐκ Βουλιαράτες), Μιχαήλ Φ. Ζήσης, Ἡλίας Χρ. Κάλης (ἐκ Κλεισαρίου), Κωνστ. Ἄνδρ. Γκίνης (ἐκ Σελλεῖου).

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ. Νικολάου Χρ. Βουρτζίδη.

Νικ. Χρ. Βουρτζίδης, Ἀθηνᾶ Ν. Βουρτζίδη (ἐκ Σωτείρας), Δημοσθένης Μάγκας, Ἀναστάσιος Ἀθ. Μανέκας, Μιχαήλ Ἡλ. Κασαπίδης, Ἀθανάσιος Μπίτζας, Μιχαήλ Φ. Πισώτης.

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ. Χρήστου Π. Κόντη.

Χρ. Περ. Κόντης, Θωμᾶς Π. Κόντης (ἐκ Βησσάνης), Κυριάκος Ἄν. Μαλγαρόπουλος (Βακάλκιοι), Ὁρέστης Τσαλαπατάνης, Εὐστράτιος Φ. Στόλης (ἐκ Λόγγου).

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ. Γεωργ. Φ. Κήτου ἐκ Λόγγου.

Γεώργ. Φ. Κήτος, Εὐάγγ. Δ. Νίκος, Ἀλέξανδρος Κ. Χαρισιάδης, Σταῦρος Κ. Γαλακτοπώλης, Ἰωάννης Ν. Τσαάτης (ἐκ Λόγγου), Νικόλ. Θεοδ. Μούκας (ἐκ Κοσιοβίτσης), Στέργιος Παντοπώλης (Μακεδόν).

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ. Ἀναστασίου Φ. Κήτου.

Ἀναστ. Φ. Κήτος 2, Ἀρχάγγελος 2, Παντελῆς Ἀποστολίδης, Ἀνδρέας Παπαγιαννόπουλος, Γεώργ. Παπαγιαννόπουλος, Κωστ. Δημ. Σαρῆς (Γαλατᾶ), Δημήτρ. Χ. Παπαδόπουλος, Ἀντώνιος Λ. Λογαθέτης, Ἀλέξανδρος Γ. Παναγιωτόπουλος, Κωνστ. Αὐγουστής (ἐκ Γαλατᾶ), Νικόλ. Βρουζόπουλος (ἐκ Σωτείρας).

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ. Σωτηρίου Λιόντου.

Νικόλαος Ναυπλιώτης, Ἀντώνιος Ζαραβίνας, Δημοσθένης Μαυρομιχάλης, Κωνστ. Μητρήκης, Σωτήριος Σ. Λιόντος (Ζέης) Σταῦρος Τ. Πολυγεανίδης, Κωνστ. Γ. Καιρακτούλι (Σιναΐται), Ἀργύρης Λευκόπουλος μάγειρας.

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ. Χρήστου Ἀθ. Παπα.

Ἀδελφοὶ Πατσούρα (ἐκ Βησσάνης), Σωτήριος Β. Μούκας (ἐκ Ζέης), Λεωνίδας Ι. Παπαδόπουλος (ἐκ Λαδδάνης), Χρήστος Ἀθ. Παπα (ἐκ Λόγγου), Πέτρος Κύρος (ἐκ Δελβινακίου), Βασίλειος Παπαδημητρίου Τσαμης.

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι κ. Συμεὼν Η. Βαλσαμίδου.

Συμεὼν Η. Βαλσαμίδης, Στέφανος Παπαδανιήλ (Ὁμὲρ Ἀπὴτ Χάν), Γεώργιος Φαρμακοποιός, Εὐάγγελος Τσοάννου (Καλαντζῆ Κουλούκ), Θωμᾶς Ν. Δῶκος, Σταῦρος Ι. Βαλσαμίδης, Δημήτριος Λαζίδης, Γεώργ. Κηρημόπουλος (Ταρλάμπασι), Δημήτρ. Σακκουλίδης, Ἐμμανουήλ Τ. Δελλάς, Πασχάλης Ἀδάμ, Ἐμμανουήλ Νοτάριος (Πέραν), Σταῦρος Φωτίου (ἐκ Τσιατίστης).

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι κ. Κωνστ. Γ. Κύρου.

Κωνστ. Γ. Κύρος, Γεώργ. Ζαπώνιας, Π. Κωνοσπίρου, Κᾶποιος, Γεώργιος Δ. Κύρος, Νικόλ. Ἰ. Ἀπέργης (Τήμιος), Ἰωάνν. Ἀργυριάδης.

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ. Θεοδ. Ἰ. Κήτου.

Θεοδ. Ἰ. Κήτος, Δημήτρ. Στ. Σιώκας, Δημήτρ. Χρ. Βέκας, Σταῦρος Βασιλείου Παπα (ἐκ Λόγγου), Ἡλίας Ἰ. Θεοδώρου (ἐκ Κλεισαρίου), Νικόλαος Φ. Γιώτης Εὐάγγελος Τσαδόπουλος (ἐκ Κοσιοβίτσης).

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ. Εὐαγγέλου Δ. Νίκου.

Εὐάγγελος Δ. Νίκος 2, Γεώργιος Φ. Κήτου (ἐκ Λόγγου) Παντελῆς Χίος, Δημ. Ν. Κούκουρας (ἐκ Κοσιοβίτσης), Ἰωάννης Ἰωαννίδης (ἐκ Μετρῶν), Γεώργιος Τσούκας, Φώτιος Βατούμης (ἐκ Σωτείρας), Χαράλ. Γκίτζος, Γεώργιος Βασιλείου (ἐκ Κοσιοβίτσης).

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ. Παντελῆ Στ. Βραγκαλά.

Παντελ. Στ. Βραγκαλάς, Δημήτρ. Ι. Πάσχου, Σταύρος Ί. Οἰκονόμου Εὐθύμιος Σπ. Μπίτιλης, Νικόλ. Ί. Πάσχου, Κυριάκος Γ. Πολίτης (ἐκ Λεονίτσας), Φίλ. Χ. Βάσος (ἐκ Λόγγου), Ἰωάννης Ν. Γιαννόπουλος (ἐξ Ἁγίου Νικολάου), Εὐθύμιος Χ. Γαρίδης (ἐκ Λαμπόδου).

Ἄλλοι ἐκ χωρίου Λόγγου.

Μιχαήλ Ἀθ. Τσοῦτσας, Στέφ. Φ. Κίκλης, Νικόλ. Χ. Μπέκας, Ἀθαν. Θ. Ράπτης, Ἀθαν. Ν. Ντράπος, Φώτιος Ἀποστόλου, Χρήστος Β. Μάνος, Νικόλ. Β. Ντάγγας, Κυριάκος Σπ. Μπαλάσκας, Ἀναστ. Θ. Ντέμης.

Τῆ εὐγ. φροντίδι τοῦ κ. Χρ. Εὐ. Γκατζόνη.

Χρ. Εὐ. Γκατζόνης (Λόγγου), Δημ. Σταυρίδης (Χασίρ ἰσκαλεσί), Ἀν. Φ. Μπουζόπουλος (Κλεισαρίου), Μιχ. Ζ. Κόνδης (Πεπέλης), Ἰω. Γιάγκος, Μαργαρίτης Λάμπρου (Κοκινίστης), Χρ. Παπᾶ Πέτρου, Στ. Κωνστ. Κοτσορούμπα (Μακεδών), Βασ. Δ. Σεβόπουλος, Παρασκευᾶς Μ. Χλωροῦδης (Χίος).

Ἄντ. Δελιγιάννης ψάλτης.

Οἱ ἐν Χρυσουπόλει.

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ. Μιχ. Στ. Σιώκα.

Μιχαήλ Στ. Σιώκας, Δημήτρ. Εὐστρ. Τσιάτης, Σπυρίδων Γ. Πρόκος (Λόγγου), Γεώργιος Εὐ. Καραμάνος (Πεπέλης) Ἰωάνν. Ν. Σταφυλῖδας, Ἀναστάσιος Βασιλείου.

Τῆ εὐγ. φροντίδι τοῦ κ. Βασ. Ζ. Κόνδη.

Βασ. Ζ. Κόνδης, Κων. Στ. Μάκος, Γρ. Ἀποστολόπουλος, Μιχαήλ Λώλης (Πεπέλης), Νικ. Π. Μανέκας (Κακογοραντζής), Σπ. Α. Σκοκοτάς (Δουβιανής), Μιχ. Σπ. Φωτιάδης (Ἄνω Ἐπισκοπής), Λάζαρος Μίσιος, Δημ. Χρ. Γιαννοτσάνε (Τσαριτσόδου), Γεώργιος Ἰωαννίδης, Γεώργ. Κρμιαντζόπουλος, Κων. Π. Γκιουστενίδης, Ἰωάννης Ταχτσόγλου (Γενί μαχαλά), Ἰω. Τσοῦβαλης, Γεώρ. Ἰω. Ρώπου (Ποντικᾶτες), Λάζαρος Φ. Μήτσος (Κλεισαρίου).

Οἱ ἐν Κουσουνιζουκίῳ.

Χαρ. Μούκας, Νικ. Πετράνης (Κοσιοβίτσας), Μιχ. Εὐ. Παπαναστασίου (Κούρεντα), Γεώρ. Ν. Γκιουρῶνης (Τοζέτσι), Στέφ. Α. Τζογγόπουλος (Πολίτσας), Μιχ. Χρήστου καφετζής.

Οἱ ἐν Πασᾶ-Βαξέ.

Τῆ εὐγ. φροντίδι κ. Μιχ. Χρήστου.

Φίλιππος Σπύρου (Βαλτίστης), Χαρίκλεια Χρησιτίδου, Ἀθαν. Χρησιτίδης, Ξενοφῶν Σ. Σιλιτσόγλου, Ἀθ. Σπίνας ὑποδηματοποιός, Γεώργ. Εὐθυμιάδης, Νικ. Καρανικόλας βαρκάρης, Γεώργ. Παγανόπουλος (Ἀρβανιτοχωρίου), Αἰκ. Ἀσημακίδου, Εὐάγγελος Δ. Λιάζος (Λόγγου), Ἦρ. Παγόπουλος, Παντελῆς Ζάχος (Σελλείου), Μιχ. Χρήστου (Λόγγου), Στ. Εὐθ. Γκόκος (Κακογοραντζής), Κωνστ. Χαραλάμπου καφετζής, Χρ. Ἀθανασίου (Δρυμάδες), Ἡλίας Γ. Βούργαρης (Πολυτσάνης).

Τῆ εὐγ. φροντίδι τοῦ κ. Δημ. Φ. Κίκλη.

Δημ. Φ. Κίκλης, Χαρ. Φ. Κίκλης (ἐκ Λόγγου), Γεώρ. Καρακωστόπουλος (Πεπέλης), Φώτιος Σ. Τσίπας (Κατοῦνης), Μηνᾶς Ἰωάννου (Ἀρβανιτοχωρίου).

Οἱ ἐν Τιμπουκλή.

Τῆ εὐγ. φροντίδι τοῦ κ. Χ' Δημ. Λιάζου.

Χ' Δημ. Λιάζος, Στ. Κ. Ζιάκας, Ἀθαν. Κ. Ἀθανασίου (ἐκ Λόγγου), Θωμᾶς Δ. Σουμπάλης (Χλωμοῦ), Θεόδ. Κουτσούπας (Βουλιαράτες), Στ. Βασ. Γκοκῶνης (Πεπέλης), Χαρ. Π. Κότης (Ἠπειρώτης).

Οἱ ἐν Βέηκοξ.

Ἀναστάσιος Θ. Διδιτάρης, Σπ. Ἀθ. Ντάγγας, Νικ. Σπ. Ντάγγας, Μιχαήλ Παπᾶ Κυριακοῦ, Ἀν. Χρ. Βενέτης, Θεόδ. Ἀναστ. Γκατζόνης, Νικ. Δ. Ἀγγέλης (ἐκ Λόγγου), Νικ. Τσαντής (Δολιανῶν), Ἀθ. Μπιζούνης, Ἀθ. Μουράτης, Ἀθ. Κυράτσος (Κλεισαρίου), Νικ. Δημ. Ἐξαρχόπουλος (Κερκυραῖος), Ἀθ. Ν. Στεπεζιώτης κρεοπώλης.

Οἱ ἐν Ἁγίῳ Στεφάνῳ.

Τῆ εὐγ. φροντίδι τοῦ κ. Ἀθ. Β. Γκώκα.

Ἀθ. Β. Γκώκας (Κακαβιάς), Παναγ. Σουλαμάς, Ἀθ. Σουλαμάς, Μιλτ. Νάτσας (Δολοῦ), Γεώρ. Δ. Γκώκας, Στ. Χρ. Γκώκας, Χαρ. Δ. Γκίκας (Κακαβιάς), Παναγ. Πληκτσικόπουλος (Ποντικᾶτες), Δημ. Βάκολης (Βεζανίκου), Βασ. Οἰκονόμου, Ἐμμ. Κολέμβας (Περιστάσιος), Μαρούσιω Ἀθανασίου (Ἑλληνίς).

Οἱ ἐν Γαλιαῖ.

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ. Γεωργ. Ἰ. Παπαδοπούλου.

Γεώργ. Ἰ. Παπαδόπουλος, Νικόλ. Χρ. Μπέκας (Λόγγου), Ἄδελφοὶ Κωστάκη, Κωνστ. Χρ. Παράσχος, Εὐθύμιος Κουκουλαρίδης (Βοστίνης), Ματθαῖος Παπαδόπουλος (Μευγέζης), Νικόλ. Καψιάλης, Σάββας Δημητρίου, Χαράλ. Βασιλείου (Βαλτίστης), Σταῦρος Λάμπρου (Καστάνιανης), Στέφανος Κητσακόπουλος (Σελλείου), Ἄναστ. Μπίρνοβος (Μακεδόν), Ἄθανάσιος Δ. Ἄθανασιάδης.

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ. Γεωργ. Κυρούση.

Γεώργιος Χρ. Κυρούσης, Κωνστ. Παπᾶς Ράπτης, Διαμαντῆς Κ. Κάλφας, Χρῆστος Βασ. Κυρούσης (Πέραν), Γεώργιος Γεώργε-δης (Πόλις).

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ. Σταύρου Δ. Ράμμου.

Σταῦρος Δ. Ράμμος, Ἄθαν. Ράμμος, Χρῆστος Β. Φώτου, Εὐ-άγγελος Στ. Τζούτης, Μιχ. Ἄθαν. Βίλης, Σταῦρος Γ. Τσεμπέρης (Καστάνιανης), Ἄναστ. Γκέκας (Λέκλης), Δημ. Ἄθ. Λιόλης (Γρυμπόβου), Νικόλ. Γ. Τσιάτης (Κοσιοβίτης), Χαράλ. Δ. Ἐξαρχόπουλος, Βασίλ. Φ. Γκαλίτης, Παντελῆς Παπᾶ Ἰωάννου, Θεό-δωρος Γ. Παπαδόπουλος (Βεζανίκου), Παναγ. Ἰ. Στοθκας (Μαυ-ροπούλου), Νικόλ. Κωνστ. Δανδάνωφ (Καστορίας), Χρηστόφορος Ἠλ. Βεζύρης, Εὐάγγ. Ἠλ. Βεζύρης (Ἄνω Ἐπισκοπῆς), Παναγ. Β. Καρδάσης (Ναγοπούλους), Παναγ. Κ. Κιρλής, Σπ. Ἄναστ. Κιρλής, Χαρ. Βασ. Τσεμπέρης (Καστάνιαλης).

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ. Ματθαίου Ζαμπέλα.

Ματθαῖος Δ. Ζαμπέλας, Ματθαῖος Κυρούσης, Γρηγόρ. Τζουλά-ρης (Βοστίνης), Νικόλ. Τζιάς (Σωφράτικα), Ματθαῖος Λίτης, Χρῆστος Παπᾶ Εὐαγγέλου, Σταῦρος Ζώτος, Χαράλ. Ματθαίου (Κοσόβα) Βασίλειος Νικολάου, Πέτρος Εὐαγγ. Ντούμης (Κοσιοβί-της), Χρυσόστομος Κ. Γοδόσης (ἄχτάρης).

Τῆ εὐγ. φροντίδι τοῦ κ. Ματθαίου Τζιάνου.

Ἰω. Κοκκινόπουλος, Σάββας Χρ. Τζήμος, Ἄντ. Νικηφοράκης, Χρ. Μ. Λυκίδης, Κ. Η. Ἀλληγορίδης, Π. Θ. Παπαδόπουλος, Ματθαῖος Τζιάνος.

Τῆ εὐγ. φροντίδι τοῦ κ. Ἄναστ. Δάγκα.

Ἰ. Δημητριάδης, Στ. Κρεμέζης, Γεώργ. Γκιουλτζιῆδης, Ἄναστ. Δάγκας, Ἄντιόν. Μαρτίκις, Δημ. Καπετανάκης, Γεώργ. Κορώνης, Δημ. Ἀργυρίου.

Οἱ ἐν Σταυροδρομείῳ.

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ. Ἄθανασίου Ἄν. Χούτα.

Ἄθανάσιος Ἄναστ. Χούτας, Μιχαήλ Βασιλ. Καλυδᾶς, Δημή-τριος Ἄναστ. Χούτας (ἐκ Πεπέλης), Χρῆστος Παναγ. Κέντρου (Σωφράτικα).

Τῆ εὐγ. φροντίδι τοῦ κ. Σπ. Γ. Ἰσαροπούλου.

Σπ. Γ. Ἰσαρόπουλος, Στέφ. Κ. Μπάχου, Παντελῆς Βραγκαλᾶς (ἐξ ἄνω Λεσνίτης).

Τῆ εὐγ. φροντίδι τοῦ κ. Δ. Γ. Οἰκονομοπούλου. Ἄϊναλῆ Τσεομέ.

Δημήτριος Γ. Οἰκονομῆλος, Ἀντώνιος Γ. Γάτσος (Καλοδέ), Πέ-τρος Κ. Τζορτίκης (Καστάνιανης), Ἰωάν. Β. Κοτζίνης, Βασί-λειος Ζήσης (Στρατινίστης), Δημήτρ. Ἰ. Σέντης (Κουκουλιούς), Ἄθαν. Τ. Γκιόλμας, Σταῦρος Π. Γκιόλμας (Μέγγουλης), Π. Κ. Δημιῆς (Χίου), Χρῆστος Γ. Παπᾶς (Ἡπειρώτης), Ἀνδρέας Μαγ-γόνης (Στρατινίστης), Σπυρίδ. Τζήμας, Νικόλ. Δ. Δράλλιος (Δελ-δυνακίου), Εὐάγγελος Π. Χρηστίδης (Καστάνιανης), Ἄναστ. Παπᾶ Ἀντωνίου (Στρατινίστα), Βασίλ. Ἄν. Στράτος (Κερασόβου).

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ. Ἠλία Ἄθ. Παπαδοπούλου.

Ἠλίας Ἄθαν. Παπαδόπουλος, Εὐθύμιος Ἄθ. Γκέκας, Σπύρος Χατζόπουλος (Ποντικάτες), Ἰωάννης Κ. Τασόπουλος (Καλλιστρά-τις), Θεόδωρος Φ. Γκάτης (Σωτείρας).

Τῆ εὐγ. φροντίδι τοῦ κ. Βασίλ. Α. Παπᾶ.

Βασ. Α. Παπᾶς, Κωνστ. Ἄθ. Σίλης, Δημ. Ἀργύρης, Ἠλίας Ἄθαν. Παπαδόπουλος, Βενετία Χρ. Καλαντζῆ, Δημ. Α. Παπᾶ. Παντελῆς Ν. Δημιῆς (Χίος), Εὐγ. Σπυρόπουλος (Οἰκονομίου), Χαρ. Σωτ. Μπάφκας (Χλωμοῦ), Ἐμμ. Βασιγοιανίδης (Βησάνης), Στ. Ἄπ. Κοκκινόπουλος (Σελλείου).

Οἱ ἐν Κασῆμ πασᾶ.

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ. Ἰορδάνου Ν. Μαῖσογλου.

Ἰορδάν. Ν. Μαῖσογλου (Οὐρμιζούπ Καισαρείας), Νικόλ. Παρα-σκευόπουλος, Γεώργιος Ἰ. Ὀλύμπιος, Χαράλ. Θ. Καραμιχάλης (Χώρας), Χαράλ. Ἰ. Κουπελόγλου, Κ. Ἰ. Κρουπόλογλου (Σκοπίλι), Βασίλειος Νικολάου (Χαμίτης), Γεώργιος Παύλου (Κελδέριλι) Βασίλ. Ἰ. Ταβανιώτης (ἄχτάρης), Γεώργιος Συριωτάκης (Ράπτης).

Οἱ ἐν Βαλοῦκ Παζάρ.

Τῆ εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ κ. Κωνστ. Στεργιοπούλου τραπεζίτου.

Κωνστ. Στεργιόπουλος, Ἄθαν. Μαργώπουλος (Ἀνατὸλ Χισάρ)

Ἄνδρας Μέλλος. Σπυρ. Μάργας, Ἀλέξανδρος Π. Στεργιόπουλος (Βαλοῦκ παζάρ), Δημήτριος Μπούτσος, Χαράλ. Κωνσταντινίδης, Ἀλέξανδρος Εὐαγγελίδης, (τραπεζίται). Κωνσταντῖνος Α. Μάντης (τραπεζίτης ἐκ τοῦ χωρίου Ροπάτες, Ἀδελφοὶ Ἀθανασιάδαι 2.

Τῆ εὐγενεὶ φροντίζει τοῦ κ. Φωτίου Β. Γκατζόνη.

Φώτιος Β. Γκατζόνης, Ἀπόστολος Β. Μπέκας, Βασίλειος Ἀπ. Μπέκας, Ἰωάννης Γ. Γκατζόνης (ἐκ Λόγγου). Εὐάγγελος Στ. Μπούρας (ἐκ Καστάνιανης), Σάββας Σπ. Τζώρας (ὕποδηματοποιός) Δημητρ. Ἀθ. Δήμας (ιατρός ἐξ Ἀργυροκάστρου), Κωνστ. Χρ. Κολλιάρχης (ἐκ Γκιάτη).

Τῆ εὐγενεὶ φροντίζει τοῦ κ. Μιχαὴλ Σαμαροπούλου.

Μιχαὴλ Ν. Σαμαρόπουλος (ἐκ Ντερβιτσιάνης), Ἰωάννης Ε. Λεμονίδης, Μιχαὴλ Ἀν. Μπουλιζέρης, Ἀθαν. Γ. Μύλας, Τζανίτος Εὐ. Τζελάτης (Γάνου), Νικόλ. Εὐατρατίου (Πέρδης), Ἰωάνν. Πούτελης (ἐκ Λεονίτσης) Ἀπόστολος Σ. Στυλιανίδης, Ἀβραάμ Ζαφειρίου Μαυρίδης, Κωνστ. Παύλου Λυταριάτζης, Γεώργιος Παπαδόπουλος, Μανέλαος Ἰωαννίδης (Πέραν), Νικόλ. Σ. Κυρτόπουλος.

Τῆ εὐγενεὶ φροντίζει τοῦ κ. Γεωργίου Βαλλερά.

Γεώργιος Δ. Βαλλεράς, Βασίλειος Δ. Μάνος, Δημητρ. Β. Παπᾶς, Βασίλειος Κ. Εὐαγγέλου (ἐξ Ἐπισκοπῆς), Ἀρίστειδης Ἰ. Γκουγγόνης, Χρῆστος Π. Φούκος, Κ. Στυλλιάδης ἐλλόγιμος, Ἰ. Χατζόπουλος, Σπύρος Μπέκαρης, Ἀνδρέας Ἡλιάδης, Ματθαῖος Ἀνόρη (Βεσικτάς) Παντελής Ζαφείρης (ἐκ Χλωμοῦ), Χρῆστος Π. Ἀγγελκόγλους.

Τῆ εὐγ. φροντίζει τοῦ κ. Ἀθ. Βαλλερά.

Ἀθ. Βαλλεράς (Ἐπισκοπῆς), Σπ. Ρέτζος (Χλωμοῦ), Σπ. Χρ. Βράνος (Ξεροβάλτου), Σωτ. Βοστινιάδης (Ἀρτακηνός), Κωνστ. Τσαύτης (Γσάμης), Παναγ. Χρ. Θυμιονάτσης (Δολοῦ).

Ἐν Βαλατιᾷ.

2 Θωμᾶς Ἀποστόλου (Λόγγου), Στέφ. Γ. Νάτζης (Κλεισαρίου).

Οἱ ἐν Σαρμασικίῳ.

Τῆ εὐγενεὶ φροντίζει τοῦ κ. Ἀναστ. Βάσου.

Ἀναστ. Ν. Βάσος (Λόγγου), Ἰωάν. Καζακίδης, Δημητρ. Θιολ. Παλλά, Γεώργιος Α. Χαλιβόπουλος (Βαλατιᾷ).

Οἱ ἐν Ἐγροῦπ.

Τῆ εὐγ. φροντίζει τοῦ κ. Δημ. Ι. Ἐξάρχου (Ἠπειρώτου)

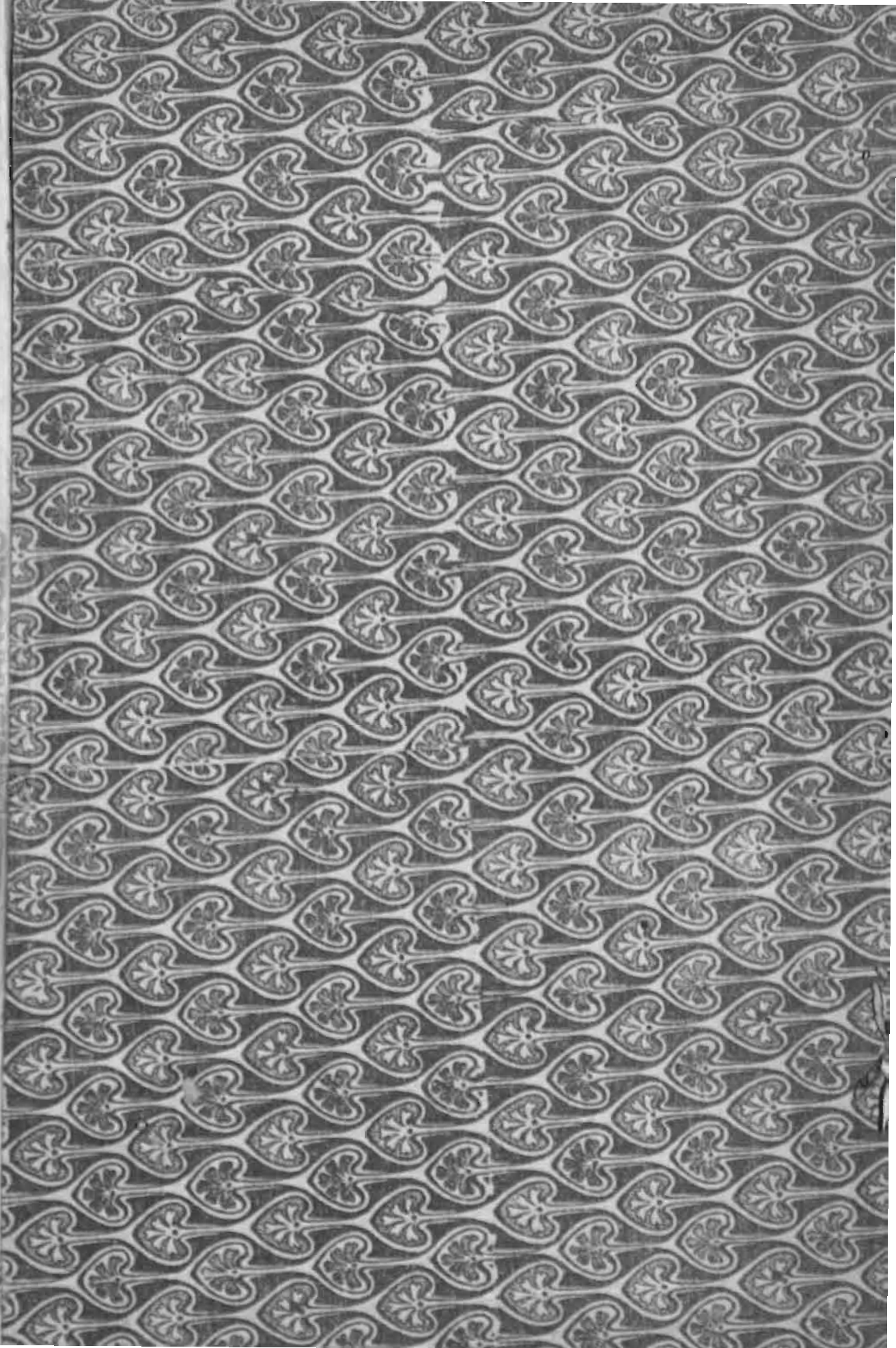
Ἀθρ. Α. Κώτσουγλου, Παναγ. Α. Λιάφου, Δημ. Ι. Ἐξάρχου, Νικ. Κ. Λιάφου (Κύλα), Δημ. Ι. Ἀγγελοπούλου.

Σταθμὸν φ. Ἐπιρῖων, Παισι-αδῆ, Κωλυ/νορος Κορυμῆ

1998 Πρωτόκολλο

ΕΠΙΣΚΟΠΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

 SISMANOGLIO
MILANO